

Tri vprašanja trem direktorjem

Bliža se konec leta in to še leta, ki obenem zaključuje tudi konec srednjeročnega obdobja 1971—75. Navada je, da se ob takem času vprašamo kaj smo naredili, kako smo gospodarili, s kakšnimi problemi smo se soočali, kje smo uspeli in kje ne in še veliko takih zakaj si lahko postavimo in na njih tudi odgovorimo. Ko delamo za nazaj nekakšno inventuro, obenem že stopamo v naslednje leto, ki tudi ni čisto navadno leto, ampak začetek naslednjega srednjeročnega obdobja in nam zaradi tega pogled nehote uide tja do leta 1980. Tedaj ko načrtujemo smo seveda polni zagona in optimizma, vendar pa stvari iz izkušenj, ki jih imamo, tudi trezno presojava in zato vsaj za leto dni naprej več ali manj realno ocenjujemo naše sposobnosti, ki jim najbrž ne manjka pravšna mera zdravih ambicij. In nič manj pomembno ni, da se pri tem vprašamo, kako smo doslej gradili našo samoupravno hišo in kako jo mislimo v bodoče. Tudi na tem področju zaključujemo z letošnjim letom z dosedanjo notranjo organizacijo v železarni in začenjamo z novo. Kaj nam je dala stara in kaj nam more dati nova je spet vprašanje, ki terjaja odgovor.

Če tako razmišljamo, se nam sama po sebi vsilijo tri bistvena vprašanja, in sicer:

1. Kako smo gospodarili v letošnjem letu in ali smo z doseženim zadovoljni?
2. Kaj nam bo prineslo leto 1976, kot startno leto naslednjega srednjeročnega obdobja?
3. Kako gradimo in moramo še naprej graditi našo samoupravo?

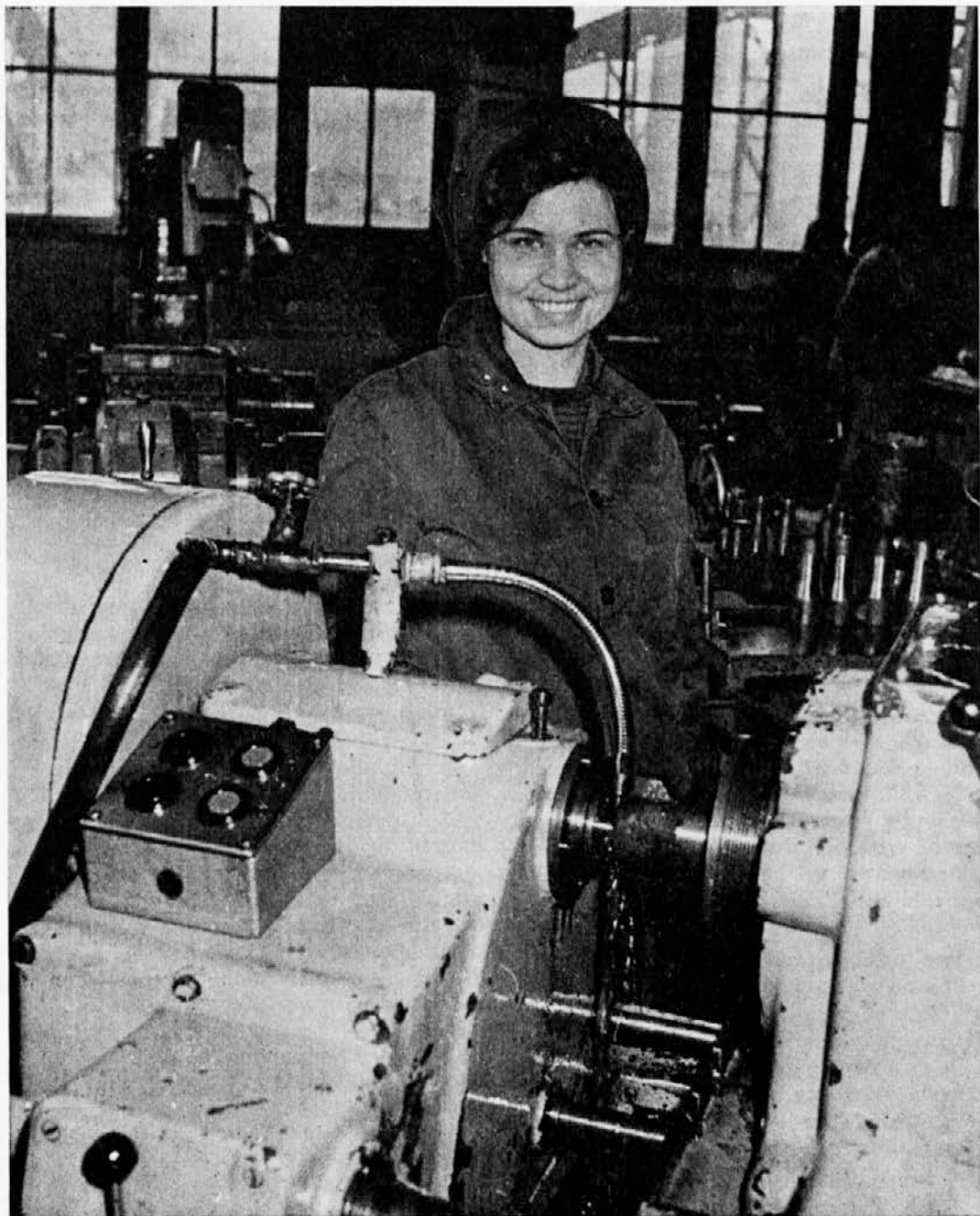
S temi vprašanji smo se obrnili na direktorje naših proizvodnih TOZD dipl. inž. Milana Doboviška, dipl. inž. Jožeta Geršaka in Marjana Ažmana in jih prosili,

da nam odgovorijo po domače brez veliko številčk, vendar temeljito in prizadeto in da nam povedo vse tisto bistveno, kar moramo vsi mi tudi vedeti, da bomo bolje razumeli zakaj je bilo do danes tako in da bomo bolje pripravljeni tudi na jutri.

Na 1. vprašanje so odgovorili tako:

Milan Dobovišek:

Ko razmišljamo, kako smo gospodarili v letošnjem letu, ko zaključujemo obdobje 1971—1975, moramo priznati, da kljub raznim težavam, ki nas pestijo letos oziroma že od zadnjega tromesečja 1974, kolektiv Železarnе Ravne le ni za podcenjevati. Lahko mirno trdimo, da smo na Ravnah

Srečno 1976

IZ VSEBINE

Ugodno leto 1975 — Predstavljamo našo železarno — Optimizacija mešanja vložka in izračun dodatka ferolegur — Proizvodnja slovenskih železarn — Vesti iz ZK — Zaključki VI. seje OK SZDL — Mesec Name — Iz naših TOZD — Vesti iz železarnе in kraja — Kultura — Šport — Zahvale — Čestitke.

prej več kot manj vedno zadeli pravo pot gospodarskega razvoja, naj si bo to v smislu dohodka, akumulacije, kvalitete in na zadnje investicijske izgradnje. Sorazmerna stalnost strokovnih kadrov, kakor tudi srečna roka pri prihajanju oziroma sprejemanju mladih strokovnjakov, nam daje zagotovilo in nadaljnje zaupanje, da smo delovna organizacija, ki v okviru sličnih v Jugoslaviji le nekaj pomeni. Tudi inozemci od zahoda do vzhoda niti javno ne skrivajo slične ugotovitve.

Rezultati poslovanja v letošnjem letu kažejo po eni strani zelo uspešno dokončane tri kvartale, vendar z majhno bojaznijo, da številke, ki jih danes lahko preberemo v glasilih, raznih materialih ali poslušamo na konferencah, le niso povsem razveseljive. Do tega prihajamo, ko detajlno ocenjujemo naše poslovanje. Staro pravilo »ni vse zlato, kar se sveti«, nam bi moralo biti poduk za v bodoče. Ta trditve je posledica nekaterih ne preveč razveseljivih pokazateljev, ki kalijo izreden ekonomski rezultat preko 142 starih milijard prodanih izdelkov v devetih mesecih ali 55,1% več kot lani v istem obdobju oziroma 11% več kot smo za letos načrtovali. Trdimo lahko, da bi predvideno naraščanje proizvodnje do konca leta dalo tudi ekvivalentno povišanje celotnega letošnjega rezultata. Slabe točke so prav gotovo v tem, da smo to dosegli v glavnem s povišanimi cenami naših proizvodov, delno s spremembami vrednih asortimentov, večje finalizacije proizvodov, manj smo uspeli na produktivnosti. Na zaposlovanju, kjer se obnašamo precej ekstenzivno, slabo stojimo v kvalifikaciji kadrov direktne proizvodnje, posebno deficitarnih poklicev, ki jim premalo nudimo in jih v vseh ozirih, posebno materialnih, premalo upoštevamo. Slaba stran letošnjega gospodarjenja, je borba za izvoz, kjer smo naredili korak nazaj. Verjetno je to posledica bojazni, da bomo v izvozu premalo profitirali in ker smo se s to bojaznijo sprijaznili ob koncu leta 1974, ko je začela na svetovnem trgu recesija, kriza za delo, preveč ponudb, smo delno začeli izgubljati izvozna tržišča. Sedaj pa, ko se postavljajo v okviru prevelikega zunanjetrgovinskega primanjkljaja problemi ostreje in, ko bi bilo potrebno lasten uvoz pokrивati z izvozom (tja namreč pelje ta politika), se vedno težje vključujemo v inozemska tržišča. Visoke domače cene nam slabijo apetite po izvozu. Tak način hlastanja po dobičkih ima posledico na eni strani v nizkem deviznem prilivu, na drugi strani pa veliki nelikvidnosti oziroma zaprtih žiro računih.

Domače tržišče je absorbiralo večje količine prodane robe, ki smo jo plasirali delno na račun znižanja izvoza 114. panoge, zato se je kljub znižanemu rebalansu izvoznega plana, dala možnost normalne nabave uvoznih materialov, saj se je upoštevalo v izvozne pokazatelje tudi ekvivalentno zmanjšanje uvoza jeklenih proizvodov.

S tem pa ni rečeno, da začrtana izvozna politika Železarne Ravne v principu ni našla prave poti. Prav gotovo je odločitev, da se izvaža čim več finalnih proizvodov, manj pa proizvodov 114. panoge, pravilna in jo moramo še nadalje podpirati ter izvoz 114. panoge krepiti v manjšem pove-

čavanju ali celo stagniranju, izvoz 117. panoge pa povečevati.

Visok delež dobička v letu 1975 nam je omogočil, da smo se lahko delno približali realno postavljeni amortizaciji, ki je seveda sedaj ob ponovni revalorizaciji še vedno v okviru neobdavčene višine. To pa je bilo potrebno nujno urediti zaradi nenehnih podražitev investicijskih gradenj, kakor tudi zaradi pomanjkanja obratnih sredstev za redno proizvodnjo.

TOZD metalurške proizvodnje je v letu 1975 skupno z ostalimi TOZD, sorazmerno precej prispevala k boljšemu rezultatu zaradi skrbno obdelanega akcijskega programa po posameznih obratih, ki se je sproti vsak mesec precej široko obravnaval ter ugotavljali tudi uspehi. Na žalost je propadla akcija 200.000 ton jekla, čeprav je še v prvem polletju dobro kazalo. Vzroka za nedoseganje akcijskih 200.000 ton surovega jekla sta prevelik neplaniran zastoj dveh velikih elektro peči ter spremenjen asortiment valjarne, katera nam na srednji progi tudi zaradi predolge rekonstrukcije ni uspela prevaljati toliko gredic, kolikor bi jih lahko izdelal blooming. To pa je pomenilo večati zaloge gredic (polfabrikatov), kar zopet ekonomsko škoduje poslovnemu rezultatu.

Ostali stroški so se gibali v okviru realnih mej, celo znižali so se s pocenitvijo starega železa, kar je ob znižanju cen naših proizvodov na domačem tržišču dodatno vplivalo na izboljšanje poslovnega rezultata.

Ne smemo pozabiti, da pomeni večji ostanek dohodka tudi višje obvezne dajatve. Zaključek tega leta bo vsekakor prikaz dobrega poslovanja TOZD MP in celotne organizacije, vsekakor pa bodo ostali vidni madeži slabe nelikvidnosti, počasnejšega obračanja zalog na vseh nivojih struktur proizvodnje ter velike terjatve do kupcev, ter zato znatno več zapadlih dolgov kot v letu 1974.

Jože Geršak:

Proizvodnja je kompleksen proces, zato je težko najti ustrezen in popolen odgovor, kako smo z doseženimi rezultati v letošnjem letu zadovoljni.

Upoštevati moramo merila v okviru naše delovne skupnosti in merila širše družbene skupnosti. Cilji, ki jih želimo v tem letu doseči, so bili postavljeni na osnovi naših potreb in izhodišč družbenoekonomske politike SRS. Rezultati poslovanja v tričetrtletju so za temeljno organizacijo združenega dela mehansko obdelovalnih obratov sorazmerno ugodni. V primerjavi z lanskim letom smo izdelali 14% več izdelkov. Produktivnost, izražena v količini na mesec na zaposlenega je večja za 8,8%, din na mesec na zaposlenega pa za 42,5%. Pri tem so skupni stroški višji za 49,1% in skupni dohodek za 49,4%. Tudi ostanek dohodka je večji. Mehansko obdelovalni obrati so v tem letu občutno povečali izvoz. Količinsko se je povečal za 75%, vrednostno pa za 217%, pri čemer se je povečala tudi povprečna cena izvoznih izdelkov za 81% v primerjavi z letom 1974. Delež mehansko obdelanih izdelkov v izvozu železarne se je tako dvignil s 15% v letu 1974 na 42% v prvih treh kvartalih letošnjega leta. Tudi izhodišča letnega pla-

na predvidevajo preusmeritev izvozne dejavnosti v železarni v pospeševanje izvoza finalno obdelanih izdelkov. Ker naša država še vedno uvaža preko milijon ton jekla, je ta preusmeritev tudi potrebna.

Kljub temu, da beležimo relativno ugodne rezultate v poslovanju, je potrebno omeniti, da naših, s planom postavljenih ciljev, ne dosegamo. Zaostajamo za predvidenim količinskim obsegom proizvodnje in planirano vrednostjo izvoza.

Splošna gospodarska situacija doma in v svetu kakor resolucija o družbenoekonomskem razvoju nas zavezuje, da moramo zastavljene cilje tudi izpolnjevati. Že pri sestavljanju in sprejemanju letnega načrta smo se zavedali, da letni poslovni cilji ne bodo lahko dosegljivi. Zato smo hkrati izdelali in sprejeli svoj akcijski program s konkretnimi nalogami in ga tudi preko razprav na delovnih skupinah in zborih samoupravno sprejeli. Rezultati dogovorov pa so lahko uspešni le, če vsi subjekti tudi dosledno izpolnjujejo svoje obveznosti. Vsekakor bi nas doslednejše izvrševanje nalog iz akcijskega programa, večje sodelovanje vseh pri reševanju vsakodnevnih problemov v proizvodnji, tekoče odpravljanje raznih motenj, večje varčevanje in podobno, pripeljalo še bližje k zastavljenim ciljem.

V tehnološki verigi od starega železa do končnega proizvoda so mehansko obdelovalni obrati zadnji člen. Sprejem jekla, surovega odlitka in odkovka iz metalurških obratov lahko smatramo kot prvo tehnološko fazo v mehansko obdelovalnem procesu. Zato sprejemamo vsako, čeprav družbeno priznano, podražitev jekla kot težko breme, ki ga ni vedno lahko prenašati in premestiti z večjo produktivnostjo, manjšimi zastoji, varčevanjem itd. Kljub samoupravno dogovorjenimi ekonomskimi odnosi med TOZD metalurških obratov in mehansko obdelovalnih obratov (internimi cenami), so se nam v primerjavi z enakim obdobjem iz leta 1974 povečali materialni stroški pri 6% večji količini kar za 59%, kar znaša preko 6 milijard samo v prvem tričetrtletju!

Največje težave kot posledica strokovne inflacije pri nas občuti obrat pnevmatskih strojev in orodij. Kalkulativni elementi kažejo, da so se proizvodni stroški npr. za pnevmatska kladiva povečali v zadnjih dveh letih preko 130%. Pri administrativno limitiranih cenah posluje zato ta obrat v tem letu na robu rentabilnosti.

V letošnjem letu je viden napredek v kvaliteti naših izdelkov. Industrijske nože prodajamo poleg domačega trga in evropskih trgov tudi na zelo zahteven ameriški trg. Pnevmska kladiva in vzmeti na zahodnonemški trg in naše stiskalnice v SSSR.

Priznanja naših kupcev o kvaliteti naših izdelkov so nam dokaz, da znamo delati dobre proizvode. To je zelo pomembno, saj so vsi mehansko obdelovalni obrati takega reda in velikosti, da je za njih izvoz potreba, ki jo narekuje tudi nadaljnji razvoj teh obratov, ker je domači trg za njih relativno mali.

Marjan Ažman:

Naloge, ki smo si jih zadali z načrtom za leto 1975, ne bomo v celoti izpolnili. Kljub hitremu prilaganju proizvodnega pro-

grama nastali situaciji na tržišču bomo pri količinskem planu zaostali in ne bomo izpolnili naših planskih obveznosti v celoti. Količinski izpad proizvodnje pil bo prevelik, da bi ga lahko nadomestili z večjo proizvodnjo rezalnega orodja, ker je tu povprečna teža kosa nekajkrat nižja od pil. Nekoliko drugačna pa bo slika pri fakturirani realizaciji in celotnem dohodku. Tu pa upamo, da bomo načrt v celoti izpolnili. Precejšen izpad realizacije pilarskih izdelkov bomo nadoknadili z večjo realizacijo rezalnega orodja. Povedati je potrebno, da pile izdelujemo izključno za našo zalogo in jih prodajamo veletrgovski mreži za celotno jugoslovansko tržišče. V zadnjih mesecih pa opažamo, da se posamezna področja zapirajo in logična posledica tega je, zmanjšanje naročil za našo pilarno.

Pri orodju za predelavo lesa in umetnih smol pa ugotavljamo, da je lesna in pohištena industrija že prebrodila krizo in se zopet vzpenja. To sklepamo zaradi vedno večjih in pogostejših naročil za vse vrste tega orodja. Na to situacijo smo mi že reagirali in iz pilarne že prestavili nekaj delavk na delovna mesta za izdelavo rezalnega orodja. V kratkem bomo morali dobiti nekaj obdelovalnih strojev, da bomo lahko odpravili ozka grla in obenem povečali proizvodnjo rezalnega orodja za obdelavo lesa.

Orodje za obdelavo kovin smo proizvajali več ali manj le kot dopolnilno proizvodnjo in koristili zato le stroje, ki niso bili v celoti zasedeni s proizvodnjo orodja za obdelavo lesa. Zadnje čase pa kaže, da bomo to proizvodnjo morali povečati, ker je povpraševanje po tem orodju precejšnje. Pri tem orodju seveda zaenkrat ne pride v poštev, da bi razširjali asortiment, temveč le, da bi že osvojene vrste orodja povečali in se usposobili za proizvodnjo takih orodij, ki jih v pretežni meri rabijo naše železarnice. To pa bi bila v glavnem le individualna proizvodnja nestandardnega orodja po načrtih.

V letošnjem letu se izteka obdobje petletnega načrta 1971—1975 in zato je prav, da pogledamo kaj nam je v tem obdobju uspelo in kaj ne, oziroma kje smo morda premalo naredili, da bi bili rezultati ugodnejši. Pri takem pregledu ne gre brez števil in kazalcev, zato se bom moral teh tudi poslužiti.

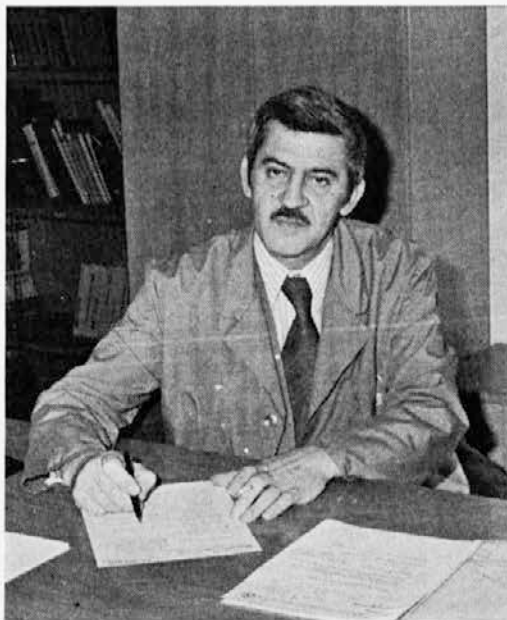
Nabavna vrednost osnovnih sredstev TOZD TRO je bila leta 1971 14.597.479 din, dejanska pa 8.377.424 din ali 57,39 %. Nabavna vrednost ob koncu 1975. leta pa bo znašala 30.000.000 din, dejanska pa le 10.833.000 din, oziroma le 36,1 %. Na hitro bi človek rekel, da mora to biti stara tovarna, toda v našem primeru to pač ne drži. Pri nas obračunavamo pospešeno amortizacijo že od leta 1969, in sicer smo za obdelovalne stroje in naprave takrat določili letni odpis 20% stopnjo. To pomeni, da vse stroje in naprave amortiziramo v petih letih, uporabljamo pa jih seveda glede na iztrošenost še naprej. Glede na nabavno vrednost pa bo prišlo do prevrednotenja, saj bomo že v decembru morali na novo vrednotiti od stavb do večjih orodij in to s faktorjem 2,5 do 1,2 glede na leto zgraditve ali nabave.

Celotni dohodek je v prvem letu tega petletnega obdobja znašal 21 milijonov din, za letošnje leto pa ga predvidevamo

63 milijonov din, to pa pomeni, da se bo povečal samo za 3 krat. Poudariti pa je potrebno, da so bile naše cene stabilne od leta 1971 pa do konca leta 1973, povečali smo jih šele leta 1974 in malenkostno na začetku letošnjega leta. Cene za našo proizvodnjo nikoli nismo mogli oblikovati po naših kalkulacijah, temveč smo se vedno morali držati mednarodnih cenikov. Za naše proizvode je bil vedno uvoz prost in naši naročniki so primerjali naše cene z uvoznimi, zato smo morali kljub primerljivi kakovosti naših izdelkov biti vedno nekoliko cenejši. V tem letu smo zopet nekoliko zaostali in dosegamo le 70—80 % višine uvoznih cen.

Osební dohodek na mesec na zaposlene je v letu 1971 znašal povprečno 1.634 din, v letu 1975 pa bo znašal 3.506 din, to pa je za 2,19 krat več. S tem pa smo se tudi uravnali z večino v železarni.

V letih 1972 in 1973 so bili OD precej nizki, to pa zaradi tega, ker naših prodajnih cen enostavno nismo mogli spraviti v sklad z nastalo inflacijo.

Dipl. inž. Milan Dobovišek — naš cilj je 200.000 ton predelanega jekla

Ostanek dohodka je leta 1971 znašal 3,5 milijona din, v tem letu pa predvidevamo 5,5 milijona din. Celotna akumulacija — ostanek dohodka + amortizacija je leta 1971 znašala 4,9 milijona din, letošnje leto pa 9,9 milijona din ali povečanje za 2-krat.

Že več let posvečamo precejšnjo skrb izvozu, ker smo prepričani, da je inozemski trg najboljši arbiter naše kvalitete. Prav zaradi tega nas v TRO tudi ni prizadela uredba o povečanju izvoza, ki je vezala izvoz za uvoz. Na splošno pa še vedno premalo izvažamo, toda v sedanjem mednarodnem gospodarskem položaju je izredno težko dobiti naročila, če so pa že, pa se izredno težko vključimo s cenami.

Stanovanjski problem bomo že v naslednjem letu precej skrčili, vse stare vloge bodo rešene, toda zavedati se moramo, da je kolektiv izredno mlad in da bomo prav zaradi tega imeli vedno dovolj zahtev za stanovanja. Malih stanovanj imamo zaenkrat dovolj in bomo morali v prihodnosti kupovati večja stanovanja za večje družine.

Ugodno imamo rešeno tudi družbeno prehrano.

Delitev programa med rezalnim orodjem in industrijskimi noži smo končno tudi rešili v obojestransko korist in zadovoljstvo in prepričan sem, da se bo prav na podlagi tega sporazuma razvilo večje sodelovanje tako v proizvodnji kot tudi v prodaji.

Zadnje mesece se s pomočjo AOP centra intenzivno pripravljamo za avtomatsko obdelavo vseh podatkov. Računamo, da se bomo za naslednje leto že vključili in tako bodo odpadle tiste razlike, ki še obstajajo.

Število zaposlenih se je v teh letih povečalo od 235 na 330 v poprečju ali za 0,4-krat. V našem staležu imamo kar 150 žensk in imamo več oddelkov v proizvodnji, kjer so zaposlene skoraj izključno ženske.

Skrbeli smo tudi za izboljšanje strukture zaposlenih. V teh petih letih se je pri nas zaposlilo 28 kvalificiranih delavcev, 5 delovodij, 8 ekonomskih tehnikov, 6 strojnih tehnikov in inženir prve stopnje. Ti pa so bili vsi naši redni ali izredni študentisti.

Poseben problem pa so izostanki, pri čemer je zlasti zaskrbljujoč visok odstotek bolniških izostankov. V letošnjem letu smo skupaj болоvali 6.722 dni ali 8,45 % vseh delovnih dni. Analize teh izostankov kažejo, da boluje veliko več mladih ljudi, to pa je zanesljivo narobe, ker imamo že dolga leta vpeljano materialno stimulacijo za tiste, ki le malo ali pa sploh ne bolujejo.

No, na koncu tega petletnega obdobja bi lahko povedal, da smo bili uspešni, ki smo jih dosegli, vedno veseli. V preteklem obdobju je bila dejansko zgrajena povsem nova tovarna. Dve ločeni proizvodni dvorani, ki imata skupno 2.160 m² in je v njih še dovolj prostora za nove, še bolj moderne stroje, potem skladišča, vzdrževanje, materialna služba, sanitarije in družbena prehrana 1.367 m² ter 650 m² za vse ostale skupne službe. To mogoče za nekatere ni veliko, toda za nas pa je bil to pogoj za smelo načrtovanje naslednjega srednjeročnega obdobja.

Na 2. vprašanje so odgovorili tako:

Milan Dobovišek:

Če govorimo o startnem letu 1976, kot letu, ko se začnejo novo srednjeročno obdobje planiranja proizvodnje in investicij, imamo pred očmi še bolj strnjen pregled našega bodočega razvoja. Že na prvi pogled vidimo, da se organizacija Železarne Ravne usmerja v svojih investicijah bolj v kvalitetno smer same proizvodnje jekla kot tudi v vedno večjo finalizacijo. Pri tem pa moram poudariti, da je predhodno obdobje pomenilo precejšen korak za finalizacijo naših metalurških proizvodov, medtem ko bo sedaj nastopilo močnejše obdobje rekonstrukcij in novogradenj na področju črne metalurgije.

Groba slika kaže, da nameravamo v železarni v letu 1976 ter naprej do leta 1980 investirati kar za 168 starih milijard dinarjev, od tega kar 116 milijard v 114. pano go in jeklolitino. To so pri zdaj veljavnih cenah izredna investicijska sredstva, katerih realizacija bo šele pokazala na kakšno stopnjo kakovosti asortimentov bomo prišli, saj v tonah se proizvodnja kljub tolikšnim investicijam ne bo bistveno dvignila. Če računamo, da bo za 50.000 ton surovega jekla na leto več prodanega na

domače in tuje tržišče v višji stopnji kvalitete in finalizacije, kar v nadaljnjih investicijah načrtujemo, bo delovna organizacija dosegla kar 300 starih milijard realizacije koncem novega srednjeročnega obdobja. To pa brez velikih investicij, ki bodo imele za posledico bistveno povečanje kvalitete in vložnega dela v proizvodni, ne bi mogli realizirati. Ravno takšne vrste razvoja Železarne Ravne podpirajo mnoge jugoslovanske institucije, zato je taka odločitev pravilna.

Kaj nam prinaša leto 1976, je težko napovedati, saj bomo v veliki meri odvisni od notranjega in zunanega tržišča. Potrebno je misliti na dobro in slabo, vendar smelo planirati ter upati v vse najboljše nikoli ni škodljivo.

Res obstaja nevarnost, da nam zaradi ozkih grl na srednji progi valjarne in še kje zopet ne bo mogoče prevaljati vseh 200.000 ton surovega jekla, ampak, da ga bomo prej več kot planirano morali prodati v obliki gredic, če seveda ne najdemo primerno visoko produktivnih asortimentov v valjarni ter kovačnici. Naša smer pa v letu 1976 zaenkrat še ni vtrjena, dokler ne bomo v predelavi nekaj dodatnega postavili. Tako ostaja v letu 1976 še vedno očitna rezerva v kapacitetah jeklarne in bloominga. To je prijetno posebno, če nastopijo med letom težave zaradi električne energije, vložka itd., vendar naš cilj je 200.000 ton jekla predelanega v proizvodni, zato moramo misliti samo na to.

Računajmo, da se pri prodajni politiki ne bomo mogli obnašati kot edini proizvajalci, ampak se bomo morali konkurentno vključevati na domačem in na tujem tržišču. Če računamo, da cene v letu 1976 ne bodo naraščale tako kot prej, ni treba misliti, da to pomeni še vedno enak ostanek dohodka v letu 1976, saj se bodo osebni dohodki in cene nekaterim surovinam, energiji itd., le povišale. Ker pa moramo poskrbeti tudi za postavljene cilje izvozne politike, če bomo sploh še hoteli uvažati, pomeni to izvoziti več kot v letu 1975 pri izredno močni konkurenci, kjer si nekega dobička ne bomo mogli ustvariti. Vse to pa bo lahko imelo za posledico poslabšanje rezultata v letu 1976. Torej nam v takem primeru ne preostane drugega kot realizacija že obstoječega akcijskega programa, da bi na tem področju znižali lastne stroške proizvodnje ter se lažje rentabilno vključili na domače, posebno pa na inozemsko tržišče. Vseposod so rezerve. V prvi vrsti pri izkoriščenju kapacitet, v zastojih, v štednji z energijo, v materialih, v splošni in tehnološki disciplini itd. To moramo izboljšati, pa uspeh gotovo ne bo izostal. To pa brez povečane osebne in kolektivne odgovornosti ne bo šlo.

V letu 1976 se bomo verjetno veliko pogovarjali o problematiki novega sprejemanja delovne sile. V tej zvezi obstajajo koncepti politike. Gre za to, da se zaposlovanje v Železarni Ravne zmanjša napram letošnjemu letu (1975) ter da ostanemo na 2% povišanju delovne sile in s tem omogočimo zadostno povišanje produktivnosti ob zviševanju planiranih proizvodnih gibanj za naslednje leto. Stremeti moramo, da se bo menjala kvalifikacijska struktura obstoječega delavstva, da bomo s pomočjo dodatnih izobraževanj in z novo delovno silo dosegli višji kvalifikacijski se-

stav posebno delavca v direktni proizvodnji.

Zelo razveseljivo je dejstvo, da smo na področju investicijskega vlaganja izdelali res neki koncept, ki nam zaokrožuje organizacijo Železarno Ravne kot celoto. To nam mora dati pobudo, da se bomo ob obstoječih možnostih maksimalno potrudili in dosegali še ugodnejše proizvodno ekonomske rezultate, s katerimi bi ohranili ali celo povečali renome podjetja. S takšnim konstruktivnim angažiranjem celega kolektiva ne bo problema niti pri najemanjih raznih kreditov za razvoj, ne bo problema pri naročilih in plačevanju od strani naših kupcev in končno bo to uspeh skupnega prizadevanja za zboljšanje življenjskega standarda kolektiva in okoliške družbe.

Jože Geršak:

Za mehansko obdelovalne obrate skorajda velja pravilo, da so pokrite proizvodne zmogljivosti z naročili za več mesecev naprej. Rahlo izjemo čuti danes le obrat in-

Dipl. inž. Jože Geršak — samoupravljanje je življenjska šola, ki jo doživljamo prav vsi

dustrijskih nožev, kar je posledica zmanjšanja proizvodnje v lesno predelovalni industriji.

Kljub močni, še vedno trajajoči recesiji v svetu, ki je posledica svetovne ekonomske krize, smo tudi z naročili za izvoz za leto 1976 že skoraj zasedeni.

Kvaliteta, in s tem zaslužen sloves jekla z Raven, odpira tudi našim obratom možnost prodaje svojih izdelkov. Tudi temu dejstvu se moramo zahvaliti, da smo že danes dobro zasedeni z naročili za leto 1976. Samoupravni sporazum o sodelovanju na področju prodaje in izdelave mehanskih stiskalnic z Metalno Maribor nam je omogočil, da smo pred kratkim sklenili pogodbe za dobavo večjega števila stiskalnic za sovjetsko tržišče. Vrednost sklenjenih pogodb za leto 1976 in 1977 znaša okrog 22 milijonov dolarjev. Metalna Maribor sodeluje pri dobavah v višini 9 milijonov dolarjev in naša TOZD MO v višini 13 milijonov dolarjev. Metalna Maribor je kot specializirana tovarna za izdelavo zvarjenecv primeren partner pri delitvi proizvodnega programa na področju izde-

lave strojev in skupnega nastopanja na domačem in tujih tržiščih.

S prodajo teh izdelkov imajo tako tudi naši metalurški obrati (livarna in kovačnica) že vnaprej prodan del svoje proizvodnje. Tudi na področju izdelave visokokvalitetnih valjev za hladno valjanje imamo sklenjena naročila za prihodnji dve leti v vrednosti okrog 4 milijone dolarjev. Pričakujemo tudi večji priliv naročil za industrijske nože. Tudi obrata za vzmeti in pnevmatskih strojev sta v glavnem zasedena z naročili za prihodnje leto.

Če tako skušamo oceniti kaj nam prinaša leto 1976 kot startno leto naslednjega srednjeročnega obdobja, smo lahko mirnejši. Razvoj mehansko obdelovalnih obratov je bil tudi v preteklem obdobju sorazmerno intenziven in so zato bili doseženi veliki rezultati. TOZD MO, ki v glavnem finalizira jeklo iz TOZD MP, izdeluje danes v svojih obratih vzmeti, industrijske nože, pnevmatske stroje in orodja, razne dele za stroje in naprave, kompletne mehanske stiskalnice in druge stroje. Ker smo uspeli s temi izdelki prodreti tudi na inozemsko tržišča, so tako dane vse osnove, da tudi v bodoče predelamo še več jekla v končne izdelke za domači in tuji trg.

Iz obdobja 1970—1975 lahko ugotovimo tudi, da naših takratnih ciljev nismo uspeli popolnoma uresničiti. Želje in potrebe ter na drugi strani možnosti so in bodo vedno v razkoraku. Ta razlika pa je ravno vzpodbuda za povečanje prizadevnosti.

V TOZD MO ni oddelka ali obrata, kjer ne bi trpela produktivnost zaradi skrajno dotrajanega strojnega parka. Tako je obrat pnevmatskih strojev danes že na robu svoje eksistence. Zato želimo vsi sodelavci v MO leto 1976, kot startno leto v naslednjem srednjeročnem obdobju, pomniti kot mejnik oziroma začetek intenzivne nadomestitve dotrajanih strojev z novimi sodobnimi visokoproduktivnimi stroji. Ker pa lahko naše potrebe ustvarimo le, če bomo imeli tudi za to potrebna finančna sredstva, morajo biti še močnejše prisotna prizadevanja vseh zaposlenih za doseganje naših vsakoletnih gospodarskih načrtov.

Naslednje srednjeročno obdobje bo obdobje stabilnejšega, racionalnejšega gospodarskega razvoja, zato moramo resnično izkoristiti vse prednosti samoupravnih socialističnih družbenoekonomskih odnosov in zbuditi zavestno sodelovanje vseh zaposlenih za doseganje enotnih, skupnih ciljev.

Važen predpogoj za resnično vključevanje vsakega posameznika, da se s svojo ustvarjalnostjo in prizadevnostjo na delovnem mestu doprinese svoj delež k skupno zastavljenim ciljem, je tudi sistem nagrajevanja. V železarni smo pred sprejemom novega sistema o delitvi osebnih dohodkov. Zato vstopamo v leto 1976 tudi na tem področju z novo kvaliteto, ki naj bi v čimvečji meri zadovoljila potrebe zaposlenih, osebni dohodek pa mora biti odraz prizadevanj vsakega posameznika.

Marjan Ažman:

S pripravami vred je trajalo eno leto, da smo si začrtali nadaljnji razvoj, toda že na samem začetku nas pestijo težave. Prej inflacija, sedaj pa stagnacija pri prodaji

naših pilarskih izdelkov, narekuje popravke in celo večje odločitve pri tem proizvodu. Že od junija tega leta ne dosegamo načrtane prodaje, zato moramo že za naslednje leto zmanjšati predvidevano proizvodnjo, znižati število zaposlenih in jih priučiti na delovnih mestih pri proizvodnji orodja za obdelavo lesa. Istočasno pa že razmišljamo o celotni preusmeritvi tega obrata na drugo bolj rentabilno in seveda zanesljivo proizvodnjo. To so male vpenjalne glave za električne vrtalne strojčke. Te vrtalne strojčke sedaj proizvaja Iskra Kranj in Black-Daker, Grosuplje. Iz zapisov je razvidno, da bi obadva za kompletiranje potrebovala ca. 400 do 500 tisoč glav, slednji pa je pripravljen vzeti še večjo količino za izvoz. Naše začetne kapacitete bi predvidoma znašale okrog 300 do 350 tisoč glav letno in tvorijo zaključeno celoto. Celotni dohodek bi znašal okrog 55 milijonov din, zaposlenih pa bi bilo približno 65 delavcev in delavk. Stroji in naprave, ki bi jih uporabljali za to proizvodnjo, bi bili vsi avtomatski z ustreznimi programi. Če bi šlo vse tako kot je zamišljeno, bi s to proizvodnjo lahko pričeli že takoj v začetku leta 1977, ker je predviden rok za vso strojno opremo od 6 do 10 mesecev. V tem primeru bi torej našli zadovoljivo zamenjavo za pile, katere bi potem sploh prenehali izdelovati. Strojni park pilarne bi lahko odprodali najboljšemu ponudniku, ta pa bi se še znebil precejšnje konkurence. Torej, to je najnovejša varianta, ki zahteva še obdelavo, zato pogledjmo kaj smo načrtovali za naslednje srednjeročno obdobje. Celotni dohodek, ki bi ga dosegli leta 1980, bi moral znašati 118,5 milijona din, to pa je 88% več kot letošnje leto. Število zaposlenih bi se povečalo le od 330 na 390 ali za 18%, pri tem pa računamo na novejšje programske stroje, katere delavec lahko upravlja več hkrati in dosežejo visoke učinke. Amortizacija bi se morala dvigniti od 4,4 na 10,7 milijona din, kar je seveda pogojeno z novimi investicijskimi naložbami, poleg tega pa bodo tudi letne revalorizacije osnovnih sredstev pripomogle k temu rezultatu.

Ostanek dohodka bi se moral povišati od sedanjih 5,5 na 13,6 milijona din, to pa bomo krepko potrebovali, saj načrtujemo, da bomo za stanovanjsko gradnjo morali prispevati letno okrog 2,4 milijone din ali skupno v petih letih 11,8 milijona din. Tudi osebni dohodki bi se po planu morali dvigniti realno na 4.090 din. Pisati veliko o srednjeročnem razvoju bi bilo v sedanjem trenutku odveč, to pa iz razloga, ker bo le ta že v naslednjem letu prinesel precejšnje spremembe in upam, da bodo te spremembe pozitivne.

Na 3. vprašanje so odgovorili tako:

Milan Dobovišek:

Ustava in dopolnitve njenih določil dajejo jugoslovanskemu socialističnemu razvoju poseben položaj v okviru socialističnih svetovnih struktur in prav gotovo ni naključje, da zaradi specifičnih idej, ki se uspešno uvajajo na samoupravnem področju naš razvoj zbuja posebno pozornost v svetu.

Železarna Ravne vodi konstruktivno politiko razvoja samouprave in se uspešno vključuje v moderne politične tokove, ki

so specifičnost naše družbe. Kolikšna je ta uspešnost, lahko ocenjuje predvsem celoten kolektiv, smatram pa, da je ravno kolektiv tisti, ki čvrsto stoji na modernih samoupravnih koncepcijah, katere hoče še izpopolniti.

Najbrž dosedanji razvoj na tem področju v Železarni Ravne, kljub sorazmerno maloštevilnim TOZD in zato nekoliko večjim obsegom teh, ni bil zgrešen, saj je bil posledica sorazmerno mlade organizacijske spremembe v sami železarni, katera pa je prav gotovo pomenila korak naprej napram prejšnji obliki organiziranosti. Nove koncepcije na področju samouprave gredo naprej v smeri večje decentralizacije soodločanja na vseh družbenoekonomskih pozicijah, za to se moramo tudi mi v železarni obnašati konstruktivno. Iskati moramo večje možnosti angažiranja vseh potencialov v proizvodno ekonomskem oziroma gospodarskem sistemu, ne samo znotraj kolektiva, ampak tudi navzven. Aktivirati in usposobiti moramo vse kadre, da začnejo gospodarno misliti, da se otresejo

Marjan Ažman — naročila za pile so se zmanjšala

kulta osebnosti, da se zavedajo, da lahko vsi doprinesejo svoj delež k boljšemu standardu. Še vedno je peščica takšnih, ki predno situacijo proučijo, odgovarjajo avtomatično z »ne« ali so tiho. Takšne bomo morali znati podučiti da ni vseeno kje in na kakšnem položaju so. Če se ne vključujejo v nove tire samoupravnega sistema, se kot manjšina morajo večini podrediti in korakati po isti poti, sicer ne morejo biti enakovredni člani kolektiva, saj rušijo tisto, kar drugi ustvarjajo.

Prehod na sistem več TOZD ne more biti slabši od dosedanjega, posebno, če bodo te TOZD pokazale večje angažiranje v gospodarsko ekonomskem smislu, v večjem prizadevanju posameznikov na tem področju, v večji odgovornosti za uspehe na področjih TOZD, v večji zainteresiranosti, konstruktivni uporabi pridobljenih sredstev, v večji odgovornosti do premoženja TOZD itd., itd. Za aktiviranje vseh množic na omenjenih interesnih področjih da-

je nadaljnja poglobitev samoupravnega sistema več možnosti kot dosedanja. S tem lahko računamo na pozitivne posledice gibanj v bodočih TOZD in v celotni organizaciji.

Izbor odgovornih oseb pri vodenju TOZD v samoupravnem smislu in na področju ekonomije gospodarjenja ni najbolj enostaven, saj bo takšen koncept samouprave zahteval politično in strokovno zrele ljudi. Ti se bodo morali spoprijemati z bolj kompletno problematiko kot obratovodje, morali bodo znati predvsem gospodariti in disciplinirati svoje kolektive v splošnem in tehnološkem smislu, kar bo osnova za nadaljnji uspešni razvoj na samoupravnem področju naše železarne. Smatram, da sedaj ni primeren čas za razlago bodočega sistema v organizacijskem smislu, ker ta še ni razdelan v grobem konceptu saj zaenkrat samo nakazuje bodočo situacijo, ni pa še detajlnejše pripravljen za spodobno diskusijo, čeprav kaže bistvene spremembe ravno na samoupravnem področju organiziranosti in bo predvidoma v sredini 1976. leta v popolnosti aktiviran.

Jože Geršak:

Samoupravljanje je življenjska šola, ki jo doživljamo prav vsi. Vedno večji ugled si pridobiva v celotni družbi, saj ponuja mnoge rešitve za nasprotja, ki so prisotna v današnjem svetu.

Objektivno lahko ocenim, da smo pri nas v železarni in tudi v naši TOZD dosegli na področju samouprave bistven napredek. Znatno večje število zaposlenih danes aktivno sodeluje pri reševanju in odločanju pri vseh, za našo TOZD pomembnih zadevah in preko naših delegatov tudi na območju krajevne skupnosti, SIS in občinske skupščine. Mnogokrat sicer krivimo samoupravo za naše neuspehe ali odmike od zastavljenih ciljev, čeprav vzrok ne leži v samoupravljanju, pač pa v nedoslednem in premalo prizadevnem reševanju dogovorov. Moč samoupravnega reda in način urejanja družbenoekonomskih odnosov je lahko učinkovit samo, če vsi subjekti, ki se dogovarjajo, dosledno izpolnjujejo svoje obveznosti.

V naši TOZD so prisotne akcije in kontrola v obliki delavske kontrole za izpolnjevanje obveznosti, ki jih prevzemamo s samoupravnimi akti.

Slabo informiranje vseh zaposlenih, kronična bolezen pred nekaj leti pri nas, se je bistveno pozdravila. Dobro in zavestno delo na področju samouprave in pravilno odločanje je odvisno od pravilne obveščeniosti. Velike TOZD, ki jih imamo danes v železarni imajo pri tem zanesljivo svoj negativen vpliv. To naj bi bilo tudi eno izmed važnih predlogov pri naših prizadevanjih za boljše samoupravno organiziranost v železarni v prihodnje.

Današnja TOZD MO sestavlja več tehnološko zaokroženih obratov. To so: obrat industrijskih nožev, vzmetarna, obrat pnevmatskih strojev in orodij, obrat strojev in delov ter kalilnica. Vsi obrati imajo pogoje, ustavno pravico in dolžnost da se organizirajo kot samostojne TOZD.

Zato bo moral tudi naš bodoči razvoj na področju poglobljanja samoupravne organiziranosti potekati v tej smeri.

Marjan Ažman:

Samoupravljanje je v preteklih letih pognalo močne korenine, saj smo tudi pred uveljavitvijo nove ustave imeli DS TRO, upravni odbor, razne komisije in svete delovnih enot. Ti sveti seveda niso imeli takih kompetenc, kakršne je prinesla nova ustava. Sprejemali so mesečne proizvodne načrte, pregledovali uspehe gospodarjenja, ker je bil na te rezultate vezan tudi osebni dohodek enote — obrata. Sodelovali so pri sprejemanju novih delavcev, toda za vsakega novega delavca, ki ga je sprejela delovna enota, je bil že vnaprej pripravljen mehanizem, ki je predpisoval normative, koliko se mora zaradi tega povečati proizvodnja enote. Ker smo pač manjši kolektiv, smo na razglasnih deskah objavljali

UGODNO LETO 1975

(Razgovor z direktorjem finančnoračunovskega sektorja dipl. oec. Petrom Oroženom)

Ko vstopamo v novo leto, nas običajno zanima, kako smo opravili s starim, ali smo ga uspešno zaključili, koliko denarja smo prislužili in ali bo ostalo kaj za potrebne naložbe za prihodnje leto in če bo padlo kaj dodatnega tudi v žep. Vemo, da bomo za točne številke zvedeli šele, ko bo sprejet zaključni račun, vendar pa se po 11 mesecih poslovanja vsaj približno da odgovoriti, kako smo gospodarili, ali še boljše, koliko smo prigospodarili.

Na kratko bi se naše prvo vprašanje glasilo takole: kakšna je ob koncu leta 1975 naša finančna situacija?

Znano je, da predvsem zapadni svet pretresa izredno velika gospodarska kriza in recesija, ki je v določeni obliki segla tudi preko meja socialističnih in neblokvnih držav. Značilno pa je, da se glede na razvitost, surovinski sestav in notranjo stabilnost zelo različno manifestira. To je razvidno tudi pri nas in tako so se posamezne gospodarske panoge znašle v različnih pogojih gospodarjenja.

Medtem ko doživljajo npr. avtomobilska, strojna in lesna industrija ter bela tehnika v marsikaterih delovnih organizacijah prav kritične trenutke, to ni mogoče reči za črno metalurgijo v letu 1975. Večkratno povišanje cen v lanskem letu in še letos januarja, je železarnam omogočilo akumulacijo, ki ne spominja na krizna leta. Eno leto uspešnega poslovanja pa nas seveda ne sme opijaniti, ampak se moramo zavedati, da se je v preteklih letih akumulacija metalurgov mnogokrat selila v predelavo jekla, trgovino in preko davčnih obremenitev v budjetsko sfero. Na kratko povedano: proizvodnja je bila kljub težavam redno oskrbovana s surovinami, polizdelki in energijo. Redukcije električnega toka letos niso bile problem, na žalost so pa našle svoje naravno nadomestilo v poznanih havarijah v topilnici. Akumulativnost je zadovoljiva in boljše kot lansko leto. Seveda se pa nismo mogli izogniti negativnim pojavom, ki kazijo uspehe, kot so: veliko zaostajanje v izvozu, veliko zaposlovanje in sorazmerno ne najugodnejše gibanje produktivnosti.

mesečne rezultate, službena potovanja in celoten spisek sodelavcev s posameznimi kriteriji mesečnega osebnega dohodka. To je tekom časa prešlo v prakso in so vsi ti podatki še sedaj vsak mesec objavljeni.

S priključitvijo k Železarni Ravne in sprejemom nove ustave smo morali samoupravo prilagoditi. Kot TOZD Železarne Ravne imamo sedaj v raznih organih samoupravljanja preko 100 naših sodelavcev. Čimprej bomo morali spoznati, da ta funkcija za posameznika ni le častna, temveč pravica in dolžnost. Ko bomo to spoznali, bo tudi udeležba na vseh nivojih veliko večja, kot pa sedaj, ko smo včasih komaj sklepčni.

Vsem trem direktorjem se za odgovore najlepše zahvalujemo.

Skazi vse leto nas spremlja dobro in slabo. Vedno se nekako izvlečemo, včasih pa nam gre tudi za nohte. Povejte prosim, kako je bilo in kako je sedaj z našo likvidnostjo?

Že v odgovoru na prvo vprašanje sem vam povedal nekaj o negativnih karakteristikah letošnjega poslovanja. Morda je najbolj boleča prav nelikvidnost, ki nas

Dipl. oec. Peter Orožen — drugo leto bo težje, vendar sem optimist

pesti nepretrgoma že od avgusta lanskega leta. Kljub temu da vodimo trezno politiko revalorizacije obratnih sredstev že nekaj let nazaj, je inflacija dala svoje in tako imamo skoraj vse leto blokiran žiro račun. Sprostiti ga uspemo v glavnem samo na dan ali dva pred dvigom osebnih dohodkov. Pomanjkanje obratnih sredstev seveda podvoji težave finansiranja tekoče proizvodnje in investicijske dejavnosti še posebej tedaj, če se nanaša na inozemske nakupe, kjer je treba v pretežni meri plačati vnaprej. Zelo nevarna je bila situacija z blokiranim žiro računom v

poletnih mesecih, ko smo izplačevali regrese. Te je namreč možno finansirati samo iz sklada skupne porabe, dodatni pogoj pa je, da je žiro račun prost, oziroma da je na njem dovolj denarja za povedane potrebe. No, trda in težka življenjska šola iz že znanega obdobja velike nelikvidnosti v obdobju od leta 1969 do konca 1972 leta nas je usposobila, da smo zaenkrat kot finančna služba vse probleme kolikor toliko zadovoljivo rešili.

Vedno ni denarja, obratna sredstva pa moramo imeti, če že investicije lahko ustavljamo. Kako rešujete ta problem?

Člani samoupravnih organov in vsi, ki se kakorkoli zanimajo za poslovno dogajanje železarne, se bodo najbrž spomnili, da zadnji dve leti po zaključnem računu nismo namenili praktično nobenega denarja za obratna sredstva. Z ene strani je to delno razumljivo, ker je bilo treba z ustvarjeno akumulacijo finansirati določene zadeve, ki so bile nujne in so preveč zaostale v težavnih letih. Tu mislim predvsem na neproizvodne investicije v družbeni standard, kot so izgradnja stanovanj, kreditiranja individualnih graditeljev, izgradnja toplovodnega omrežja, telovadnica na Ravnah in drugo. Vse to je bilo nujno potrebno, vendar se ta izgradnja deloma tudi zrcali v današnji nelikvidnosti železarne. S tem nameravam opozoriti na dejstvo, da smo premalo negovali lastne vire obratnih sredstev. Ta primanjkljaj je možno nadomestiti iz tujih oz. bančnih virov. Kljub temu da se tega zavedamo, pa ta primanjkljaj nismo uspeli pokriti z dodatnimi bančnimi viri. Moram poudariti, da se viri obratnih sredstev, izraženi v zalogah, nekako premosorazmerno gibljejo z rastjo eksterne realizacije in kljub visokemu znesku ne predstavljajo bistvene rezerve. Na žalost pa to ni slučaj s kupci, ki so se v devetih mesecih letošnjega leta poslabšali za 10 dni nasproti lanskemu letu. Kot povedano, izpad obratnih sredstev nismo uspeli pokriti s krediti poslovnih bank, ki se resnici na ljubo same gledajo v lastnem zrcalu nelikvidnosti, podobno kot mi ali mnoga druga večja podjetja. Smatram pa za primerno, da na tem mestu povem, da je železarni Ravne prav v tem letu izdatno pomagala reševati nelikvidnostne probleme interna banka Slovenskih železarn. Marsikateri uvoz in izplačilo osebnih dohodkov bi bil brez te pomoči ogrožen! To pa pomeni, da je solidarnost železarjev našla svoje mesto.

Ker pravite, da je leto 1975 kljub vsemu še kar uspešno, povejte, kam bo najprej usmerjen ostanek dohodka, saj je zanesljivo že sedaj znanih veliko potreb, ki jih bo treba najprej pokriti.

V grobih obrisih se že kaže ostanek dohodka, odnosno ustvarjena akumulacija. Predlog načrta razporeditve teh sredstev je že izdelan in bo šel v obravnavo med vse naše sodelavce. Moram poudariti, da je večji del akumulacije z zakonom ali z že sprejetimi obveznostmi že angažiran, in sicer:

— iz poslovnega sklada bo treba pokriti posojilo za nerazvite, prispevke za energetiko SRS, pokrivanje izgub železnicam in elektrarnam, sofinansiranje plinovoda in kot največjo postavko — izdvojitvev sredstev za obratne namene;

— za rezervni sklad občine in republike;
 — za rezervni sklad podjetja (obvezni del);
 — za sklad skupne porabe, iz katerega se financirajo regresi za dopuste, nagrade jubilarom dela, izgradnja družbenih stanovanj, kreditiranje individualnih graditeljev, plačilo anuitet za stanovanjsko izgradnjo, nadaljnje delno financiranje toplotnega omrežja in drugo.

Kot vidite, ogromno postavk milijardnih vrednosti. Mnenja sem, da se mnogi člani kolektiva ne zavedajo, kako ogromna sredstva železarna izdvaja za navedene zadeve.

Nova notranja samoupravna organizacija bo zahtevala ločeno obravnavo predvsem za ugotavljanje uspešnosti posamezne TOZD. Ali ste z vašo službo pripravljeni in kako boste kos novi nalogi?

Kljub izrednim težavam, ki so izključno strokovne narave, bomo sedanji organizaciji, ko imamo 3 TOZD, obračunsko pri zaključnem računu kos. Te težave se seveda pomnožujejo, če se bomo odločili za reorganizacijo podjetja, kjer se bo število TOZD znatno povečalo. Kljub temu moramo biti optimisti in upam, da bomo nalogo uspešno opravili. Pri tem nam bo v največjo pomoč avtomatska obdelava podatkov in prepričan sem, da lahko že danes z

gotovostjo dokažemo, da je bila investicija v nabavo računalnika popolnoma upravičena. Poleg izdatne pomoči proizvodnji bo računalnik prav gotovo koristen pri urejevanju in dajanju potrebnih podatkov za samoupravljavce. S takšnimi informacijami bomo dvignili tudi kvaliteto poslovnega odločanja. Smatram, da bomo v začetku leta 1977 kot služba sposobni obračunsko obdelati načrtovano število 22 TOZD in skupne službe.

Sedaj pa še vaše mnenje; kaj lahko pričakujemo od leta 1976?

Če ne bi bil optimist po naravi, bi se leta 1976 že sedaj bal. Mnogo težje bo. V inozemstvu se recesija še vedno pogloblja, pa čeprav so skoraj vsi pričakovali, da se bo obrnilo na bolje. Nasprotja med bogatimi in revnimi državami se še večajo in poglobljajo. Vse te posledice bomo prav gotovo v določeni meri čutili tudi v naši delovni organizaciji. Najtežje bo, če bomo doživeli pomanjkanje dela, kar se na določenih agregatih že kaže. Z izvozom bo težko in ker je vezan na uvoz, bo še težje. Zato bo prav, če si bomo iz letošnjega so razmerno ugodnega poslovanja ustvarili ustrezno rezervo za težke čase, ki so pred nami.

Za vaše odgovore tov. direktor, najlepša hvala!

-ate-

nam da optimizacija, ki zajema tedensko ali dnevno planirano proizvodnjo.

Prvi poskus optimizacije vložka smo izvedli za kvaliteto UTOP EX. 2

(Glej tabelo 1).

Primerjava rezultatov je razvidna v tabeli 1. Da dobimo še bolj plastično sliko, pa si lahko ogledamo še histogram 1.

(Glej histogram 1)

Primerjava rezultatov kaže, da je z računalniško obdelavo sestavljen vložek cenejši za 22.778,00 din ali 15,6 %.

Analiza rezultatov kaže, da gre glavni del pocenitve na račun večje porabe cenejšega odpadka, manjši del pa na račun točnejšega izračuna koncentracij posameznih elementov.

Pri omenjeni kvaliteti zahteva predpis max. 0,70 % Cr, dejansko pa ga je šarža raztalila 1,35 %.

Priloga vložka za tedenski program na elektro pečeh

Za računalniško obdelavo smo izbrali sledeče kvalitete:

Utop ex. 2	4 šarže	25 t peč
Utop Mo-1	1 šarža	25 t peč
Utop Mo-1	4 šarže	10 t peč
20 NCD 2	10 šarž	40 t peč
PK — 5	5 šarž	10 t peč
PK — 11 sp.	1 šarža	10 t peč
PK — 11	1 šarža	10 t peč
PK — 2 sp.	1 šarža	10 t peč
CRV 2	2 šarži	25 t peč
OCR — 12 ex.	1 šarža	10 t peč
PK — 5 M	1 šarža	10 t peč
ECMO 100	6 šarž	25 t peč
PK — 2	1 šarža	10 t peč

Za sestavo posameznega vložka smo imeli na razpolago približno 50 vrst različnega legiranega odpadka, staro železo, carburit in ferolegure. Zelena kemijska sestava po raztalitvi je enaka tisti pri ročnih kalkulacijah. Od predvidene količine jekla je

Dipl. ing. Štimnikar Janko
 inž. Kovačič Stanko

Optimizacija mešanja vložka in izračuna dodatka ferolegur s pomočjo procesnega računalnika

Uvod

V tem članku želimo seznaniti širši krog sodelavcev z možnostmi uporabe procesnih računalnikov in metod linearnega programiranja ferolegur pri izdelavi jekla.

Uporabnost metod linearnega programiranja se je s pomočjo uporabe računalnikov v zadnjih letih zelo razširila. Z razvojem procesnih računalnikov pa so postale dostopne in uporabne tudi v neposredni proizvodnji — pri rednem tekočem delu.

Analiza stroškov pri proizvodnji jekla kaže, da predstavljajo daleč najvišje stroške material za vložek in ferolegure.

Vsak prihranek na tem področju nam torej pomeni veliko denarja. Zato smo se tudi odločili, da poskusimo najprej na teh dveh področjih.

Optimizacija sestave vložka

Princip optimizacije vložka

Pri sami optimizaciji vložka moramo upoštevati več faktorjev. Ugoditi moramo zahtevam tehnologije, vložni material mora zagotavljati možnost izdelave jekla z ustreznimi lastnostmi. Upoštevati moramo zaloge posameznih vrst vložka, omejitve nabave nekaterih vrst vložka in druge posebne omejitve. Izbrane količine posameznih komponent morajo predstavljati naj-

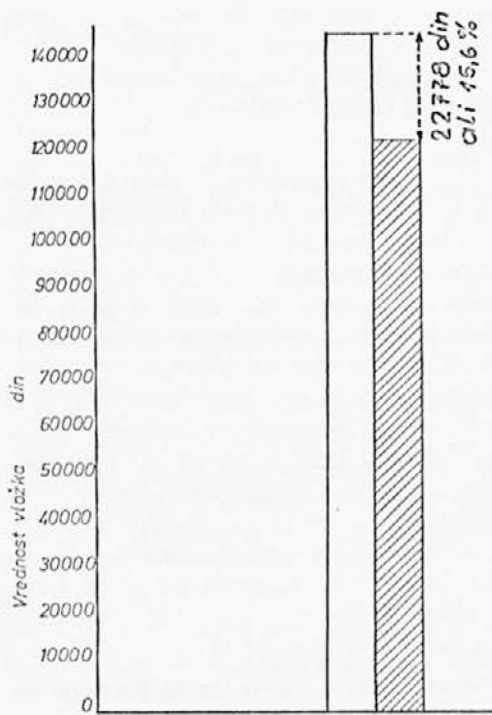
nižje stroške. Ti stroški pa so lahko od ocene na oko zelo različni.

Optimizacijo vložka lahko izvedemo za vsako šaržo posebej, bolj realno sliko pa

V jedrarni

Foto: F. Kamnik

Histogram 1

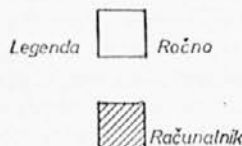
histogram 1

Primerjava rez. pri določanju

recepture ročno in z računalnikom

Utop ex 2

ch 23116

bilo izdelano 36,3% ali 370 ton namesto 1020 ton. Glede na število šarž pa 39% planiranih šarž.

Rezultati:

TABELA 2

PRIMERJAVA MED RAČUNALNIŠKIM IZRAČUNOM VLOŽKA IN DEJANSKIM VLOŽKOM ZA UTOP Mo-1

Dejansko uporabljeno		Računalniški izračun
Vrsta vložka	kg	kg
Utop Mo	33.200	23.250
HCMo	19.600	60.690
Blumci	25.450	
VCMo — olje	12.000	6.360
FeMo	1.140	1.030
Carburit	610	670
Skupaj	92.000	92.000

Stroški:

Dejanski 397.338 din

Računalniški 362.874

Razlika: Računalniška receptura je cenejša od dejanske za 34.464 din.

TABELA 3

PRIMERJAVA MED RAČUNALNIŠKIM IZRAČUNOM VLOŽKA IN DEJANSKIM VLOŽKOM ZA UTOP EX. 2

Dejansko uporabljeno		Računalniški izračun
Vrsta vložka	kg	kg
Grodelj	12.000	6.720
Utop wx.	26.000	8.514
TMCN 1	21.000	25.993
PK — 11	—	443
GX — 10 — 12	—	4.088
staro železo	6.200	63.051
Fe Mo	150	—
Carburit	650	24.348
TMCN 2	68.000	24.348
Skupaj	134.000	157.505

Stroški:

Dejanski 410.695 din

Računalniški 401.880 din

Razlika: Računalniška receptura je cenejša od dejanske za 8.815 din.

TABELA 4

PRIMERJAVA MED RAČUNALNIŠKIM IZRAČUNOM VLOŽKA IN DEJANSKIM VLOŽKOM ZA PK-11 SP.

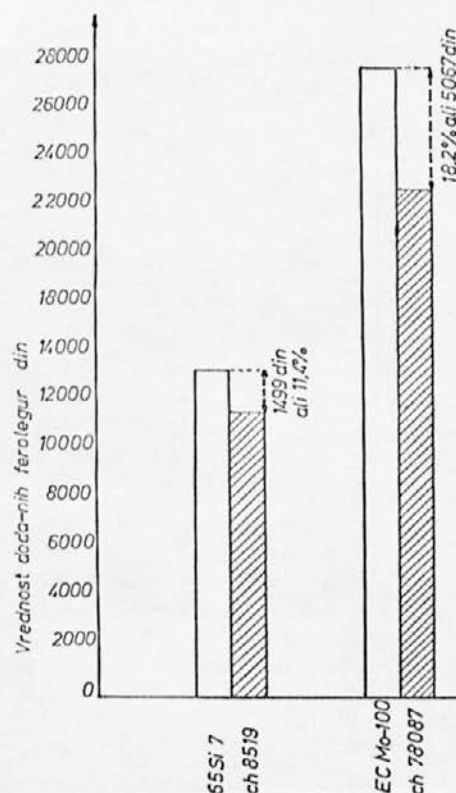
Dejansko uporabljeno		Računalniški izračun
Vrsta vložka	kg	kg
PK — 11	13.500	10.397
12 Mn Ni		1.098
Staro železo		1.169
FeCr carborit		293
Ni	500	543
Skupaj	14.000	13.500

Stroški:

Dejanski 152.685 din

Računalnik 146.513 din

Razlika: Računalniška receptura cenejša od dejanske za 6.172 din.

Histogram 2

histogram 2

Primerjava rezultatov pri dod.

ferolegur po drugi probi

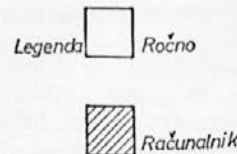

TABELA 5

PRIMERJAVA MED RAČUNALNIŠKIM IZRAČUNOM VLOŽKA IN DEJANSKIM VLOŽKOM ZA PK 2

Dejansko uporabljeno	Računalniški izračun	
Vrsta vložka	kg	kg
PK 1, 2, 3	7.000	1.440
Staro železo	6.300	6.151
FeCr carborit	1.200	1.759
EC odpadek	—	5.150
Skupaj	14.500	14.500

Stroški:

Dejanski 48.428 din

Računalniški 45.764 din

Razlika: Računalniška receptura cenejša od dejanske za 2.664 din.

Analiza rezultatov:

Kot je bilo že omenjeno, je bilo realiziranega cca 1/3 planiranega programa. Računalnik je izdelal najcenejšo recepturo za vseh 38 šarž oziroma 1.020 ton jekla. Upoštevati smo dejanske zaloge na skladišču in vse ostale dodatne omejitve. Rezultati računalniške obdelave so boljši od dejanskih za 31.447 din.

Pri pregledu posameznih kvalitiet smo opazili, da je bila le ena šarža po dejanskih stroških cenejša od računalniške. Moramo pa pri tem opozoriti, da je navedene kvalitete legiranega odpadka, ki so bile uporabljene pri kvaliteti ECMo, računalnik porazdelil na vso planirano proizvodnjo. Če bi bil celotni plan realiziran, bi že za kvaliteto ECMo ne bilo dovolj lastnega odpadka, saj ga je bilo na skladišču samo 100 ton.

Kaj lahko pričakujemo od računalniškega določanja sestave vložka s pomočjo linearnih programov?

1. Matematično optimalen izračun sestave vložka za posamezne šarže ali skupine šarž za dosego minimalnih stroškov vložka.

TABELA 6
PRIMERJAVA REZULTATOV ZA VSE DEJANSKO IZDELANE ŠARŽE:

Kvaliteta jekla	Količina (+)	Peč	Število šarž	Dejanski stroški — računalniški izračun
Utop Mo 1	92	25 T + 10 T	1 + 4	+ 34.464 din
Utop ex.	134,5	25 T	4	+ 8.815 din
PK 11 sp.	13,5	10 T	1	+ 6.172 din
PK 11	14	10 T	1	+ 1.716 din
PK 2	14,5	10 T	1	+ 2.664 din
ECMo 100	102	25 T	3	— 22.384 din
Skupaj	360,5		15	+ 31.447 din

- Pravilno vključevanje legirnih odpadkov in starega železa glede na stroške in na zaloge na skladišču.
- Pri posameznih kvalitetah bi dosegli bolj stalne pogoje po raztalitvi. To bi povečalo zanesljivost tehnologije, po drugi strani pa bi lahko natančneje opazovali in ugotavljali druge parametre, ki so pomembni pri proizvodnji jekla.
- Analiza rezultatov linearnih programov nam bi lahko služila pri odločanju pri nabavi vložka.
- Zmanjševanje izmečka zaradi netočne sestave vložka.
- Povečale bi se zahteve po dobrem in pravilnem sortiranju legiranega odpadka. Kajti če prednosti posameznih elementov po raztalitvi ne bi bile v predvidenih okvirih, bi nas to takoj opozorilo, da z vložkom nekaj ni v redu.

OPTIMIZACIJA DODATKA FEROLEGUR

Cena enega kg čistega elementa je v različnih ferolegurah zelo različna. Še večje so razlike, če uporabljamo legure z več legirnimi komponentami. Te razlike so ponekod izredno velike. Kg Mn v FeMn suraf. je približno 5 × dražji od kg Mn v FeMn carbur. Kg Cr v FeCr suraf. je približno 2 × dražji od kg Cr v FeCr carbur. in približno 3 × dražji od kg Cr v SiCr. Takšne razlike v cenah nam dajejo izredno velike možnosti optimizacije.

Princip optimizacije dodatka ferolegur

Osnovni princip je v tem, da z dodanimi ferolegurami dosežemo zeleno kemijsko sestavo. Pri uporabi dodatkov pa upoštevamo njihovo ceno, zaloge in druge omejitve.

Sama optimizacija dodajanja ferolegur je lahko samostojna, zaključena celota ali pa del integralnega modela optimizacije procesa izdelave jekla. Mi smo se v prvi fazi odločili za varianto, kjer je optimizacija dodajanja samostojna in zaključena celota. Za primerjavo smo izbrali 3 že izdelane šarže in upoštevali koncentracijo posameznih elementov po drugi probi. Nato smo naredili izračun s pomočjo linearnega programa in primerjali rezultate med dejanskimi stroški ferolegur in izračunanimi vrednostmi, ki smo jih dobili s pomočjo računalnika.

Primerjava rezultatov za OCR 4 ex. sp. je v tabeli 7.

Rezultati primerjave so zelo zanimivi. Pri izdelavi šarže je bilo uporabljeno 800 kg FeCr affine. Računalnik pa je predvidel nadomestitev Cr kar s tremi legurami in sicer z FeCr affine, FeCr carbure in FeCr. Zelo očitna je razlika pri dodajanju carburita, saj je računalnik ves predvideni ogljik nadomestil z ogljikom v ferole-

gurah. V tabeli 8 lahko vidimo primerjavo rezultatov za optimizacijo dodatka ferolegur pri vseh treh opazovanih kvalitetah.

TABELA 8
PRIMERJAVA REZULTATOV ZA OPTIMIZACIJO DODATKA FEROLEGUR

Kvaliteta	Dodano ročno		Računalnik		Ročno — računal.
	din	kg	din	kg	
65 — Si — 7	13.122	1620	11.623	1620	+ 1.499
OCR 4 ex. sp.	19.910	1160	15.385	1160	+ 4.525
ECMo — 100	27.812	1340	22.745	1340	+ 5.067
Skupaj	60.844	4120	49.753	4120	11.091

Primerjava kaže, da je računalniški izračun cenejši za 11.091 din ali za 18,2 %.

TABELA 7
PRIMERJAVA REZULTATOV PRI DODATKIH FEROLEGUR PO DRUGI PROBI ZA OCR 4 EX. SP. ch 85264

Dodatek	% C	Cena leg. din/kg	Dodano ročno		Računalniško		Ročno — računalnik
			kg	din	kg	din	
FeCr sur.	0,07	26,10	800	18.400	311	7153	
FeCr aff.	0,14	23,00			313	5352	
FeCr carb.	6,64	17,10					
FeMn sur.	0,06	27,15					
FeMn aff.	0,92	25,20					
FeMn carb.	8,0	5,50	145	510			
Fe-Si Ruše	0,5	9,52	100	610	115	702	
SiMn	2,0	6,10					
FeSi mleti	0,5	9,50			222	1687	
SiCr	0,13	7,60					
Si-metal		10,50			199	491	
Staro železo	0,16	2,47			199	491	
Karborit		3,40	115	390			
Skupno			1160	19910	1160	15385	+ 4525

Razlika v ceni 22,8 %

TABELA 1
PRIMERJAVA PODATKOV PRI PRIPRAVI VLOŽKA ZA UTOP EX 2 Ch 23116

Vložek	% C	Cena din/kg	Dodano ročno		Računalniško		Ročno — računalnik
			kg	din	kg	din	
Utop ex	0,55	4,14	10000	41400			
TMCN 2	0,28	3,30	4500	14850			
G-X 10—12	0,08	11,60	1000	11600	1627	18873	
Staro železo	0,16	2,47	13500	33443	24316	60060	
FeMo 70 %		112,0					
Ni-granule		91,50	140	12810			
TMCN 1	0,28	4,84			8373	40525	
Mo oksid		83,00			32	2656	
Grodelj	3,4	2,70					
Karborit	100	3,40			292	891	
Leg. ostružki		5,76	5500	31680			
Skupno			34640	145783	34640	123005	+ 22778

Na histogramu 2 si primerjavo lahko ogledamo še grafično.

Pri vseh treh vzorčnih izračunih je bil računalniški izračun cenejši od dejansko dodanih ferolegur. Poprečno so bili za omenjene šarže nižji stroški za 18,2 %. Brez dvoma lahko pričakujemo zelo velike prihranke ob uporabi linearnega programiranja pri izračunu dodatka ferolegur. Ti prihranki so lahko zaradi:

- uporabe cenenih ferolegur,
- internega zoženja mej,
- natančnejšega izračuna potrebnih ferolegur.

Zaradi natančnejšega izračuna se bi verjetno zmanjšal tudi izmeček.

ZAKLJUČEK

Prikazani rezultati na področju izračuna vložka in dodatka ferolegur s pomočjo metod linearnega programiranja so zelo vzpodbudni. Brez dvoma se nam na teh dveh področjih ponujajo veliki prihranki. Za uvedbo in praktično uporabo teh metod v neposredni proizvodnji pa potrebujemo procesni računalnik. Medtem, ko bi samo optimizacijo vložka delno še lahko opravili na obstoječem sistemu IBM 370/135, pa je za aplikacije na področju optimizacije dodatka ferolegur nujno potreben procesni računalnik. Zaradi nekaterih podatkov, ki jih potrebujemo v procesu, se postavlja zahteva po delu 24 ur na dan in delu v realnem času. To pa zmorejo le procesni računalniki.

Predstavljamo našo železarno

TOPLOTNA OBDELAVA JEKEL V ŽELEZARNI RAVNE

Uvod:

Organizacijsko je toplotna obdelava prisotna v skoraj vseh obratih TOZD I in TOZD II. Toplotna obdelava jekla ali posameznih izdelkov je na koncu procesa, večkrat pa se vklopi v tehnološki proces izdelave različnih proizvodov že prej.

Kaj je toplotna obdelava in kakšni so njeni cilji?

S toplotno obdelavo dosežemo spremembe fizikalnih, mehaničnih in kemijskih lastnosti. Postopke za toplotno obdelavo jekla lahko razdelimo v štiri glavne skupine:

- žarjenje
- kaljenje
- popuščanje

— toplotno kemično difuzijski procesi (cementiranje, nitiranje, nikotiranje itd.)

Cilj toplotne obdelave je sprememba izhodiščnih lastnosti in doseganje primernih lastnosti za uporabo jekel.

Jekla s toplotno obdelavo dobijo optimalne mehanske in fizikalne lastnosti, ali spremembo kemične sestave v površinskih slojih, ki jih potem lahko tudi toplotno obdelamo in s tem dosežemo zahtevane optimalne mehanske lastnosti kot je npr. obraboobstočnost itd.

Mehko žarimo jekla zato, da dobimo:

— mehko jeklo primerno za mehansko obdelavo

— trdote so po preseku in dolžini v zelo ozkem pasu

— jeklo pripravimo za poznejšo toplotno obdelavo (topnost krogličnega perlita v avstenitu je večja kot lamelnega perlita)

Toplotna obdelava v posameznih obratih TOZD I

Toplotna obdelava v kovačnici

Celotno proizvodnjo kovačnice, ki znaša 25 t letno, toplotno obdelamo, v glavnem mehko žarimo, normaliziramo in nekaj kalimo na zraku. Peči so: plinske komorne z izvoznim ognjiščem kapacitete 60 in 40 ton. Največji gabarit peči je 2400×1700×8000 milimetrov. Pri horizontalnih kovaških strojih imamo globinske peči, ki se izključno uporabljajo za žarjenje odkovkov za kroglične ležaje in raznih osov.

Toplotna obdelava v valjarni

Polovica jekla, ki ga valjarna zvalja, toplotno obdelamo, v glavnem mehko žarimo, normaliziramo in poboljšamo. To je okoli 5000 t mes. Težnja je, da bi tudi v valjarni čimveč jekla toplotno obdelali.

Peči, ki jih uporabljamo v valjarni so posebno razvite za toplotno obdelavo valjanih palic in kolobarjev, s kontinuiranim postopkom. Tri so plinske konti peči, ena pa elektro konti peč, ki služi v glavnem za popuščanje. Omeniti je treba še, da ima druga konti peč napravo za kaljenje v olju in vodi. Razen konti peči imamo v valjarni 60-tonske plinske komorne peči, ki jih uporabljamo v glavnem za ohlajevanje po valjanju in za manj zahtevne postopke toplotne obdelave.

Toplotna obdelava v čistilnici

V čistilnici toplotno obdelujemo vso litino, ki znaša ca 800 t/mes. Dejansko pa moramo k tej teži prišteti še okrog 400 ton raznega balasta (nalitki, livni sistemi in zagalgalni obešalniki).

Peči, ki jih uporabljamo so plinske komorne; kapacitete 40 ton in plinska krožna peč. Iz komornih peči lahko litino kalimo v olju in vodi, avstenitna jekla pa gasimo. V krožni peči žarimo, normaliziramo ali pa gasimo predvsem manjše strojne dele.

Največji gabarit plinske komorne peči je 2400×1500×3600 mm.

Toplotna obdelava v topilnici — EPŽ

Za žarjenje in ohlajanje imamo v tem oddelku globinske peči.

Toplotna obdelava v jeklovleku

V jeklovleku imamo dve strogo namenski peči z zaščitno atmosfero (NH₃).

Vsaka peč ima 8 cevi, skozi katere potuje žica. Na koncu peči imamo možnosti kontrolnega ohlajanja. Temperaturno območje peči je 720—1150° C. Območje dimenzije žice je v eni peči 0,8—4,3 (4,5) mm v drugi pa 0,20—0,8 mm.

V teh dveh pečeh toplotno obdelujemo avstenitna in tudi druga jekla.

Ostalo toplotno obdelavo za jeklovlek opravljamo v valjarni, kovačnici in kalilnici.

Toplotna obdelava v posameznih obratih TOZD II

Kalilnica I

V tem oddelku imamo največ možnosti za razne kombinacije procesov toplotne obdelave.

Največji del proizvodnje opravijo globinske peči dim. Ø 800 različnih globin;

maksimalna je 4200 mm. K tem pečem spadajo še bazeni z oljem, bazen z vodo, bazen za izkuhavanje, naprava za izkuhavanje in naprava za kaljenje v zračni zavesi. V solnih kopelih lahko izvedemo najbolj komplicirano toplotno obdelavo hitro-reznega jekla s trikratnim predgretjem (500, 800, 1050° C).

Komorne peči uporabljamo za toplotno obdelavo manjših delov iz orodnih in konstrukcijskih jekel.

Pri plamenskem kaljenju imamo tri stroje:

— stroj 660 za plamensko kaljenje tekalnih in pogonskih koles za žerjave do Ø 1000 mm, prav tako za zobnike Ø 1000 mm in modula 10.

— stroj 1166 za plamensko kaljenje osov od Ø 20—Ø 200 mm, dolžine 3900 mm kot tudi za ravne površine različnih širin,

— stroj 231 za kaljenje osov Ø 20—Ø 200 milimetrov, dolžine maksimalno 800 mm in kaljenje posameznih zob zobnikov do Ø 2000 mm in višine zob 800 mm (tudi posevno ozobljenje).

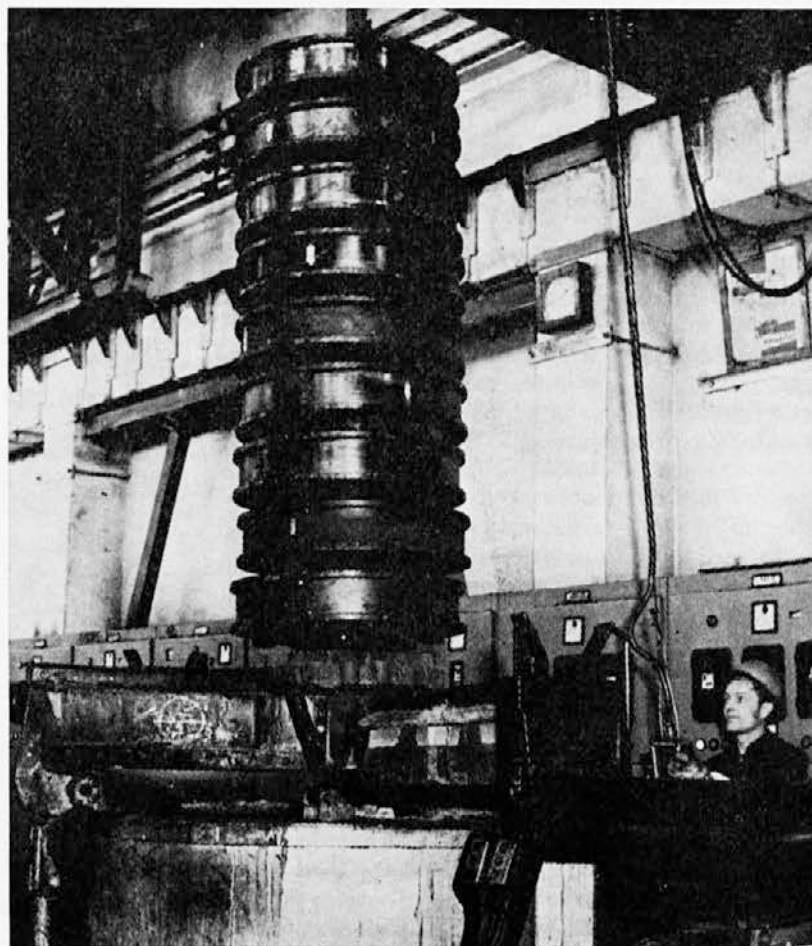
Obrat nožev

Ima kalilnico, ki je strogo namenska. Kapaciteta raznih toplotnih obdelav je okoli 100 t/mes.

Za kaljenje nožev in letev nad 1500 mm uporabljajo kalilno peč s kveto. Za krajše nože uporabljamo dve komorni peči s kalilno napravo, za okrogle nože do Ø 500 pa kveto »Klingenberg«. Vse vrste nožev popuščajo v elektro komornih pečeh pod pritiskom.

Vzmetarna

V vzmetarni se toplotno obdelata 400 ton ploščatega vzmetnega jekla in do 100 ton

Popuščanje plamensko kaljenih koles

Proizvodnja slovenskih železarn v oktobru

okroglega vzmetnega jekla. Ogrevna peč za kaljenje je širine 2400 mm. Kali se v kalilnem stroju, popušča pa v »cerovi« konti peči.

Razvoj toplotne obdelave v železarni

Razvoj toplotne obdelave ni bil vedno usklajen z razvojem obratov.

Kot primer lahko navedem kovačnico, ki svojih odkovkov večjih tež in dimenzij ne more poboljšati, za manjše kose pa za poboljšanje tudi nima svoje toplotne obdelave in išče usluge po drugih obratih, kar pa često zavira proizvodnjo. Razvoj toplotne obdelave v železarni mora v bodoče izpopolnjevati kapacitete. V valjarni rabimo dodatne konti peči, v kovačnici pa peči za poboljšanje največjih odkovkov, ki jih izdeluje. Kalilnica mora zamenjati cementacijo v granulatu z moderno plinsko cementacijo, ki bo po kapaciteti in kvaliteti odgovarjala proizvodnji pnevmatskih orodij.

Kadri

Toplotna obdelava po posameznih obratih kadrovske ni popolnoma ustrezno zasledena.

Kljub temu, da smo v industrijski šoli leta in leta vzgajali precejšnje število kalilcev in žarilcev nam ti še vedno manjkajo. Poklic je sorazmerno težak (vročina, fizično delo, plini itd.) in se ga zaradi tega izogibajo in zaposlujejo v sorodnih poklicih.

V bodoče bo treba pravočasno načrtovati srednji in višji strokovni kader za toplotno obdelavo, da ne bo prišlo do nepotrebnih »hitrih« odločitev, ki navadno ne ustrezajo.

Težave, ki nastopajo pri toplotni obdelavi

Ne zavedamo se škode, ki vsako leto nastane zaradi napak pri toplotni obdelavi. Točno jo sicer ne moremo določiti, zagotovo pa vemo, da ni neznatna.

Ker je toplotna obdelava večkrat predzadnji ali zadnji postopek v procesu izdelave, so posledice nastalih napak še toliko večje:

- stroški za jeklo in vso predhodno mehansko obdelavo
- roki izdelave se vsaj za enkrat podaljšajo.

Napake, ki nastanejo pri toplotni obdelavi imajo sledeče vzroke:

- nepravilna konstrukcija obdelovanca
- neupoštevanje organizacijskih pravil pri pripravi in poteku izdelave
- nepravilna toplotna obdelava

Za popoln uspeh pri izvedbi nekega procesa toplotne obdelave je potrebno imeti:

- do potankosti napisano tehnologijo toplotne obdelave
- dobro vzdrževane peči in agregate
- dobro vzdrževane merilne instrumente (pogoj je, da so temperature natančno v zahtevanem območju)

— ljudi z odgovarjajočo strokovnostjo, disciplino in občutkom za toplotno obdelavo.

Če so vsi ti pogoji izpolnjeni, (ki pa jih je včasih zelo težko doseči), potem je kvaliteta toplotne obdelave neoporečna. Brez dobre toplotne obdelave si ne moremo zamisliti tovarne plemenitih jekel.

dipl. inž. Janko Gnamuš

Dosežene proizvodne rezultate v oktobru smo ne samo želeli, temveč tudi pričakovali. Proizvodnja surovega jekla je bila 3.133 ton ali 5 % večja od načrtovane. Blagovna proizvodnja je bila v železarnah celo 4.352 ton ali 8 % nad planirano in kar je še posebej razveseljuje, tudi predelovalci so dosegli mesečni plan.

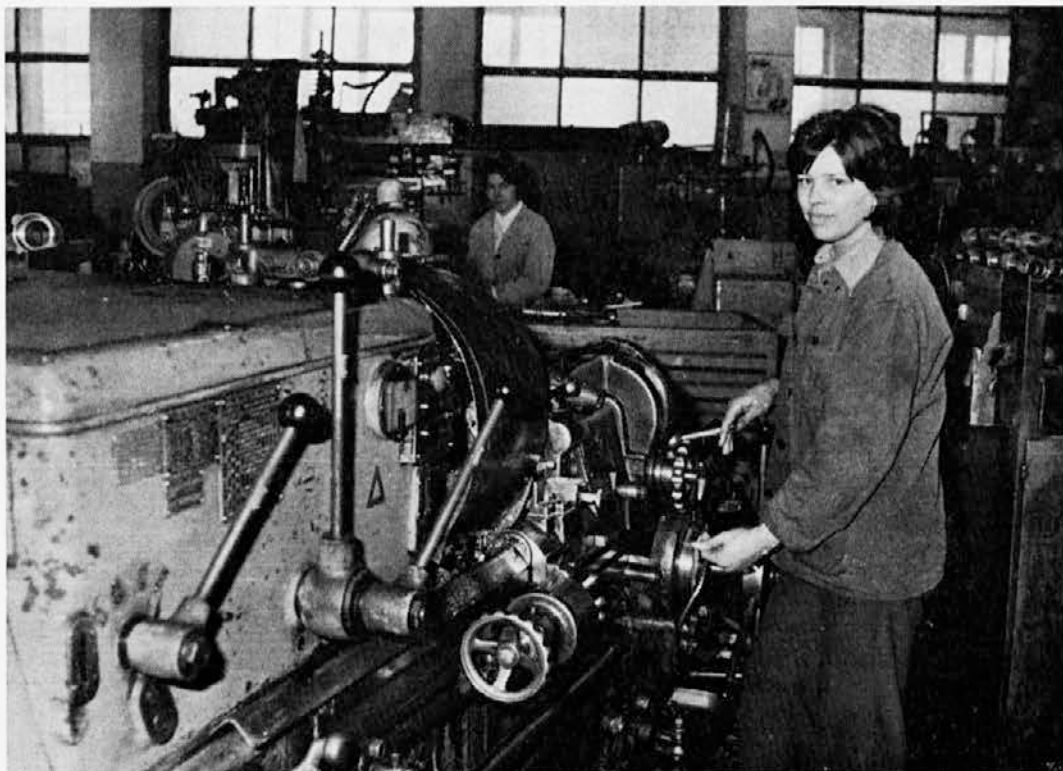
Pri proizvodnji surovega železa mesečni načrt ni izvršen. V železarni Štore je trajalo načrtovano popravilo mehanskega dela elektroredukcijske peči 148 ur. Linearni plan je izvršen z 82 % in razumljivo tudi 102 % izvršitev plana na visokih pečeh Železarne Jesenice ni mogla v celoti pokriti zaostanka, tako da znaša skupna izvršitev 97 %. Lani je znašala v oktobru proizvedena količina surovega železa kar 1.752 ton več od letošnje. Da bi dosegli letni proizvodni načrt, bi morali v preostalih dveh mesecih narediti poprečno po 19.481 ton. V idealnih pogojih obratovanja bi bilo to tudi možno, vendar preveč ne smemo pričakovati in priznati moramo, da ni veliko verjetnosti, da bi bil letni plan dosežen. Zbirno ga izvršujemo: 97 %.

Daleč boljše stanje je pri proizvodnji jekla. Oktobrska proizvodnja je precej popravila stanje in sedaj bi morali izdelati vsak mesec še po 68.883 ton da bi dosegli letni načrt. Za izpolnitev akcijskega programa 800.000 ton jekla bi morali realizirati vsak mesec po 70.883 ton ali okroglo po 71.000 ton. Lani decembra smo izdelali 73.100 ton in torej še vedno lahko pričakujemo, da bomo letos izpolnili proizvodnjo, ki smo jo načrtovali za 1975. leto v srednjeročnem načrtu že leta 1970.

Lani je znašala proizvodnja jekla v oktobru 1.085 ton manj kot letos. Potem se je stopnjevala do konca leta ter je ostala približno na enakem trendu letne proizvodnje nad 800.000 ton šest mesecev. Letos

bi bila oktobra lahko še večja, če ne bi imeli v SM jeklarni Železarne Jesenice nepredvidenega rušenja oboka na eni peči in s tem motnje programa popravil tudi pri drugih pečeh. Mesečni načrt proizvodnje jekla so zato dosegli z 99 %, od tega pri SM jeklu le z 95 %. Zaostanek je pokrila odlična proizvodnja elektro peči, kjer so mesečni načrt presegle. (107 %) V Železarni Štore so dosegli svojo rekordno proizvodnjo, ki znaša 8.553 ton ter so mesečni načrt prekoračili za 25 %. Skupno so vse tri železarne izpolnile mesečni linearni načrt proizvodnje surovega jekla s 105 %.

Z blagovno proizvodnjo smo pri Železarnah spet preko 60.000 ton in potrebujemo za dosego letnega načrta samo še dvakrat po 48.251 ton in lahko brez skrbi pričakujemo, da bo letni načrt blagovne proizvodnje dosežen že kakih 10 dni pred koncem leta. Z malo optimizma lahko tudi ocenimo, da bo ob koncu leta dosežena proizvodnja okoli 21.000 ton večja od načrtovane ali za približno 60.000 ton, odnosno več kot za celomesečno proizvodnjo večja, kot je bila leta 1974. Dosežena proizvodnja surovega jekla meseca oktobra in dobro stanje oskrbe z vložkom tam, kjer lastna proizvodnja jekla ne krije potreb, so dobra osnova za dosego pričakovanih proizvodnih rezultatov tudi v novembru in decembru. Še to je vredno omeniti, da so vse tri železarne presegle mesečne načrte blagovne proizvodnje in da vse tri železarne tudi v zbirnem načrtu dosegajo, odnosno presegajo načrtovano količino. Medtem ko sta Železarni Jesenice in Ravne na 100 %, Železarna Štore presega kumulativni načrt za 13 %, ki je realiziran skupno za vse tri železarne s 103 %. Pri predelovalcih so izpolnili mesečni načrt proizvodnje: Plamen s 108 %,

V oddelku ozobljenja in brušenja

Foto: F. Kamnik

Tovila s 115 %, Veriga z 98 % in Žična s 93 %. Skupno je mesečna količina dosežena točno s 100 %. Izvrševanje zbirnega načrta je sedaj 98 %, letošnja proizvodnja v 10 mesecih je pa za 12 % večja, kot je bila v enakem obdobju lani. Za dosego letnega načrta proizvodnje manjka predelovalcem žice še 6.913 ton ali vsak mesec poprečno 3.457 ton. Takih mesečnih dosežkov še ni bilo in je tudi verjetnost za dosego letnega načrta minimalna.

Z izvozom ne gre tako kot bi želeli. Vzroke ne bom ponavljal, ker sem stanje na svetovnem tržišču že opisal. Predelovalci izvršujejo zbirni načrt izvoza in so mesečni načrt realizirali po količini s 121 % po vrednosti pa s 132 %. Med železarnami je načrtovano količino izvršila le Železarna Jesenice, ki je mesečni plan presežla za 15 % ob doseženi vrednosti 94 %.

Eksterno realizacijo ugodno dosegajo vse delovne organizacije tako mesečno kot tudi zbirno. Tudi Žična, ki je doslej za-

ostajala, je prišla čez 100 %. Mesečni načrt je za Slovenske železarne dosežen s 116 %, zbirni načrt pa prekoračujemo za 8 %. Tudi pri tej postavki ni bojazni, da z gospodarskim načrtom predvidenih vrednosti za leto 1975 ne bi dosegli.

Samo dva proizvodna meseca letošnjega leta bomo še obravnavali. Potrebni rezultati za izvršitev letnega načrta proizvodnje jekla in blagovne proizvodnje so realno dosegljivi, odnosno pri blagovni proizvodnji bi morali doseči tistih 21.000 ton več, kot je predvideno v gospodarskem načrtu. Če v novembru samo ponovimo to, kar je bilo doseženo v oktobru in dodamo še lanski december, pa bi bila vsa predvidevanja in vse želje izpolnjene. Tak zaključek nam pa sam po sebi pove, da so bili tudi oktobrski dosežki precej nad poprečnimi, če že ne kar prav dobri. Menim pa, da je želja vseh nas, da bi dosegli postavljeni cilj 800.000 ton jekla in upajmo, da bodo jeklarji to našo skupno željo tudi izpolnili.

Iz naših TOZD

IZ TOZD METALURŠKE PROIZVODNJE

Delavski svet TOZD metalurške proizvodnje se je dne 6. novembra sestal na I/18-18 zasedanju. Na podlagi dnevnega reda in strokovno pripravljenih predlogov je sprejel naslednje sklepe:

— Obrazložitev realizacije sklepov I/17-17 zasedanja se sprejme s pripombo, da vodstvo TOZD do naslednjega zasedanja delavskega sveta pripravi poročilo o izvajanju drugega sklepa, komisija za varstvo pri delu pa poročilo o izvajanju tretjega sklepa.

— Odobri se povečanje planirane amortizacije za TOZD metalurške proizvodnje za 18.751.718 din, tako da znaša skupno planirana amortizacija TOZD metalurške proizvodnje za leto 1975 107.876.718 din. Delavski svet daje soglasje, da se poveča planirana amortizacija za osnovna sredstva, s katerimi gospodari DS SS za 5.802.199 din. Tako znaša za osnovna sredstva, s katerimi gospodari delovna skupnost skupnih služb planirana amortizacija za leto 1975 skupno 36.445.199 din.

Sklep o povečanju amortizacije velja s 1. novembrom 1975.

Amortizacijske stopnje določi v okviru planirane amortizacije finančno-računovodski sektor.

— Na podlagi izvedenega predhodnega postopka se odobri dopolnitev organizacijske sheme in sistemizacije delovnih mest v obratu jeklovlek in jeklarne.

V skladu s tem sklepom se odprejo štiri nova delovna mesta v obratu jeklovlek: vodja oddelka za luščenje, brušenje in vlečenje, delovodja za orodje in pomožno dejavnost, vodja oddelka za luženje in pomožno dejavnost in delovodja za lužilnico in toplotno obdelavo. V obratu jeklarne se odpre dvanajst delovnih mest, in sicer: asistent — dva zaposlena, asistent za oddelek topilnica I in asistent za topilnico II. Asistent priprave vložka — za oddelek priprave vložka. Asistent za materiale. Izumenski asistent — osem zaposlenih.

V zvezi s potrebo za sistemizacijo novih delovnih mest je bila delavskemu svetu

podana naslednja obrazložitev: Z novo lužilnico v obratu jeklovlek se je bistveno spremenil način dela in s pridobitvijo večjih kapacitet se je pojavila potreba po novih delovnih mestih. To je nov obrat, s katerim se bo bistveno spremenila produktivnost in s sodobnejšim načinom povečala kvaliteta dela.

To zahteva nove zaposlene, ki bodo primerno vodili novo pridobitev, ki je pomembna za celotno podjetje. Investicija v novo lužilnico, nov vlečno ravnalni stroj in ostale manjše pridobitve je presežla 4 milijarde starih din.

V jeklarni je začetek proizvodne dejavnosti. Ob vedno večjih tehnoloških zahtevah in želji, da bi proizvajali kvalitetnejše vrste jekla, je nujno, da v obratu jeklarne strukturo zaposlenih izboljšamo, in to na vseh izmenah. Vodstvo jeklarne je danes vse preveč zavzeto z operativnimi deli in ne zmore učinkovito voditi in usmerjati proizvodnjo.

— Sprejme se predlog Poslovnika za delo samoupravnih organov v tekstualni obliki, kot je bil predložen, s pripombo, da bi se 40. člen — drugi stavek glasil: »Strokovna služba za samoupravljanje je dolžna najpozneje v roku 8 dni dostaviti sklep vsakemu izvrševalcu sklepa«. Pooblašča se delegacijo TOZD metalurške proizvodnje v delavskem svetu podjetja, da opravi uskladišče s pripombami, ki so bile eventualno podane na ostalih delavskih svetih na predlog omenjenega poslovnika.

— Delavcu Maksu Zaberčniku, rojenemu 20. 1. 1952, zaposlenemu v obratu jeklovleka se izreka vzgojni ukrep PRENEHANJE LASTNOSTI DELAVCA — POGOJNO za 6 mesecev. Vzgojni ukrep je delavski svet izrekel imenovanemu delavcu v skladu s 84. in 85. členom samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih delavcev TOZD metalurške proizvodnje in na predlog komisije za ugotavljanje kršitev delovnih obveznosti in izrekanje vzgojnih ukrepov.

— V skladu s 8. točko 62. člena statuta TOZD metalurške proizvodnje in sklepom

24. seje komisije za medsebojna razmerja z dne 21. 10. 1975 se tov. Ivana Kugovnika s 30. 11. 1975 razreši delovne obveznosti vodje oddelka ekonomskih analiz v TOZD metalurške proizvodnje. Imenovani delavec je s 1. decembrom prevzel delovno funkcijo — poklicni predsednik »Medobčinskega sindikalnega sveta za Koroško«.

— V skladu s 2. točko 4. in 160. člena samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih delavcev TOZD metalurške proizvodnje in 8. točko 62. člena statuta TOZD metalurške proizvodnje ter sklepom 24. seje komisije za medsebojna razmerja z dne 21. 10. 1975, se s 1. 9. 1975 dipl. oec. Cvetko Vergles imenuje na delovno mesto 10911 — vodja marketinga v prodajni službi TOZD metalurške proizvodnje.

— Na podlagi predloga oddelka za izvoz sta bili odobreni bonifikaciji inozemski firmi M.A.N. München v vrednosti 2.816,35 DM, ker je kupec upravičeno reklamiral 31 ležajev zaradi vključkov peska. Bonifikacija se odobri tudi inozemski firmi GEORG FISCHER v vrednosti 8.006,40 DM, ker je moral kupec reklamiranih 1338 ulitkov dodatno popravljati oz. obdelati.

— Dovolj se odpis osnovnih sredstev, na podlagi seznama, in sicer: lokomotive, železniški tir in pripadajoče orodje, več amortiziranih strožnic, neuporabni leseni vratarnici, 4 barake in dotrajani pisalni mizi. V službi MR je odpisana dotrajana strožnica MAGDEBURG. Kot nadomestilo se dovoli aktiviranje strožnice tip. TES - 2 »Prvomajska«. Za izvedbo tega sklepa se imenuje tričlanska komisija v sestavi: Šetina Peter — predsednik, Mežner Ernest in Tušek Franc — člana.

— Na podlagi predloga kadrovske splošnega sektorja se dovoli odpis in odprodaja pisarniškega pohištva in opreme, ki je ostalo v stari upravni zgradbi. Pohištvo in oprema, ki je za nadaljnjo uporabo neuporabno se odproda morebitnim interesentom po ceni starega lesa. Pohištvo, ki je po oceni komisije še uporabno, se oceni in odproda. Prednost pri nakupu imajo družbenopolitične organizacije in društva. Kolikor ne bo dovolj teh interesentov, se pohištvo odproda posameznikom. Za izvedbo tega sklepa se imenuje tričlanska komisija v sestavi: Šetina Peter — predsednik, Mežner Ernest in Levlar Franc — člana. Po opravljeni zadolžitvi morata komisiji pismeno poročati delavskemu svetu.

— Na podlagi zapisnikov zborov se ugotavlja, da je v TOZD metalurške proizvodnje bil s 1103 glasovi ali 61,0 % sprejet predlog samoupravnega sporazuma in aneks »O načinu združevanja in porabi sredstev namenjenih za zadovoljevanje skupnih potreb v občini Ravne« brez spremljevalnih predlogov. S 1348 glasovi, ali 74,0 % so bili v TOZD metalurške proizvodnje sprejeti predlogi za dopolnitev 11. in 14. člena statuta Železarne in dopolnitev 13. člena statuta TOZD metalurške proizvodnje, ter izvoljeni delegati v delovno telo za pripravo osnutkov iz področja OD in sistemizacije delovnih mest.

— V roku treh mesecev mora vodstvo TOZD metalurške proizvodnje podati predlog rešitve uskladiščenja modelov, ki

so sedaj uskladiščeni na Javorniku v neprimerni stavbi in predlog za razširitev obstoječega skladišča modelov v Železarni.

Ta sklep je delavski svet sprejel na predlog komisije samoupravne delavske kontrole TOZD metalurške proizvodnje.

— Za nakup družbenih stanovanj skupno z Lesno Slovenj Gradec za družini Stanislava Kotnika in Alojza Pečnika se odobri najetje premostitvenega kredita pri Ljubljanski banki — podružnica Slovenj Gradec v znesku 370.352,80. Kredit se najame po 8% obrestni meri in z rokom vračila 31. 3. 1976. Kredit se bo odplačal iz sredstev, ki jih bomo v letu 1976 obračunali kot prispevek iz OD za stanovanjsko izgradnjo. Delavskemu svetu je bilo med ostalim podano pojasnilo, da je bil s podjetjem Lesna dosežen dogovor, da bomo skupno reševali stanovanjski problem omenjenih družin. Tovariš Kotnik je zaposlen v obratu jeklarne, tov. Pečnik pa v mehanskih obratih, njuni ženi pa sta obe zaposleni pri Lesni. Dogovorjeno je bilo, da se za rešitev stanovanjskih problemov obeh družin odkupita dva stanovanja v Slovenj Gradcu. Za nakup prispeva Železarna polovico zneska, polovico pa Lesna Slovenj Gradec. Z namenom, da s solastništvom in razpolagalno pravico ne bi bilo problemov je z Lesno dogovorjeno, da bo do stanovanja tov. Pečnika imela lastninsko in razpolagalno pravico Železarna, do stanovanja, v katerega se bo vselila družina tov. Kotnika pa Lesna Slovenj Gradec. Sredstva, s katerimi smo letos razpolagali za nakup stanovanj so že v celoti izčrpana. Prodajalec stanovanj v Slovenj Gradcu pa za nakup stanovanj zahteva takojšnje plačilo.

SKLEPI I/19-19 ZASEDANJA DELAVSKEGA SVETA

1. Ugotavljamo, da so sklepi sprejeti na I/18-18 zasedanju v glavnem realizirani ali pa so v fazi uresničevanja.

2. Na podlagi zapisnikov zborov ugotavljamo, da so v TOZD MP delavci na zborih delovnih ljudi (zbori so bili v času od 7. do 13. 11. 1975) s 1295 od 1804 zaposlenih ali 71,5% glasovi sprejeli predlog »Srednjeročnega programa razvoja za obdobje 1976/1980.« Predlog je bil sprejet s pripombo, da se konkretizira in kvalificira poglavje »Izgradnje in urejanje družbene prehrane ter letovanje delavcev železarne.« Sprejemamo vrstni red investicijskih naložb po predlogu službe za tehnični razvoj.

3. Dajemo soglasje k predlogu izhodišč za izdelavo gospodarskega načrta TOZD za leto 1976, s pripombo, da je treba predlog gospodarskega načrta izdelati že v skladu z novo reorganizacijo TOZD oz. železarne.

4. Sprejemamo informacijo družbenega dogovora »O osnovah načrta družbeno gospodarskega razvoja občine Ravne na Koroškem za obdobje 1976—1980.

Pooblaščamo glavnega direktorja Franca Faleta, da v imenu TOZD in železarne podpiše ta družbeni dogovor.

5. Soglašamo, da železarna najame kredit pri SSNO v višini 8.568.858 din za nabavo opreme potrebne za realizacijo projekta M — 980 in nulte serije. Kredit se najame za dobo 10 let s 3% obrestno mero. Sklep izvedeta služba finančno-računo-

vodskega sektorja in tehničnega razvoja ŽR.

6. Odobravamo začetek postopka v naložbo za modernizacijo jeklarne za del, ki predstavlja avtomatizacijo tehnološkega procesa s procesnim računalnikom. Investicija je v skladu s srednjeročnim planom TOZD, oz. Železarne.

7. Za nabavo potrebne opreme v višini cca 700.000 \$ se lahko najame inozemski komercialni kredit. Sklep izvedeta službi finančno-računovodskega sektorja in tehničnega razvoja Železarne.

8. Odobrijo se bonifikacije:

— inozemski firmi M. A. N. v vrednosti 2.969,40 DM, ker je bila kupcu zaračunana vrednost 3303 kg paličastega jekla, katerega pa kupec ni sprejel.

— inozemski firmi SCHMOLZ + BICK-ENBACH — Düsseldorf, v vrednosti 2034,78 DM. Končni kupec je moral opraviti popravilo 2538 kg paličastega jekla zaradi površinskih napak.

— inozemski firmi WILLY RÜSCHOFF, Hamm v vrednosti 340 DM. Končni kupec oz. prejemnik je moral opraviti popravilo 52 ulitkov v teži 1647 kg in nam zaračunal stroške popravila.

— inozemski firmi STAHL-METALL, Düsseldorf v vrednosti 12.432,38 DM, ker imenovana firma ni prejela 25890 kg paličastega jekla, faktura pa je bila izstavljena. Blago je bilo odpremljeno po železnici in vagon ni prispel na železniško postajo Hamburg — Billbrock. Po razsodbi Gospodarskega sodišča bo Transportno železniško podjetje Maribor Železarni povrnilo dinarsko protivrednost. Dokončno uredita zadevo finančna služba in izvozni oddelek.

9. Dajemo podporo in soglasje k predlogu »Predsedstva občinske konference SZDL« za ustanovitev stalne šole v občini Ravne za izobraževanje delegatov in članov samoupravnih organov. Ko bo šola organizirana naj sklep izvaja kadrovska služba in sekretariat za samoupravljanje.

10. Delavskemu svetu DO železarne predlagamo, da s sklepom enotno uredi vprašanje nabave ortopedskih čevljev.

DSP predlagamo, da potrdi sklep komisij varstva pri delu in od leta 1976 dalje ortopedske čevlje nabavlja iz kvote zaščitnih čevljev oz. zaščitnih sredstev.

Leskošek

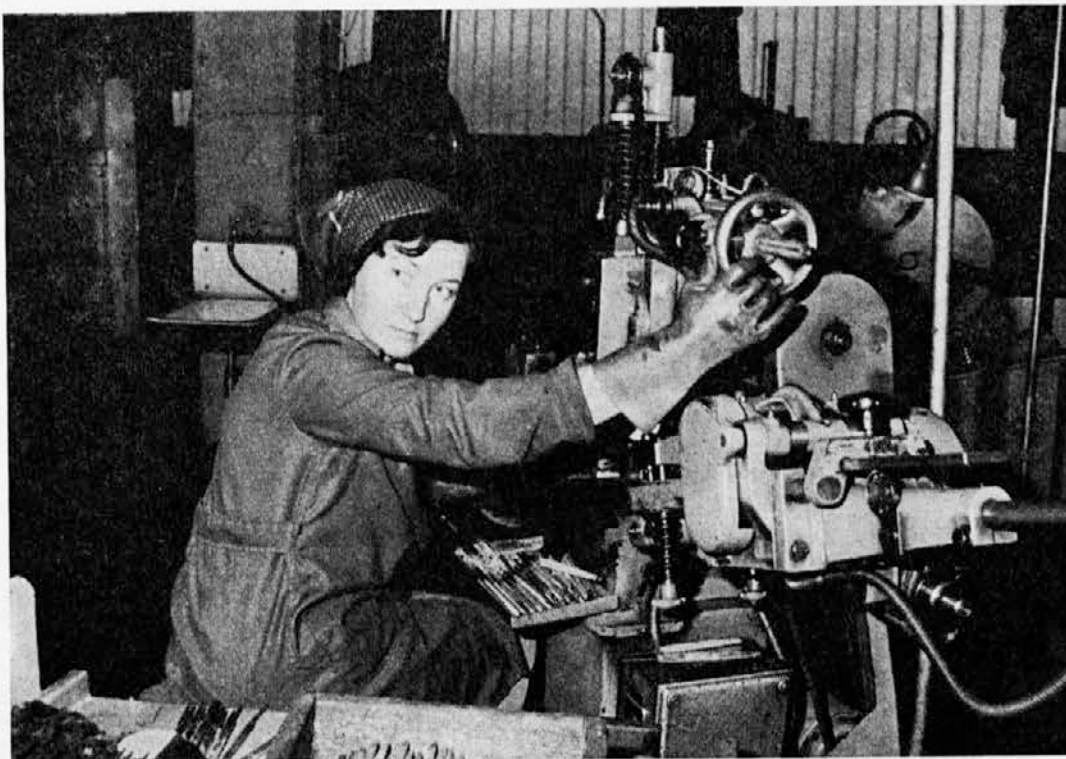
IZ TOZD MEHANSKE OBDELAVE

V času med 30. oktobrom in 24. novembrom letos je bila dejavnost samoupravnih organov in druga samoupravna dejavnost v TOZD MO zelo živahna, kar je za jesensko obdobje sicer že običajno. Tako smo imeli v tem obdobju kar dve seji delavskega sveta, sklic zborov delovnih ljudi in drugo.

KOMISIJA ZA VARNOST PRI DELU se je sestala na 8. redni seji 31. oktobra. Obravnavala je plan zaščitnih sredstev in spremembo pravilnika o zaščitnih sredstvih ter drugo problematiko. Med drugim je sprejela sklep da se ukine izdajanje ortopedskih čevljev in gumi copat, ki se po zakonu ne štejejo kot zaščitna sredstva. Podoben sklep so zavzele vse komisije za VPD v železarni. Odločitev je naletela na veliko negotovanje. Tako so se tudi v TOZD MO delavke zoper odločitev o ukinitvi ortopedskih čevljev kolektivno pritožile na delavski svet, ki je njihov ugovor tudi že obravnaval.

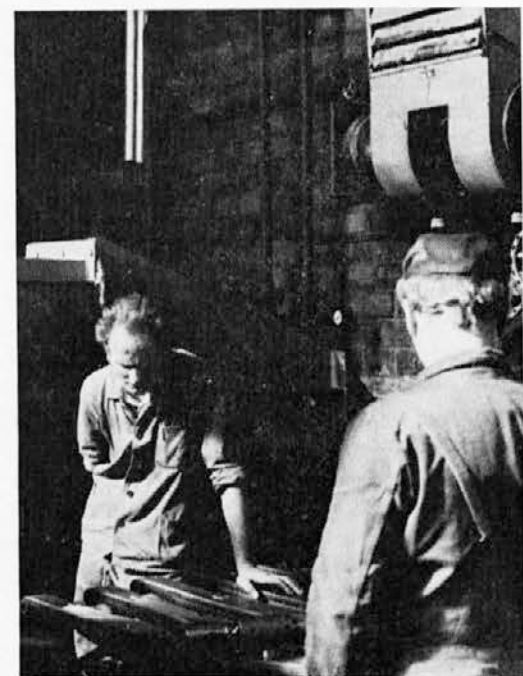
DELAJSKI SVET TOZD MEHANSKE OBDELAVE se je sestel na 18. seji 5. novembra. Obravnaval je predvsem proizvodno problematiko, s proučitvijo poročil nosilcev nalog iz akcijskega programa. Poleg tega je obravnaval in odločal še o najetu posojila za odkup stanovanj za naše delavce, predlog za povečanje amortizacije, odobril odpis določenih osnovnih sredstev in podobno. Sprejeti so bili naslednji sklepi in stališča:

— odobri se povečanje planirane amortizacije za TOZD MO za 5.446,083 din, tako da znaša skupna planirana amortizacija za leto 1975 31.122,083 din. Obenem delavski svet TOZD MO soglašajo s povečanjem planirane amortizacije za osnovna sredstva, s katerimi gospodari

Pri pilah

Foto: F. Kamnik

Pri kontroli vzmeti

delovna skupnost skupnih služb, za 5,802.199 din in odobrava skupaj planirano amortizacijo za DS SS za leto 1975 v višini 36.445,199 din.

- zadolži se komisija za gospodarjenje pri delavskem svetu, da izdela in čimprej dostavi predlog konkretnih ukrepov zoper delavce, ki zamujajo oziroma predčasno zapuščajo delovna mesta.
- sprejme se poročilo službe za VPD. V prihodnjem poročilu naj služba za VPD problematiko varstva pri delu podrobneje obdela. Nakaže naj tudi probleme s katerimi se pri svojem delu srečuje in ki so vzrok nekaterih nerešenih zadev s področja varnosti pri delu.
- Šolskemu centru Ravne na Koroškem se odobri brezplačen prenos amortizirane strožnice TES 2, in šepinga KB 300,
- Tiskarni Ljudske pravice iz Ljubljane se po zmerni ceni odobri odprodaja starega amortiziranega stroja za razmnoževanje delovne dokumentacije — RENNA.
- odobri se odpis nekurantnega materiala, ulitkov za pnevmatsko orodje, ki ležijo že dalj časa na skladišču.
- odobri se odpis in prodaja izločilnega pisarniškega pohištva in opreme, ki je uskladiščena v starem upravnem splotju. Pohištvo in drugi inventar, ki je neuporaben, se bo prodal morebitnim interesentom po ceni starega lesa. Tisto pohištvo, ki je po oceni posebne komisije še uporabno, se bo ponovno ocenilo in prodalo, pri nakupu pa imajo prednost družbenopolitične organizacije in društva.
- odobri se najetje premostitvenega kredita v višini 370.352,80 din. Kredit se najema po 8% obrestni meri, z rokom vračila 31. 3. 1976, in se bo odplačal iz sredstev, ki jih bomo v letu 1976 obračunali kot prispevek iz OD za stanovanjsko izgradnjo. Kredit se najema za skupen nakup stanovanj z Lesno — Slovenj Gradec za družini dveh delavcev Železarne Ravne.
- pooblašča se direktor TOZD MO, da v imenu TOZD MO podpiše na zborih delovnih ljudi sprejeti samoupravni sporazum o načinu združevanja in porabi

sredstev za zadovoljevanje s tem sporazumom določenih skupnih potreb v občini.

- Jožetu Kolarju iz obrata strojev in delov, članu smučarskega kluba Fužinar, se za predstoječo zimsko sezono odobri 50-dnevna odsotnost brez nadomestila OD. Izgubljeni osebni dohodek naj mu povrne njegov klub oziroma SIS za telesno kulturo.

KOMISIJA DELAVSKE KONTROLE se je sestala na 19. redni seji dne 7. 11. Nadaljevala in zaključila je postopek ugotavljanja odgovornosti pri uvozu določene količine ročajev vклоpa za pnevmatska kladiva in uvozu večje količine brzoreznega paličastega jekla, o čemer smo že večkrat poročali. Komisija je izdelala posebno poročilo z ugotovitvami in predlogi za nadaljnje ukrepanje, ki ga je že posredovala družbenopolitičnim organizacijam, organom odločanja in drugim organom v delovni organizaciji. Obvestila je tudi zunanje dejavnike.

Delovna skupnost bo o celotni zadevi podrobno obveščena pri naslednjem poročanju v mesecu decembru.

ZBORI DELOVNIH LJUDI so se sestali 7. in 10. novembra. Delovni ljudje so obravnavali predlog srednjeročnega programa razvoja TOZD in delovne organizacije za obdobje 1976-80. Predloženi program je bil z večino glasov sprejet na vseh zborih. K srednjeročnemu programu pa so bile v posameznih zborih iznešene določene pripombe in dodatni predlogi, ki so bili nato predmet usklajevanja na delavskem svetu. Pripomniti pa je treba, da je bil osnovni vzrok za sorazmerno številne pripombe neustrezno tolmačenje na zborih, kar je bilo in je še vedno pereč problem pri organiziranju neposrednega načina samoupravnega odločanja. Vzroki takemu stanju so tako subjektivne kot objektivne narave.

Poleg navedenega so na zborih izvolili še delegate v posebno delovno telo za pripravo osnutkov samoupravnih splošnih aktov v zvezi z novo organizacijo podjetja.

DELEGACIJA TOZD MEHANSKE OBDELAVE v zboru združenega dela občinske skupščine se je sestala 11. novembra. Obravnavala je gradivo za 9. sejo vseh zborov skupščine občine Ravne na Koroškem in izvolila dva delegata za to sejo. K večini zadev, ki se bodo obravnavale na seji občinske skupščine, delegati niso imeli pripomb. Z rezervo pa so sprejeli predlog, po katerem naj bi občinska skupščina sprejela družbeni dogovor o pospeševanju kmetijstva v občini Ravne na Koroškem. Po tem sporazumu bi delovne organizacije plačevale za skladnejši in intenzivnejši razvoj zasebnega kmetijstva v občini, prispevek v višini 0,3% od celotnega letnega dohodka v preteklem letu.

Ker gre za pomembno odločitev, za večjo denarno obremenitev, je bilo na delegaciji izoblikovano stališče, da se delegati za tak predlog ne morejo izjasniti vse dotlej, dokler ne bodo stališča na širši samoupravni osnovi izoblikovana v celotni železarni. (V tekstu je bila pomota. V resnici gre za 0,03% od letnega dohodka in skupščina — vsi zbori — je na 9. zasedanju, ki je že bila ta sporazum tudi sprejela; opomba uredništva).

Delavski svet TOZD MO se je sestal na 19. seji dne 19. 11. 1975. Sprejel je naslednje sklepe in stališča:

- Sprejemamo predloženi srednjeročni program razvoja Železarne Ravne za obdobje 1976—1980 v predloženi obliki, s tem, da se pri realizaciji programa vztraja na prioritetenem redu vlaganj, in da se čimprej zagotovi potrebna finančna sredstva in store drugi potrebni ukrepi za rešitev težke situacije v obratu pnevmatskega orodja.
- Sprejemamo družbeni dogovor o osnovah načrta družbeno-gospodarskega razvoja v Občini Ravne na Koroškem za obdobje 1976—1980. Pooblaščamo direktorja Železarne Ravne, da v imenu delovne organizacije Železarne Ravne podpiše družbeni dogovor o osnovah družbeno-gospodarskega razvoja v Občini Ravne na Koroškem.
- Občinsko skupščino je potrebno pisмено opozoriti na potrebno sistematično spremljanje srednjeročnega programa razvoja v občini in dajanje informacij podpisnikom dogovora.
- V predlagani zasnovi sprejemamo izhodišča poslovne politike in ciljev za leto 1976.
- Odločamo, da ima pri bodočih investicijskih vlaganjih, skladno s srednjeročnim programom razvoja prioriteto:
  1. izgradnja obrata ali oddelka za izdelavo valjev za hladno valjanje,
  2. izgradnja obrata pnevmatskih strojev in orodij.
- Za izdelavo valjev za hladno valjanje se odobri nabava NC strožnice in brusilnega stroja.
- Dajemo soglasje za najetje kredita pri ZSNO, v višini 8.568.858 din za nabavo opreme, potrebne za realizacijo nulte serije objekta M-980. Kredit se bo najel za dobo 10 let, s 3% obrestno mero.
- Podpiramo prizadevanja OK SZDL za ustanovitev stalne šole za delegate v občini Ravne na Koroškem. Želimo, da se čimprej izdela in dostavi tudi podoben, bolj konkreten predlog uresničitve zamisli šole za družbeno izobraževanje delegatov.
- Pooblaščamo delegacijo TOZD mehanske obdelave v delavskem svetu podjetja, da na prihodnji seji DS P, skupaj z delegacijami drugih TOZD in DS SS za celo železarno enotno rešijo vprašanja dodeljevanja oziroma ukinitve ortopedskih čevljev in pri tem upoštevajo mnenje delavskega sveta TOZD MO. Menimo, da je potrebno podrobno analizirati vsa delovna mesta, na katerih bi delavke imele pravico do ortopedskih čevljev.
- Smatramo, da je v TOZD mehanske obdelave mnogo delovnih invalidov, ki so bili k nam prestavljeni ravno zaradi bolezni nog. Menimo tudi, da je delo v skladiščih take narave, da je upravičena uporaba ortopedskih čevljev.
- Odobri se odpis 2.508,37 kg rezilnega orodja v vrednosti 43.569,29 din za katerega tržišče ni več zainteresirano.
- Potrjujemo sklep, sprejet na 18. seji, s katerim se Jožetu Kolarju, članu smučarskega kluba Fužinar, za predstoječo zimsko tekmovalno sezono odobri 50-dnevno odsotnost brez nadomestila OD.

Naše delo

To poročilo je pisano za enopolletno obdobje dela in aktivnosti koordinacijskega sveta osnovnih organizacij (KS OO) ZSM Železarne Ravne in na realizaciji začrtanega programa dela na zadnji volilni seji KS OO ZSM ŽR.

To je bil čas sprejemanja in uresničevanja nove ustave SFRJ in SRS, kakor tudi sklepa VII. kongresa ZKS, 10. kongresa ZKJ, 8. kongresa ZSS in 9. kongresa ZSMS, z eno besedo; zgodovinsko obdobje preobrazbe naše socialistične samoupravne družbe v celoti. To so bili tudi osnovni okvirni programi vseh aktivnosti, ki so se odvijale v naši organizaciji in v kolektivu železarne. S tem pa ne mislimo trditi, da smo v tem obdobju storili vse, kar so od nas zahtevali omenjeni dokumenti. Vzrokov za kaj slabo aktivnost mladih v železarni Ravne je več, vendar pa se nam zdi, da je eden glavnih vzrokov v tem, da smo mladi v mladinski organizaciji novinci in učenci vsega, kar od nas zahteva samoupravna skupnost.

Težave pri pridobivanju kadrov so pogojene s fluktuacijo, močna razdrobljenost delovnega sistema in večizmensko delo so v ZSMS vzrok za prekinjeno delo, šibko moralnost ter premajhno zainteresiranost reševanja celo lastnih problemov. Dogaja se, da fluktuacija kadrov ali prestopanje v druge obrate že lahko pomeni konec uspešnega obdobja neke OO ZSMS. Pri vsem tem pa ne moremo zanikati, da mladi v železarni ne predstavljajo močnega političnega jedra in sposobnost pri organiziranju. Pri številki 1600 — toliko je približno mladih v železarni Ravne — pa pogrešamo večjo množičnost in samoiniciativno iz obratov. Da so mladi zainteresirani za družbenopolitično delo nam pove podatek, da imamo skoraj v vseh samoupravnih organih na ravni železarne, kakor tudi v TOZD, 30 % mladih.

Naša nadaljnja skrb je, da še bolj usposobimo mlade v železarni za politično dejavnost in za dejavnost širše družbene aktivnosti. Skrb za mlade je skrb za jutrišnji dan, zato delajmo tako, da si bomo omogočili še hitrejši razvoj uresničevanja demokratičnih in socialističnih načel samoupravne družbe.

Kako je ZSMS organizirana v železarni

Menim, da smo se organizirali tako, kot smo zapisali v statutu ZSMS. Za nami so ne le izkušnje enega leta, ampak tudi izkušnje prejšnjih let, ki so nam predpisale tako organizacijo, v kateri mlad železar najlaže uveljavlja svoje interese.

V statutu smo zapisali: »Reorganizacija ZSMS ni in ne more biti enkratni poseg, ki ga je možno uspešno opraviti, ampak je

proces spreminjanja organizacije, vsakodnevno prilagajanje organiziranim družbenim odnosom in mladim ljudem, skratka sredinam, kjer deluje«, zato tudi današnja organizacija, ki smo jo šele pred kratkim potrdili, ni nekaj stalnega, ampak je le še en uspešen korak naprej pri razvijanju mladinske organizacije v železarni.

Pri reorganizaciji smo sledili predlogu nove samoupravne organiziranosti v železarni. V vsaki TOZD in DSSS smo nameravali ustanoviti osnovne organizacije (OO). Vendar nam to do danes še ni popolnoma uspelo v TOZD oz. DSSS, jeklovleku, vzmetarni, kalilnici, prometu, energetskih službah in kontroli kakovosti. Torej moramo napeti vse sile, da bomo nadoknadili zamujeno.

Menimo, da današnja oblika organiziranosti vključuje vse interese mladih ljudi. V vseh oblikah je možno zadostiti interesom, ki jih imajo posamezni mladinci, vendar pa je pri tem potrebna integracija vseh teh interesov. V statutu ZSMS smo se opredelili, da moramo naše OO programsko in akcijsko vključevati v OO sindikata. To mora omogočiti, da se interesi mladih v TOZD in DSSS oblikujejo in iz-

ražajo v OO SZM in hkrati tudi znotraj sindikalne organizacije. Pri tem izhajamo iz stališča, da delavskega razreda ni mogoče cepiti na dva dela; na stare in mlade, ampak, da je enoten in organiziran v sindikatu in da je problematika, ki jo rešuje ali hoče reševati mladina, skupna celotnemu delavskemu razredu. Žal pa ta povezava ni povsod zaživel.

Tudi povezave z organizacijo ZK do nedavnega ni bilo čutiti. Sedaj, ko skupaj ustanavljamo aktiv mladih komunistov, je povezava boljša. Tudi število mladih komunistov, ki jih je okrog 82, ni veliko. Menim, da je nujno, da se to število poveča, vendar ne kot množičen pohod v vrste članov ZK, ampak kot množični pohod nadaljevanja uspešnega dela v mladinskih vrstah.

Sodelovanje z občinsko konferenco ZSM je dobro le na nekaterih področjih, zato je treba to vez poglobiti. Nekateri delegati v Konferenci mladih delavcev so pokazali premalo resnosti in niso z odgovornostjo prevzeli svoje dolžnosti. Tako je bilo delovanje bivše Konference mladih delavcev železarne Ravne dostikrat otežkočeno. Te delegate smo na I. seji KS OO ZSMS ŽR tudi zamenjali z novimi. Kot največja kovačnica mladih aktivistov — delavcev, mora dajati pečat delu naših delegatov, ki morajo naše interese in stališča prenašati naprej na občinski nivo.

Lojze Perko, Rotunda, olje

Mladi v družbenoekonomskih odnosih

Na tem področju ni toliko pomembno, kam naj bo naša akcija usmerjena, marveč kako naj naloge s tega področja, sprejete na 9. kongresu ZSMS, čim hitreje in na najučinkovitejši način izpeljemo. Svoje delovanje moramo usmeriti tako, da bodo pri oblikovanju TOZD upoštewane vse tri komponente:

1. TOZD mora predstavljati v delovni organizaciji delovno celoto.

2. Rezultati skupnega dela v TOZD se morajo dati samostojno izraziti kot vrednost v delovni organizaciji ali na trgu.

3. Delavci morajo biti organizirani tako, da lahko uresničujejo svoje družbenoekonomske in druge samoupravne pravice.

Vse družbenopolitične organizacije moramo sedaj bedeti nad potekom reorganizacije. Ne smemo dopustiti, da bi postavljene roke prekoračevali z izgovori, da nekaterih stvari zaradi prezaposlenosti ne moremo narediti. Vse osebne interese je potrebno zatreti in omogočiti, da bomo v roku izpeljali volitve v nove samoupravne organe.

Kljub večjemu številu TOZD pa se bo naša samoupravna delovna skupina še bolj okrepila in postala temeljna oblika odločanja delavcev.

Za našo organizacijo je zelo pomembno, kako bomo mladi v bodoče zastopani v samoupravnih organih na vseh ravneh. Pogoji za dobro samoupravljanje je družbenoekonomsko usposabljanje članov naše organizacije. V samoupravne organe ne smemo prihajati preko ključev, temveč se moramo vanje vključevati z jasnim spoznanjem, da bo naš jutri tak, kakršnega si bomo sami ustvarili.

Kadrovska politika

V OO nas stalno pesti problem pomanjkanja kadra, mladincev, ki bi bili pripravljene delati tako v svoji OO kot v OO ZK ali sindikata. Čedalje bolj izstopa dejstvo, da je bila skrb za kadre premalo načrtovana. Na tem področju ni bilo in še ni stalnega evidentiranja mladih, ki so se s svojim delom uveljavili in si tudi v drugih sredinah pridobili ugled. Kadrovske odločitve so se oblikovale preveč v zaprtih krogih, preveč je bilo odločanja o bodočih kadrih le v ozkih sredinah.

Eden izmed temeljnih dejavnikov našega družbenoekonomskega razvoja je izobraževanje. Pomen in teža tega sta iz leta v leto večja. Kot je razvidno iz poročila, idejnopoličnemu izobraževanju nismo posvetili dovolj pozornosti. Kljub zagnanosti nekaterih posameznikov ni bilo načrtnega dela. Temu problemu se moramo bolj posvetiti, zato so pred mladinsko organizacijo težke naloge, katerih se mora lotiti z vso zavzetostjo. Želja po stalnem izobraževanju mora postati želja vseh nas mladih. OO morajo postati pobudnik za širšo akcijo na tem področju in vse mlade seznaniti z možnostmi, ki jih imajo. Tu moramo vključiti mlade z visoko in srednjo izobrazbo, da nam pri tej akciji pomagajo.

Predsedstvo KS OO ZSM je štelu najprej 17, sedaj pa šteje 18 članov. Imeli smo 15 sej in eno sejo KS OO ZSM ŽR, na kateri smo sprejeli akcijski in operativni program.

Udeležba na sejah predsedstva je bila zaradi slabega izbora kadrov slaba, saj je

bila poprečna udeležba na seji samo 10 članov. Tako smo nekaj članov morali zamenjati, kar se je pokazalo kot pozitivno, saj se je prisotnost na sejah predsedstva močno povečala.

Na 15. sejah predsedstva smo obravnavali predvsem sledeče teme:

- organiziranost mladih v obratih,
- razprave in tolmačenja kongresnih dokumentov,
- problemi nagrajevanja mladih,
- program varčevanja v žel. Ravne,
- stabilizacijski program,
- problematika stanovanj oz. samoupravnega sporazuma,
- organizacija in priprave za prireditve meseca mladosti, sprejem Titove štafete na Ravnah,
- priprave na razne športne prireditve in druga srečanja,
- priprave na mladinske delovne akcije,

— priprave za udeležbo na majsko srečanje,

— priprave za razne seminarje,
— priprave na 1. in 2. sejo KS OO ZSM ŽR.

To pa so seveda samo nekatera vprašanja in teme o katerih je razpravljalo predsedstvo. Razpravljali smo tudi o vseh problemih gospodarjenja in ekonomskih rezultatih železarne. Največ pozornosti smo posvetili stanovanjski problematiki in tolmačenju pravilnika o dodeljevanju stanovanj.

Nočemo trditi, da smo v danih možnostih naredili vse, kar se je od nas zahtevalo in pričakovalo, vendar pa bi bili krivični do vseh tistih mladih, ki so bili aktivni, če ne bi povedali tudi to, da mladina z malo dobre volje lahko uspešno deluje in doprinaša k razvoju samoupravnega sistema in s tem utrjuje svoj položaj in zapanje, ki nam ga je dala družba.

Mirko Čreslovnik

Problematika izostankov

Iz analize skupščine občine zdravstvene skupnosti na Ravnah je razvidno, da se je v občini Ravne odstotek začasne nezmožnosti za delo za skupnost kot celoto, posebno še za posamezne OZD precej dvignila nad občinsko povprečje. Zaradi tega stopamo v akcijo za znižanje bolniškega staleža. Ti ukrepi so sestavni del ekonomskih ukrepov na področju stabilizacije.

Za OZD kot je železarna pomeni velik odstotek bolniškega staleža precej pereč problem. Narava dela v črni metalurgiji zahteva nemoten tehnološki postopek, delovni proces zahteva ob stroju zdravega in zbranega človeka ne glede na subjektivne faktorje.

Odsotnost z dela ogrozi normalni delovni proces, ker nastopi nenadoma. Pri tem se obveznost manjkajočega delavca prenese na ostale člane skupine, pride do preobremenitev, ki nujno vodijo v konflikt.

Za lažjo orientacijo navajam nekaj podatkov, ki so bili zbrani v analizah pristojnih strokovnih služb v podjetju. V TOZD I je bilo v prvih šestih mesecih 14250 dni bolezenskih izostankov, 2077 dni izostankov zaradi nezgod, 281 dni službene odsotnosti in 342 dni neopravičenih izostankov. Največ je bilo izostankov v jeklarni, livarni in valjarni zlasti v mesecu juliju. V livarni je bilo v juliju 9179 dni izostankov zaradi bolezni. Med 412 zaposlenimi je bilo na bolniškem dopustu kar 107 delavcev. V juliju so izostali 869,5 delovnih dni ali poprečno 8 delovnih dni posamezni delavec zaradi bolezni. Valjarina je imela 598,5 delovnih dni izgubljenih zaradi bolezni. Med 323 zaposlenimi je bilo v juliju na bolniškem dopustu 84 delavcev, povprečno 7 delovnih dni.

Topilnica je na tretjem mestu s 7,5% izostankov zaradi bolezni ali 494 delovnih dni, kar pomeni, da je bilo med 277 zaposlenimi v bolniškem staležu v juliju 79 delavcev, povprečno 6 delovnih dni.

Da bi se članek ne spremenil v statistično poročilo, samo toliko v ilustracijo. Za celotno delovno organizacijo pa so podatki naslednji: nezgode pri delu so v devetih mesecih leta 1975 povzročile 1899,5

izgubljenih dni, pri tem pa je bilo izplačanih 25.085.667 din. Za boleznine 8551 dni in 93.238.418 din. Nezgode izven dela 2552 dni in 27.721.909 din.

To so brez dvoma podatki, ki zahtevajo konkretne ukrepe. V obdobju, ko si uravnavamo gospodarski položaj, gre predvsem za to, da se poveča proizvodnja in produktivnost. Vire nastajanja problemov je treba spoznati, če jih hočemo reševati.

Največji problem v družbeni skupnosti povzroča tista kategorija ljudi, ki izostaja z delovnega mesta, njihovi izostanki pa sploh niso evidentni in jih statistika ne pozna. Izostankov z dela je bilo največ ob sobotah in nedeljah. Povprečna starost izostankarjev je 25 let. To nam pove, da imajo nekateri mladi ljudje precej malomaren odnos do dela in pri njih ni možno pričakovati uspeha na ta način, da bi pozivali na zavest in čakali, kdaj bo tak član skupnosti postal odgovornejši.

Treba je samoupravno ukrepati in se pri tem zavedati, da malomarnost in nedisciplinarnost predstavljata v svojem bistvu odvzemanje dohodka tistim, ki so ga ustvarili.

Posebno pereč problem predstavlja prekomerno uživanje alkohola pri mladih. To pogojuje njihovo nesposobnost za ustvarjanje zdravih, normalnih družinskih odnosov pri mladih družinah. V kratkem času padejo ti mladi ljudje v breme družbe in to pri letih, ko družba pričakuje, da bodo največ in najbolj ustvarjali.

Bodočnost se gradi na mladih — za to ni potrebno posebnih analiz, ki nam bi pokazale, kakšne rezultate si lahko obetamo, če bodo nosilci razvoja kazali tako negativen odnos do družbe in takšno nezanimanje za reševanje problemov, ki se v njej pojavljajo.

Vsak ima poleg pravic tudi dolžnosti, če dolžnosti ne izpolnjuje vestno ni to samo njegova stvar, ampak problem celotne družbene skupnosti.

Prav bi bilo, da bi mladi sami iz svojih vrst izločali takšne sodelavce, ki so nezainteresirani za vse, kar se okoli njih dogaja, posebno še za delo samo.

Alenka Stres

Gospodarska kriza zahteva delo, ne besede

Celotna družbenopolitična aktivnost je usmerjena v stabilizacijo. Mnogo je govora okrog tega, mnogo napisanega, pa vendar vidimo, kako smo si neenotni pri reševanju te problematike.

Skupno predsedstvo OK ZSMS Ravne je na dveh sejah obravnavalo naloge ZSM pri vključevanju v to vsesplošno akcijo. Poudarek je bil predvsem na OO ZSM (v krajevnih organizacijah in šolstvu). Danes brez strahu lahko trdim, da je bilo storjenega zelo malo. Seveda ne moremo govoriti o kakšnih vidnih uspehih, čeprav smo jih pričakovali, vsaj na začetku. Ne razumeti napak, če rečem, da smo mladi ob strani dogodkov, če OO ZSMS po TOZD in KS v izvajanju svojega stabilizacijskega programa čistijo okolico, parke, z delovnimi akcijami ali zbirajo staro železo, papir in podobno. Malo prej sem zapisal, da nismo storili nič, a skozi našete akcije ugotavljamo, da se stabilizacijski program OO ZSM uspešno izvaja.

Kje je potem resnica?

Zveza socialistične mladine Slovenije se mora preko vseh organizacij, ki jih združuje boriti za enakopravno in odgovorno sodelovanje mladine pri reševanju vprašanj razvoja samoupravnega socializma. Mladina je sestavni del družbe in življenjski interesi mlade generacije so v zgodovinskih interesih delavskega razreda in njegovem boju za uresničitev ciljev revolucije in programa razvoja socialističnih samoupravnih odnosov. ZSMS in organizacije, ki jih združuje, si morajo prizadevati, da mladina skupaj z vsemi delovnimi ljudmi oblikuje in uresničuje načela socialistične samoupravne družbe, ki so izražena v programu ZKJ in ZKS, v ustavi SFRJ in SRS.

Ustvarjati je potrebno družbene pogoje, v katerih se bo mladina neposredno angažirala na vseh področjih družbenega življenja, dela in ustvarjalnosti, pri samoupravnem in družbenopolitičnem odločanju. **ZSMS mora biti akcijsko samostojna, hitro mora reagirati na pereče DRUŽBENE PROBLEME, HKRATI PA MORA KOORDINIRATI SVOJO DEJAVNOST Z DRUŽBENOPOLITIČNIMI ORGANIZACIJAMI, DA BI SE NA TA NAČIN ZAGOTOVILA USMERITEV TER TUDI ORGANIZACIJSKO USKLAJEVANJE.** Zato je naloga nas vseh mladih v tem družbenopolitičnem trenutku vse prej kaj drugega kot negovanje rožic. Mislim, da stabilizacija ni modni družbenopolitični moment, to je nuja, ki nas je privedla v dokaj težak položaj po lastni in nelastni krivdi. Ni samo naše gospodarstvo v krizi, kot dobro vemo, je kriza preplavila ves svet. Za nas ugodno reševanje te problematike je že sam družbeni sistem, potrebna je samo zavest slehernega člana naše družbe.

Kot je znano, naša industrija razpolaga relativno z modernim strojnimi parkom. Več kot dve tretjini strojev je avtomatskih ali polavtomatskih. Nekaj čez 40 % ni starejših čez pet let. Medtem, ko je efikasnost izkoriščanja osnovnih sredstev nezadovoljiva. Proizvodne kapacitete so mnogo premalo izkoriščene, zlasti še v predelovalni industriji. Uvajanje nove tehnologije je

vse pre pogosto povod za podražitev proizvodnje in v končni fazi proizvodnih artiklov. Zmanjšuje se koeficient v obračunu obratnih sredstev, kar tudi podraža proizvodnjo. S stopnjo produktivnosti dela vsekakor ne moremo biti zadovoljni, saj že dalj časa stagnira, če ne že pada, kar otežuje razvoj ali celo zavira. Zaradi tega se morajo vsi činitelji družbenega sistema zavzemati za čimprejšnjo in ugodnejšo rešitev te problematike, za rast produktivnosti dela. Višina produktivnosti delavca, mora biti merilo za višino OD, kar sedaj ni. Če želimo hitrejšo rast produktivnosti, je potreben poudarek na materialni stimulaciji v procesu dela in ustvarjanja.

Pri delitvi OD veliko število delovnih organizacij daje prednost vsem drugim kriterijem, kot pa produktivnosti delavca in njegovega prispevka, prispevka v ustvarjanju skupnega dohodka. Ni slučaj, ko je preko 70 % osebnega dohodka delavca odvisno samo od delovnega mesta, delovne dobe, kvalifikacije in drugih dodatkov. Takšno stanje in s tem vzpostavljeni odnosi slabijo motivacijo delavcev za boljše delo in večjo produktivnost. Malo je primerov, da delavci v osnovnih organizacijah na enakem delovnem mestu prejmejo občutno različne OD zaradi različnega delovnega učinka in produktivnosti pri delu. A eno drži: da vsi ne delamo enako uspešno, marljivo in disciplinirano ter odgovorno in mora zato tudi osebni dohodek biti prilagojen vsem tem vplivom. Ni mi jasno, kako so dopustne takšne razlike v OD v naši samoupravni družbi od najmanjšega 1200,— do 20.00,—. Ne bom uporabil že tolikokrat izrečene fraze, da ima-

mo vsi enake potrebe. Res pa je, da nimamo enako marljivih rok in enako odprtih glav. Jasno, da se ta razlika mora nekje odražati. Sprašujem pa se ali je res nekaj ljudi tako lenih in neumnih, nekaj pa tako marljivih in brihtnih . . .

V naši industriji je izguba 14 delovnih ur na delavca ali dva delovna dneva v mesecu zaradi bolniških izostankov, urejanja dokumentacije, zakasnitve pri dobavi repromateriala in vsega drugega kar še vpliva na organizacijo dela in nezadovoljivo delovno disciplino je izguba časa še podvojena. Ne smemo zanemariti še gospodarskega kriminala, za katere javnost ve, mahinacije v trgovini, prekupčevanja, posredništva, uslužnosti in protekcije, kar vse gre v škodo osnovnih človekovih pravic in je za odkrivanje in odpravljanje teh napak še kako potrebna osveščenost in zavest nas vseh.

Stabilizacija ni iskanje samo novih poti, pač pa doslednejše uresničevanje že davno začrtanih. Sleherni delavec v TOZD in OZD mora biti aktivni soudeleženec pri tej akciji in z njegovo vestnostjo in doslednostjo lahko pričakujemo uspeh.

Potrebno se je boriti za večjo storilnost in delovno disciplino, tu pa vsekakor igra pomembno vlogo ZSMS. Pomembna naloga je navidezno pretežka za mlade proizvajalce, tehnike, inženirje. Vsekakor prevladuje mišljenje, da smo mladi še nedorasli nalogam in da smo še premalo usposobljeni, da bi lahko bili soudeleženci kreiranja politike po TOZD in KS, da smo nezkušeni, nestrpni, skratka, da sami ne vemo, kaj bi radi . . .

Roman Pori, Varilec, tuš

Aktivnost mladih komunistov

V interesih delavskega razreda in njegovi borbi za uresničevanje in razvijanje socialistično-samoupravnih odnosov je zanj bistvena vsebina interesov mlade generacije. Zato idejno politična usmeritev zveze socialistične mladine temelji na programskih smotrih zveze komunistov kot vodilni idejopolitični sili samoupravne socialistične družbe. V odnosu do Zveze komunistov je potrebno poudariti, da sprejemanje njene sodobne idejopolitične vloge ne pomeni tudi avtomatske disciplinske podločnosti, pač pa naj bo ta odnos postavljen tako, da se bo zveza komunistov s svojo progresivno akcijo oz. z dejavnostjo komunistov med mladino borila za uresničevanje svoje vloge in vpliva. O takšni dejavnosti ali nedejavnosti smo se že pogovarjali na sejah in tudi na občinskem komiteju. Po podatkih je v železarni tre-

nutno okrog 80 mladih komunistov, v mladinski organizaciji pa je aktivnih le 10 od teh — vsekakor nerazveseljiv podatek. Vzrok takemu stanju je brez dvoma premajhna usposobljenost mladih komunistov za aktivnejše delo, saj če te enkrat na mesec povabijo na sestanek, to vendar ne pomeni idejno političnega usposabljanja. Skratka, priznajmo si, da nihče ne skrbi za izobraževanje mladih komunistov, zato mislim, da bi bilo prav, da se v železarni ustanovi aktiv mladih komunistov, njegova osnovna naloga in namen pa naj bi bilo izobraževanje novo sprejetih članov in pravilno usmerjanje teh, kar pa bi lahko pomenilo most med zvezo socialistične mladine in zvezo komunistov.

Zdravko Fajmut

orientacijske pohode, sodelovanje na vajah JLA in teritorialne obrambe, razstave orožja, ogled filmov, predavanja o zakonitostih vojskovanja in vojaške taktike. Vse to bomo lahko uresničili s sodelovanjem s štabi teritorialnih enot in z rezervnimi vojaškimi starešinami. Posebej bomo morali posvetiti pozornost akcijam na področju ohranitve tradicij NOB.

Po devetem kongresu ZSMS so komisije za SLO dobile novo področje dela, novo nalogo pri širjenju družbene samozaščite. Moram povedati, da na tem področju nismo naredili skorajda ničesar.

V letošnjem letu, ko praznujemo 30-letnico osvoboditve, 25 let samoupravljanja in ko smo pričali velikim uspehom naših delovnih ljudi, moramo mi mladi še z večjo zavestjo in še z večjim elanom nadaljevati z usposabljanjem na tem pomembnem področju, da bomo resnično omogočili nemoten samoupravni socialistični razvoj naše družbe.

Bojan Kranjc

Delo komisije za SLO

Če poskušamo oceniti delo komisije za SLO, lahko ugotovimo, da smo naredili mnogo, ne pa dovolj. Navedel bom nekaj akcij po prvi seji koordinacijskega sveta osnovnih organizacij ZSMS v železarni Ravne.

Maja meseca smo sodelovali na pohodu v Šentanel in drugi dan prisostvovali proslavi na Poljani. Ob dnevu borca smo imeli pohod na karavlo Sonjak, ob dnevu vstaje pa nočni orientacijski pohod na Naravske ledine. Sodelovali smo pri pohodu na Uršljo goro, ki ga je organizirala OK ZSMS Ravne, drugi dan smo sodelovali na proslavi na Lešah, 15. avgusta smo ob njihovem prazniku obiskali graničarje na karavli Sonjak. Z graničarji smo se znova srečali septembra ob izmeni generacij. Takrat smo ocenili naše sodelovanje, dogovorili smo se, da moramo to v bodoče še popestriti. Prizadevati si moramo, da bo to sodelovanje preraslo v resnično skupno delo, da se bomo o konkretnih

akcijah že prej dogovarjali ter se trudili pri obrambnih pripravah.

Zavedati se moramo, da odnosi v svetu kljub naglemu razvoju socializma in naprednih sil še vedno ne zagotavljajo enakopravnosti in miru v svetu. Sleherni dan smo pričali pritiskom velikih sil na male narode, lokalnim vojnem, dogovarjanju velikih o usodi nerazvitih, blokovni razdelitvi sveta, rovarjenju fašizma v Španiji itd. Vse to nas, jugoslovanske narode, še vedno, kljub politiki neuvrčenosti in miroljubne koeksistence sili k stalnim idejopolitičnim in vojaško strokovnim pripravam za obrambo. Zavedati se moramo, da je pripravljenost edino zagotovilo nemotenega razvoja naše samoupravne socialistične družbe.

Mislim, da ni potrebno poudarjati vloge nas mladih v pripravah na obrambo. Usposabljanje se moramo, da bomo sposobni stati v prvih obrambnih vrstah.

V bodoče se moramo v večji meri prizadevati na področju kadrovske politike. Zavedati se moramo premajhne zastopnosti Slovencev v aktivnem starešinskem kadru. Osnovne organizacije morajo posvetiti večjo pozornost reševanju kadrovske politike rezervnega starešinskega kadra, kajti tu smo bili doslej zelo šibki. Obstaja mnogo akcij, ki jih bomo morali v prihodnje organizirati in izpeljati, saj imamo mladi po načelih o vključevanju ZSMS v obrambne priprave — tri osnovne naloge:

- krepitev socialističnega patriotizma,
- krepitev in sooblikovanje idejopolitičnih temeljev in priprav za ljudsko obrambo,
- vključevati in usposabljanje se za ljudsko obrambo.

Poleg idejopolitičnih priprav imamo pomembne naloge na področju strokovnega usposabljanja. Opredeliti se moramo za takšne akcije, ki bodo krepile obrambno sposobnost vsakega posameznika (spoznavanje topografije, krepitev fizične sposobnosti, razvoj tehnične kulture itd.) Zato imamo več oblik aktivnosti, kot so akcije: »Skrij — poišči!« obrambni dan,

OO ZSMS Žerjav

V Ustavi je jasno in nedvoumno izražena vloga ZSMS, njene naloge in dolžnosti. Vse to dobro poznamo, vendar je še veliko problemov, s katerimi se vsaka OO ZSMS vedno znova in znova srečuje. Čeprav je rešitev pogosto preprosta, jo kljub velikim naporom le s težavo rešimo na zadovoljiv način.

Eden izmed vedno aktualnih in perečih problemov je prostor, kjer bi naj delali?

Pa pogledjmo to nekoliko pobliže.

Iz prakse vemo, da ni večjih težav ob ustanavljanju posameznih OO v krajevnih skupnostih, te se pa pokažejo takrat, ko si OO začne iskati prostor za nemoteno delo in v katerem bo zdravo in sproščeno vzdušje, zakaj le tako bo delo OO lahko kvalitetno in raznovrstno in le tako bo zadoščeno slehernemu članu OO, da bo lahko s ponosom in elanom delal.

Ko zaslišimo besedi mladinska soba, si pač zamišljamo določen velik prostor, kjer poteka delo in zabava po strogo določenem tedenskem urniku, naravnem s skoraj determinatno natančnostjo in kjer je vse podrejeno vedno ponavljajočim se interesom. Da, po merilih nekaterih drugih družbenopolitičnih organizacij je dovolj, da mladina dobi prostor velikosti nekaj kvadratnih metrov, kup zlatih pravil in s tem je za njih problem rešen. Naprej pa kakor veste in znate, češ saj včasih še tega ni bilo. Kako zgrešeno in površno je takšno stališče, kot da bi se lahko tako bogata miselnost polna upanja, neizrečenih želj, komaj zaznavnih znamenj ambicioznosti, kot je miselnost mladega človeka, lahko ogradila v prostor, s katerega sten kriči z nevidnim črnim napisanim toliko omejitvev. Kako bi takšen utesjen prostor lahko vzbujal v še doraščajočem človeku, tako zelo potrebno toplino in sproščenost ko pa so v okna prostora nenehno uprte oči naše ožje javnosti, ki že pogosto vnaprej obtožuje in obsoja, ki namesto razumevanja ponuja cinizem, zasoljen s tehnokrasko, demagoško miselnostjo.

Pri nas v Žerjavu smo pred leti imeli na razpolago prostor, za katerega smo menili, da je popolnoma naš in smo ga

Resnično še nismo zreli za poneverbe, nimamo še špekulativnih mrež, ni nam še cilj samo denar, pač pa želja po pravičnejših odnosih.

Naloga za aktivno vključevanje v stabilizacijo posameznih OO in celotne ZSM je, da opozarjamo na nepravilnosti, da damo popolno podporo delavski kontroli, kakor tudi komisiji za ugotavljanje premoženja. Povečanje storilnosti, racionalnejše izkoriščanje delovnega časa, povečanje delovne discipline, uvajanje novitet, odpravljanje nekoristnega dela, katerega ne manjka v naši administraciji, odpravljanje s prakso, da ima vsak neposredni delavec svojega kontrolorja in podobno . . . to so naloge, ki jih moramo rešiti.

Tovariši, če je že naša naloga pobiranje drobtin, pokažimo še na hlebe. Naloga vsekakor ni lahka, potrebna je vztrajnost, doslednost, kajti gospodarska kriza zahteva več dela in manj besed. Mi pa sedaj govorimo preveč in premalo delamo.

Jože Pačnik

tudi uredili po svojem okusu, zakaj prostor nam ni služil le za sestanke in predavanja, ampak smo v njem tudi plesali, poslušali glasbo in se pogovarjali o vsakdanjih na videz brezpomembnih, a za nas vendar zanimivih podrobnostih. Že s tem da smo stene lahko polepili s posterji, smo ustvarili domače vzdušje, kjer je optimizem vel iz vsakega prisotnega, kjer se noben problem ni zdel nerešljiv, noben načrt predrzen.

Danes lahko trdimo, da je bilo naše takratno delo zelo plodno, raznovrstno in v nenehnem vzponu. Delovne akcije so se vrstile, od urejevanja parka pa vse do vzdrževanja partizanskih grobov, saj smo vedeli, da nas čaka topel kotiček, kjer bomo lahko spet znova in znova načrtovali akcije in jih tudi dosledno izvrševali. Imeli smo veliko predavanj, klub OZN, prirejali smo zabave, razstave in sodelovali na vseh proslavah, za najmlajše smo prirejali tedenski program, jim naštuđirali lutkovno igrice in še marsikaj drugega. Treba pa je poudariti, da smo izredno tesno sodelovali prav z vsemi družbenopolitičnimi organizacijami našega kraja, ki so takrat v pravem pomenu besede služile svojemu namenu, a danes večji del njih obstaja samo na papirju, drugi manjši pa je omejen na strogo specifično področje. Sčasoma je seveda tudi v naših vrstah prišlo do manjših izpadov, ki pa smo jih sproti primerno kaznovali in vse je bilo spet v najlepšem redu. Kazalo je, da bo še dolgo tako, vendar pa je minilo malo časa in bili smo ob svoj prostor.

Kako je prišlo do tega?

Dokler so na čelu takratnega akiva ZSM bili odločni in brezkompromisni člani, ki so bili v nenehnem stiku z občinskim komitejem ZSM je bilo vse v redu, ko pa je polagoma upadla aktivnost takratnega občinskega komiteja, je upadlo tudi naše delo. Namesto zdravega, konstruktivnega dela je prišlo do polemiziranja in rezultat je bil porazen, ne le v našem kraju, ampak v celi občini. Menda zato, ker so se takrat pojavila vprašanja, ki jih vodstva aktivov niso znala zadovoljivo rešiti. Tako je nekaj aktivno delo zapadlo v neko vrsto umrtvičenosti. Kratki, vendar prereditki impulzi s strani posameznikov niso mogli pognati dela po normalnih tirih. Ko pa se je v zadnjem času začelo resno delo na občinski konferenci, je steklo tudi delo v OO ZSM Žerjav, saj sedaj nismo več prepuščeni sami sebi in čutimo, da se za naše delo zanimajo tudi drugi. S tem pa je tudi problem prostorov za mladino na najboljši poti do končne rešitve. Tako kot smo nekoč pomagali mladim iz Reke graditi mladinski dom, tako smo dolžni sedaj mladim pomagati na Poleni, v Mežici in povsod drugod.

Imeti bi morali komisijo, ki bi bila sposobna oceniti možnost za graditev ali usposobitev mladinskih domov in prostorov za delo mladine v celi občini. Koordinirati bi morali pomoč z vsemi DPO in z njimi tudi zastaviti naloge ter jih dosledno izvršiti. Vse OO si morajo pomagati med seboj, sploh po vprašanju prostorov. S tem bo razbit tudi lokalpatriotizem, ki se še pojavlja med posameznimi OO, pa tudi izkušnje in nasveti tistih, ki so te probleme že rešili, bodo dragocena pomoč onim, ki še vedno ne vedo kako in kaj.

Prvi in odločilen pogoj pa je usposobitev vodstva OO, za posamezne komisije pa bo treba večkrat organizirati razne seminarje in uvesti natančno kontrolo nad delovanjem OO. Od časa do časa pa bo moral tudi predsednik ali sekretar z občinske konference obiskati kakšno OO, se pogovoriti o tekočih problemih in se seveda zavzeti za odpravo teh. Če bomo dosegli učinkovito koordinacijo dela med OO in občinsko konferenco, če bomo znali vzgo-

jiti kader, ki se bo sposoben spoprijeti z vsakdanjimi težavami, potem tudi problem prostorov ne bo več dolgo problem. Potrebno bo torej dobro pripraviti akcije po celi občini, jih skupno izpeljati in prej, ko bomo to dosegli, več upanja imamo, da bomo našo družbo ohranili zdravo in pošteno, predvsem pa neobčutljivo na mahinacije, v katerih naši sovrstniki na zahtodni polobli iščejo lažno srečo.

Marko Alojz

Mladina OO SGS in SSTS se je zganila

Pred letom dni še mladinci SGS in SSTS niso vedeli zagotovo ali obstaja v železarni mladinska organizacija in niso vedeli ali kdo vodi evidenco za njih, še manj pa so bili seznanjeni z akcijami mladine, niti niso bili poklicani k sodelovanju. Bila je pregroba shema in delovnih le nekaj mladincev — članov predsedstva. Z ustanovitvijo OO se je mladina organizirala. Ustanovljena je bila tudi OO SGS in SSTS, ki je v začetku štela 72 mladincev, sedaj pa jih ima 86, od tega 13 mladink. Tu so šteti le mladinci, ki so izpolnili evidenčni list za člane ZSMS. Ta evidenčni list nam je pomagal tudi ugotoviti, kaj mladince najbolj zanima. V naši OO je največ zainteresiranih za šport, nekaj se jih ubada s kulturo, devet mladincev pa zanima predvsem politika in ti so tudi komunisti v naši OO, ki se potegujejo za to, da bi ustanovili v ŽR aktiv mladih komunistov.

Na željo mladincev zainteresiranih za šport in šah, smo organizirali tekmovanje v kegljanju in šahu. Zamisel je bila sicer vzpodbudna, vendar je bilo težko zajeti vse mladince v našem razdrobljenem remontu, da smo našli tisti skupni čas, da bi se lahko vsi, kljub temu da delajo na izmene, tekmovanja udeležili. Potem je bilo treba še ta izluščen čas prilagoditi urniku edinemu kegljišču z majhno zmogljivostjo, ki ga uporablja celotna občina — Lečniku. Takc smo dobili kegljišče v sobotnih opoldanskih urah in prišlo nas je le šest — tri mladinke in trije mladinci, ki smo bili razporejeni za tekmovanje.

Po treh urah kegljanja ni bilo težko najti med nami najboljše, ki so z največ kondicije in zagriženosti uspeli podreti največ kegljev. Med ženskami se je najbolje izkazala žerjavovodkinja v strojnem remontu Antonija Rožen, sledili sta ji Valtlova in Kovačeva. V moški konkurenci je bil najuspešnejši Petrič strugar v strojnem remontu, sledila pa sta mu z majhno razliko Klančnik in Gracelj.

Za ljubitelje šaha smo organizirali tekmovanje posamezno z 20-minutno časovno omejitvijo. Osem udeležencev si je po dvehurni borbi tako razdelilo mesta:

	točke
1. Valtlova	6,5
2. Stanta Branko	5
3. Rahten Stanko	4,5
4. Žganec Marjan	4
5. Voler Branko	3
6. Petrič Leon	3
7. Čreslovnik Mirko	2
8. Šoba Franc	0

Med vsemi udeleženci moramo posebej pohvaliti Žganec Marjana, ki je z dobro igro pokazal nadarjenost in iznajdljivost, pristal pa je na IV. mestu le zaradi pomanjkanja izkušenj v tej igri.

Vsem udeležencem kegljanja in šaha se zahvaljujem za udeležbo in jih vabim, da še v prihodnje sodelujejo, vendar v večjem številu. Prav tako se zahvaljujem tov. Zdravcu, ki je skrbel za pravila pri šahu in predsedstvu Koordinacijskega sveta OO, da so nas pri izvedbi akcije podprli.

Sekretarka OO SGS in SSTS

Varujte ptice

Tako toplo in prijetno je človeku pri srcu, ko stopa po ozkih in skrivnostnih stezicah, medtem ko med košatimi vejami smrek in macesnov veselo poskakujejo drobne ptice. Človeku je, da bi zavriskal. Nehote mu zastane korak in se ozre za nenehnim čebetanjem ptic. Kako pusto bi bilo brez njih! Kako tih bi ostal gozd, ko bi nenadoma ostal brez teh malih prebivalcev, vse bi bilo kot izumrlo.

Spomladi je še posebej lepo, ko si spletajo gnezda in se po gozdu oglašajo pesem, saj se zdi, da še sonce z večjo radostjo pošilja svoje žarke na zemljo.

Na zimo se začnejo seliti v toplejše kraje in ostane nam le še odmev njihovega žvrgolenja. Tolaži nas edino zakonitost, da se bodo na pomlad zopet vrnile in s seboj prinesle svojo čudovito pesem, ki človeka iztrga iz suhoparne vsakdanjosti. Tako drobcene so, tako neobgljene, a vendar človeku veliko pomagajo. Toda, ali jim mi kaj vračamo? Se jim vsaj malenkostno zahvalimo? Ne! Neizmerno težko mi je, ko vem, da tega nikoli ne storimo. Ljubitelji narave si kot idealisti želijo, da bi te živalce ohranili in zanje skrbeli, želijo si, da bi te živalce s svojim petjem, živahnostjo in lepoto blagodejno vplivale na srce in dušo njih samih in soljudi.

Vrtnarjem in gozdarjem so nekatere vrste ptic dragocene pomočnice v boju proti škodljivemu mrčesu, zato poiskujejo vse, da bi take ptice privabili in jih ohranili ter razmnožili.

Sedaj na zimo lahko tudi mi mladi nekaj storimo zanje. Ko začne zmrzovati zemlja, živalce ne morejo več pobirati žuželk in se hranijo s semeni, mi pa jim lahko postavimo krmilnice in jih tako obvarujemo pred lakoto. Ptice, ki ostanejo tu čez zimo nam bodo trud poplačale s petjem.

Da bi zavarovali te ptičke, so ljubitelji narave in drobnih ptičk ustanovili društvo ljubiteljev ptic. To društvo je bilo ustanovljeno 1963. leta v Mežiški dolini s sedežem na Prevaljah. Društvo šteje danes več kot sto članov in zelo dobro dela, vendar je potrebnih še precej sredstev in nesebičnih delavcev, da bi dosegli svoj cilj. Kako naj pomagam, se boste vprašali? Varujte ptice pred njihovimi sovražniki: mrazom, lakoto, pomanjkanjem gnezdišč,

roparskimi živalmi in brezsrčnimi ljudmi. Vrnite pticam življenjski prostor, ki ga jim jemlje ta naš moderni čas! Vedno več ljudi krmi ptice v trdi zimi, zato se temu dobrodelnemu delu pridružimo tudi mi mladi.

Vsem, ki ste kakorkoli pomagali temu društvu, pa tudi številnim skritim dobrotnikom — prisrčna hvala!

Članica društva za varstvo ptic

Iz dela OK ZSMS

V mesecu oktobru smo glavno skrb posvetili posameznim sejam konferenc. Se-stale so se vse konference po področjih KMI, KMKS, KMD in občinska konferenca ZSMS. Istočasno pa so potekale tudi konference v OO ZSM in še potekajo.

Izvedli bomo seminarje za posamezne konference. Teme za seminar pripravljajo predsedstva konferenc skupno s sekretarjem OK ZSMS. Predavatelje bomo poskušali zagotoviti iz naše občine. Poseben seminar pa je potrebno izvesti še za predsedstva OO ZSM na osnovnih šolah ter teme prilagoditi njihovemu predznanju. Seminarji naj bi potekali od novembra do decembra.

Problemska konferenca o mladinskem prestopništvu bo ob koncu novembra ali prve dni meseca decembra. Materiali in ostalo gradivo za konferenco zadolženi posamezniki pripravljajo. Pred konferenco pa je potrebno izdelati zaključke, ki so vidni iz gradiva.

Za vodje posameznih komisij pri predsedstvu OK ZSMS so izvoljeni:

Komisija za SLO: Krajnc Bojan
 Komisija za informacije: Zlata Strgar
 Komisija za DEO: Kovač Vida, Grubelnik Ljuba
 Komisija za organiziranost in razvoj: Štirn Peter

Komisija za mednarodne odnose: Pačnik Jože

Komisija za kmetijstvo: Pačnik Zdravko
 Komisija za idejnopolitično delo: Klemenc Milan

Komisija za MDA: Golob Danilo
 Koordinacijski odbor DO-D: Abraham Rudi

V vsa vabila za seje predsedstev konferenc in OK ZSMS se vnese točka pregled sklepov predhodne seje in realizacija le-teh.

Z ozirom na neodgovoren odnos posameznikov do svoje sredine iz katere izhajajo in do posameznih predsedstev konferenc ali OK ZSMS je sprejet

s k l e p :

Posameznik — delegat, ki se trikrat zapored neopravičeno ne udeleži seje na katero je vabljen se ga izključi iz posameznega predsedstva in se o tem obvesti OO ZSMS iz katere izhaja in da le-ta predlaga novega delegata.

Zaradi neresnega dela je občinska konferenca dala razrešnico nekaterim članom predsedstva. Soglasno novo sprejeti člani predsedstva so:

— Zlatka Strgar
 — Bojan Krajnc
 — Rudi Abraham
 — Irena Božič

— Danilo Golob
 — Jože Boštjan
 — Ljuba Grubelnik
 — Alenka Kolmančič
 — Ernest Srebot

Z a k l j u č k i OK ZSMS:

— na vseh šolah je potrebno ponovno vnesti mladinske ure, kjer naj se tudi obravnava »statut ZSMS« ter vloga in delo ZSMS v današnji družbi,

— na vseh možnih mestih, kjer so pogoji za delo OO ZSMS bomo ustanovili le-te (Strojna, Javorje, Črna),

— na nivoju OK bomo izvedli analizo o aktivnosti mladih članov ZK in to potem skupno obdelali z OK ZK,

— na vseh možnih mestih se bomo še nadalje vključevali v akcijo za stabilizacijo gospodarstva (delovne akcije, večja produktivnost, varčevanje surovin),

— na nivoju OK bomo izvedli problemsko konferenco »Mladi in prestopništvo« skupno z LM, socialno službo pri SO,

— izvedli bomo konferenco o stanovanjski problematiki mladih, ki je že posebej pereč problem mladih v neposredni proizvodnji,

— izvedli bomo vrsto izobraževalnih oblik za vodstva OO ZSM v TOZD v KS in v šolah — seminarji,

— ustanoviti moramo komisijo za mlade zadružnike skupno s KZ Prevalje,

— vse OO ZSM se morajo med seboj tesneje povezati, s tem namenom bomo ustanovili krajevne svete OO ZSMS v katerih se bodo vključevali programi OO ZSM na področju KS,

— na nivoju OK je potrebno ustanoviti še vse potrebne komisije za idejnopolitično delo, družbenoekonomske odnose, mednarodne odnose, organiziranost in razvoj,

— ustanoviti je potrebno koordinacijski odbor za DO-D (do konca novembra),

— izvedli bomo analizo o delu mladih delegatov,

— OO ZSM v KS je potrebno zagotoviti prostore za dejavnost, kjer pa jim morajo pomagati KS, SZDL, ZK,

— navezali bomo tesnejše stike s pobrateno občino Čačak — KMI,

— za sprejem mladih v ZSMS se je potrebno pripravljati skozi vse leto, sprejem naj bi bil kar najbolj svečan, pri pripravah na sprejem naj sodelujejo tudi OO ZSM iz KS iz TOZD.

KAR TAKO

Tiho in neutrudno utira potok svoje vode mimo starega mlina, ki že dobro stoletje kljubuje času, kot da je bil grajen za večnost. In vendar se na starih kosteh krepko pozna časa ost: miši in podgane pa pajki s svojimi mrežami so njegovi edini stanovalci. Kdaj pa kdaj pa se ob srečni uri spominja dni, ko se je njegovo kolo še vrtelo, kamna sta mlela žito in so stope topotale od ranega jutra do poznega večera. Ob njem pa je živel mlinar s svojo številno družino. Življenje pa je teklo v miru brez velikih dogodkov. Kdove, morda bi še dočakal starost; otroci bi odrasli, in odšli v svet za kruhom in bi se ob praznikih vračali v gnezdo, iz katerega so odleteli, ko bi v ta svet ne posegla vojna s svojo okrvavljeno jekleno pestjo. Mlinarja

Zapuščeno

Misli dveh generacij

Pogosto razmišljam o stvareh, ki so tako vsakdanje, a nekaterim še tako tuje.

Prijatelj, ali tudi ti kdaj začutiš rahlo grozo, ko zaslišiš koga od starejših, ki začne svojo pripoved, seveda »dobronamer-no«, z besedami: »V naših časih...«

Veš, odkrito povedano, ta vzgojna metoda name ne deluje niti malo pozitivno, prav razdraži me. Kar ne vem, kako bi to vrnila. Potem nalašč svojo spodobno obleko zamenjam z oguljenimi, zdrabsanimi kavbojkami in s tem nudim sosedom nove ideje za obrekovanje. Kar naj!

Prijatelj, kaj misliš, ali se sploh zavedajo, da so bili nekdanj tudi oni tako mladi kot mi, polni idej, novotarij? Je bilo to res tako davno, da so na to pozabili. Morda pa je to le sprenevedanje. Kaj je res tako nedopustno, če nosiš oguljene rifle, dolge lase, ko pa vsi dobro vemo, da obleka ne dela človeka. Pa tudi važno ni, kaj je na glavi, ampak tisto, kar je v njej.

Vidim vas, kako prikimavate, češ: »Res je tako.« Toda to so le puhle, prazne besede.

Zakaj potem kljub vsemu te nenehne pridige, prepovedi?

Kaj ne veste, da med drugimi pravi star pregovor, da je prepovedan sadež najslajši?

Ampak mi mladi nismo taki, da bi samo obtoževali, vas grajali. Nasprotno! Poskušamo vas razumeti, kar pa nam vedno ne uspe in konfliktu so tu.

Vsaj poskušamo, pravim, ker...

Kdo ve, se bomo tudi mi, ko zaplujemo v vaša leta, zalotili, kako nekemu mladostniku govorimo: »Veš, v mojih časih...«

V. G.

Tudi korošci so se bojevali na Pohorju

Pred kratkim sem v očetovi osebni knjižnici odkrila knjigo »Spomni se, tovariš«. Vprašala sem očeta, kaj piše v njej. Tako je stekel pogovor o enajsti pohorski narodnoosvobodilni brigadi, ki je nosila ime Miloša Zidanška.

Bataljon, okrog sto borcev, je ob koncu leta 1944 krenil izpod Raduhe, iz doline Bistre čez Razbor mimo Uršlje gore in Slovenj Gradca v Primož na Pohorju, kjer je bila 8. januarja ustanovljena nova brigada, ki so jo Pohorci imenovali po domače »Pohorska«. Ljudje so jo imeli radi, ker je nadaljevala tradicijo slavnega prvega bataljona, ki je točno pred letom dni izkrmavel v boju z močnejšim sovražnikom na Osankarici pri Treh žeblih. Brigada se je do osvoboditve bojevala na Pohorju. Velik delež pa je prispevala k osvoboditvi Gornje Savinjske doline, posebno Gornje-

ga grada. Ob koncu leta 1944 se je bojevala na Dolenjskem in v Suhi krajini do Kočevja in Semiča. Decembra meseca se je s čolnom vrnila čez Savo na Štajersko ter se večkrat bojevala v Zasavju in tudi pod Menino, Češmeniško ter Malo planino. Ob osvoboditvi je skupaj z brigado Slavka Šlandra vkorakala v Celje, še prej

pa osvobodila Vransko in Zagorje. V zadnjih bojih in v pohodu na slovensko Koroško je prispela do Velikovca.

Lepa in slavna je bila bojna pot Zidanškove brigade. Doživela je več kot štirideset hujših spopadov, med katerimi je padlo več kot dvatisoč partizanov.

V. P.

Epizoda mladosti

Odsotno zrem v popisan papir na mizi, pero mi nesigurno tiči med prsti, ko premlavam o — o njem. Oh, morala sem napisati to pismo.

Menda bo že leto dni od tega, kar sem te spoznala. Stal si čisto sam na postaji in nekam zgubljeno lepil poglede na mimo-idoče. Šla sem ti naproti, nihče od naju ni umaknil pogleda. Kako smešen je lahko začetek neke ljubezni, ki je zdaj nenadoma izpuhtela v nič, popoln nič. Samo nekaj spominov še čuvam, ki bodo prav tako zbledeli, utonili v pozabo.

Kje si sedaj? Je s tabo tisto črnolaso dekle iz otroštva? Ji prav tako, kot nekdanj meni, šepetaš nežne besede? Gotovo se ti ni uprla, enako kot jaz ne.

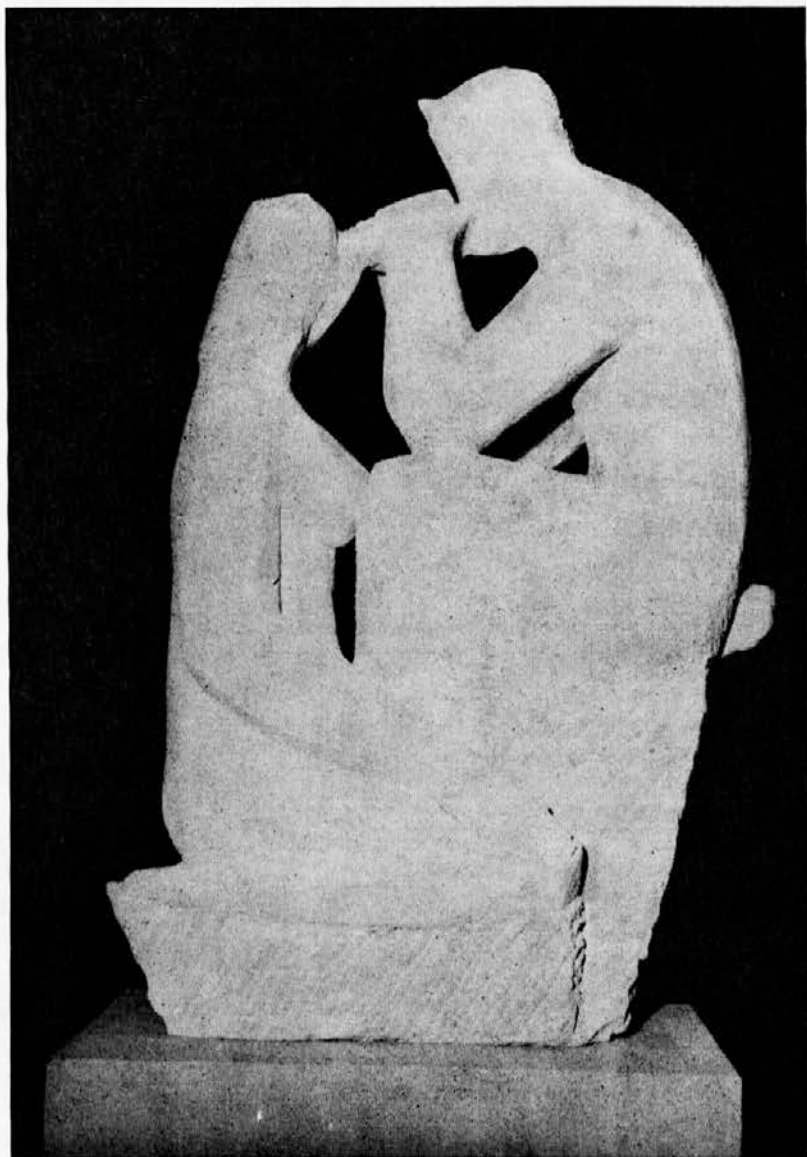
Zagledala sem se v tvoje sive oči in skoraj neumno zijala vate. Nasmehnil si se s tistim z dolgočasnim smehljajem, ki ga ljudje ponujamo vsakomur. Večer sem preživela ob misli nate in se spraševala

kdo si, od kod si. Teško sem čakala jutra in poldneva, da te morda srečam. Nisem te videla. Razočaranje. Bala sem se že, da si odšel, ko sva potem neki popoldan skoraj trčila skupaj. Zardela sem, ti pa si se opravičil. Potem sva se zasmejala s tistim sproščenim smehom, ki ga premoremo mladi in odjadrala na kavo v neko slaščičarno. Predstavil si se in še danes po letu dni ne vem veliko več o tebi. Vem le, da si mi lagal, vseskozi samo lagal, da me imaš rad. Kako si mogel?

So bili igra tudi vsi tisti večeri, noči, ko sva bila sama in se predajala drug drugemu.

Kako težko sem te čakala vsak dan, čeprav se mi je v zavest že kradla misel, da se odmikaš. Na glas pa sem mislila, da si vse samo domišljam. Trapa!

Bilo je v oktobru. Prišel si kot navadno, a takoj sem vedela, da nekaj ni v redu. Pa nisi hotel priznati, še kar naprej si

Stojan Batič,
Satirijada, kamen

so poklicali k vojakom. Dolgo pot so romala pisma, pisana z okorno roko, a ljubečo. Potem poštarja ni bilo več, nenapisana pisma so ostala nekje daleč na fronti.

Tako so drug za drugim vsi šli, se izgubili v svetu in umrli... Le mlin je ostal s svojo nemo bolečino, staro, preperelo pohištvo pa spominja na čas, ki se nikoli ne povrne.

V. P.

lagal. Škoda. Me morda nisi hotel priza-deti? Traparija!

Razšla sva se, stisnil si me k sebi, močno, tako močno, kot me nisi še nikoli. Sedaj vem, da je bilo to slovo, najino slovo, Niki.

Sedaj si tako silno daleč. Zakaj? Je res več vredna materina želja, morda očetov ukaz, da se vrneš domov in poročiš dekle, ki je skoraj ne poznaš?

Zakaj, zakaj???

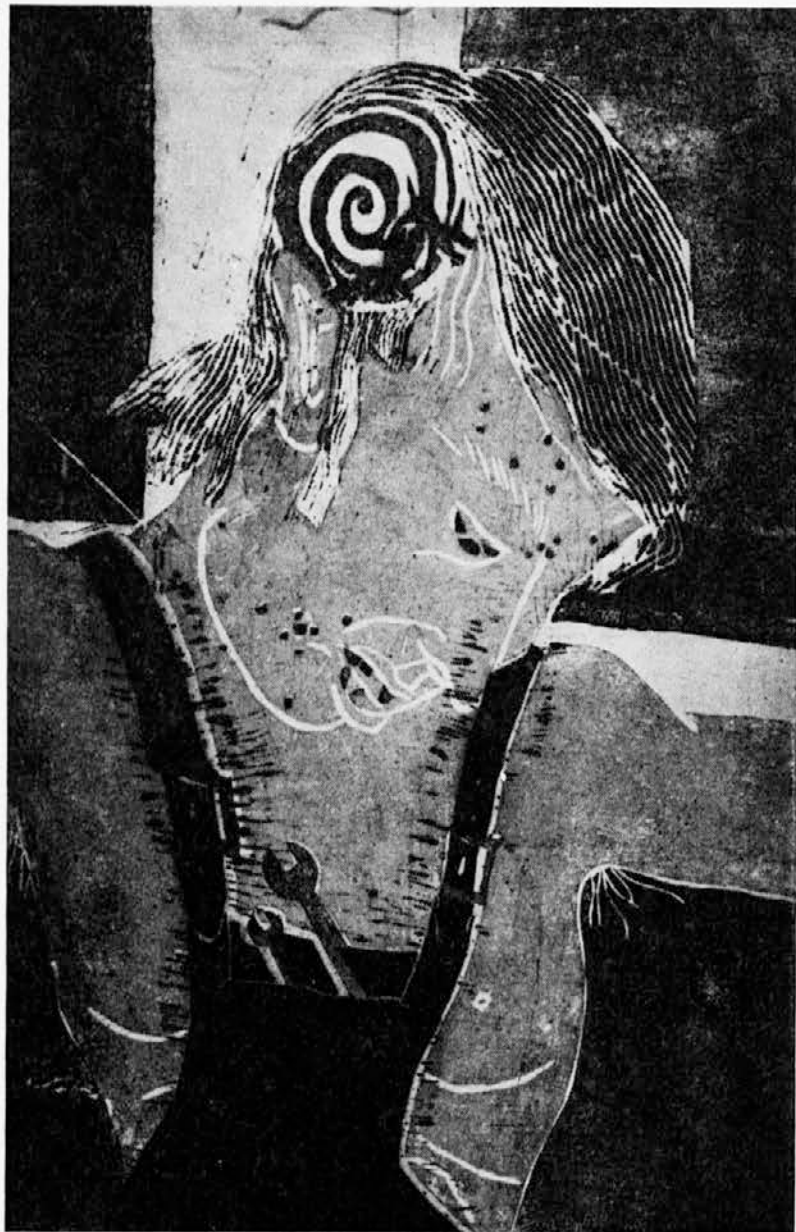
Mirza

Razdalja in misli

Ne poznam te, nikoli te še nisem videla, le v mislih živim s teboj. Ne vidim tvojega obraza, ne tvojega telesa in vendar čutim tvoj duh. Tu, v svoji bližini ga slutim, čeprav ležijo med nama velikanske razdalje.

Vsak dan, vsak trenutek sem s teboj, ti pa niti ne veš, da živi nekje dekle, ki misli nate, na tvoje brate, sestre, na tvoje zatirano ljudstvo. Živim s teboj, vidiš prijatelj, v tem se razlikujeva! Moje življenje je kot nežna pesem, polna lepote, topline in dobrote. Tvoje življenje pa je vihar, ki uniči vse, kar mu pade pod noge. Nikoli te ne bom poznala, a se mi vendar zdi, da sem te nekoč srečala, mogoče zato, ker

V. Krebs, Misel strahopetca, svinčnik

Silvo Kresnik,
Otožnost

poznam tvoje življenje, ker vem, kaj čutiš, kaj doživljaš, ko slišiš pesem topov. Ti pa se ne bojiš, nič več se ne bojiš ubijanja... navajen si, ker si se moral navaditi, ker je kri in smrt sestavni del tvojega življenja. Prepričan si, da je tvoje ljudstvo na pravi poti, da bo zmagala pravica.

Vidim te, zdaj bežiš. V rokah držiš puško, čelo imaš okrvavljeno. Si ranjen? Ne, ne, nisi ranjen, to je le kri tvojega brata, ki je malo prej padel in pomazal si se z njegovo krvjo, ko si se v poslednjem slovesu sklonil nadenj.

In kaj, dragi prijatelj, ti naj dam jaz, ki mi je dano vse, kar si poželim in je moj korak svoboden kot let ptice, toda ali veš, da je zato, kar imam, nekoč tekla kri, da so umirali po letih meni enaki? Vseeno je, če veš ali ne, kajti tudi njim ni nihče dal upanja in poguma, to so nosili v krvi. Zato vem, da sta tvoj pogum in upanje neizmerna. Le to mi ostane, da v mislih živim s teboj, da protestiram zoper nasilje, človeško pokvarjenost, zoper vse strahote, ki jih povzroča vojna.

V.P.

»Mladi fužinar« izhaja kot občasna priloga »Informativnega fužinarja«.

Ureja ga uredniški odbor: Rudi Mlinar, Nada Ortan, Robert Robnik in Zlatka Strgar, ki je odgovorna tudi za vsebino.

- z določenimi pripombami, dopolnitvami in dodatnimi predlogi sprejemamo poslovnik za delo samoupravnih organov. Pooblaščamo delegacijo TOZD MO v delavskem svetu podjetja, da na prihodnji seji DS P pred dokončnim sprejemom, skupaj z delegacijami TOZD in DS SS, uskladi besedilo poslovnika, in pri tem zagovarja pripombe, spremembe in dopolnitve, sprejete na seji delavskega sveta TOZD mehanske obdelave.
- Delegati v delavskem svetu TOZD MO, ki imajo seje izključno v popoldanskem času zahtevajo, da se na nek način do generalne rešitve, reši vprašanje nadomestila potnih stroškov oziroma nadomestila za izgubljeni čas. Menijo, da bi morali dobiti vsaj malico, ker nekateri, zlasti iz drugih oddaljenih krajev, zaradi sej v popoldanskem času, ostajajo brez ustrezne prehrane tudi po 14 in več ur v podjetju.

KOMISIJA ZA UGOTAVLJANJE KRŠITEV DELOVNIH OBVEZNOSTI IN IZREKANJE UKREPOV se je sestala dne 20. 11. 1975 in obravnavala tri hujše in en lažji primer kršitve delovnih obveznosti. Kršilcem je izrekla tri javne opomine; v enem slučaju pa ukrepa ni izrekla, ker je smatrala, da je že sama javna ustna obravnava na kršilca delovne obveznosti pozitivno vplivala. Janko Dežman

IZ TOZD TRO PREVALJE

Delavski svet TOZD TRO Prevalje je zasedal dne 27. 10. 1975 ter obravnaval in sklepal o naslednjem:

— zaradi slabe udeležbe na sestankih je opozoril izvoljene delegate, da svojo funkcijo tudi vestno opravljajo.

— Potrdil je obračun poslovanja TRO za III. kvartal 1975, problematiko proizvodnje, prodaj in poročilo o izvozu. Iz pokazateljev je bilo razvidno, da smo v primerjavi z lanskim letom zadovoljivo poslovali. Če pa dosežene podatke primerjamo s planiranimi, lahko ugotovimo, da smo blizu plana.

— Ugotovil je, da pride večkrat do manjših zastojev v proizvodnji zaradi nezadovoljive povezave med nabavno službo in proizvodnimi obrati, zato predlaga:

da tehnični oddelek skrbi za koordinacijo z nabavnim referentom in mu pravočasno sporoča potrebe materialov, ki so nujno potrebni za nemoteno proizvodnjo; da pripravi prodajna služba okvirne potrebe standardnih artiklov za I. kvartal 1976 in posreduje podatke pripravi dela.

— Obravnaval je srednjeročni razvojni program železarne Ravne in ga v predloženi obliki posredoval v razpravo in potrditve zbora delovnih ljudi.

— Potrdil je spremembe in dopolnitve samoupravnega sporazuma o uveljavitvi sindikalne liste v železarni Ravne. Spremenjeno in dopolnjeno je II. poglavje, ki obravnava prejemke in izdatke, ki štejejo med poslovne stroške.

— Zaradi predvidene inventure, nedovršene proizvodnje konec meseca novembra je spremenil razpored delovnih dni, tako da bo delovna izmena, ki bi morala delati 28. 11. popoldne, delala v soboto, dne 8. 11. 1975 dopoldne. Podroben potek inventure bo določila komisija za gospodarjenje in inventurna komisija.

— Odobril je vrsto sprememb delovnih mest v komercialni službi TRO, ki so nastale delno zaradi odhoda delavcev, delno pa zaradi predvidene reorganizacije skupnih služb.

— Z namenom, da povečamo kontrolo dela proizvodnih obratov v popoldanskem času je potrdil 1. 11. 1975 uvedbo premakljivega delovnega časa za nekatera vodilna delovna mesta v TRO. Osebe, za katere velja premakljivi delovni čas, morajo biti obvezno na delovnem mestu od 8. do 12., ostali čas pa po izbiri glede na potrebe, z obvezo, da opravijo vsak mesec predpisano število ur, to je 184 delovnih ur.

— Odobril je nakup štirih stanovanj, ki bodo vseljiva aprila prihodnje leto. Stanovanja bodo plačana delno iz oročenih sredstev, razlika pa iz stanovanjskega dela sklada skupne porabe.

— Soglašal je z nabavo kredita pri Zavarovalnici Maribor v višini 4 milijone din za nabavo osnovnih sredstev.

— Komisiji za kadre in medsebojna razmerja je predlagal, da za zasedbo delovnega mesta fakturist izkoristi notranje rezerve delovne sile, kar je v skladu s sklepom samoupravnih organov o prepovedi sprejemanja novih delavcev.

Komisija za stanovanjske zadeve je na svojem sestanku, dne 27. 10. 1975 sklenila, da prejmejo stanovanje v novozgrajenih stolpičih, ki bodo prva vseljiva v novembru, druga v decembru in tretja v aprilu prihodnjega leta, naslednji sodelavci:

- Medvešek Vlado
- Kotnik Beno
- Drofelnik Franc
- Havle Franc
- Petrič Mirko
- Božič Urška
- Fink Ivan
- Ramadanović Emil
- Kordež Ivan
- Kragelnik Milan
- Podojsteršek Milan
- Sveček Avgust
- Rajzer Rudolf

Komisija za gospodarjenje se je sestala dne 10. 11. 1975. Na sestanku je imenovala popisne komisije za popis celotnega premoženja v TRO ob koncu leta. Obravnavala je družbeni dogovor o osnovah načrta družbeno-gospodarskega razvoja občine Ravne na Koroškem za obdobje 1976 do 1980 in nanj ni imela pripomb. Sklepala je tudi o planu nadur v mesecu novembru. Na sestanku je bilo tudi dogovorjeno, da bo dne 27. 12. 1975 v Delavskem domu v Žerjavu sindikalni občni zbor, povezan s proglasitvijo jubilarntov dela in z družabnim večerom za vse sodelavce TRO. Za organizacijo te svečanosti je komisija imenovala poseben pripravljalni odbor.

Komisija za kadre in medsebojna razmerja je na svojem sestanku dne 11. 11. 1975 sprejela sklep o dveh sporazumnih prenehanjih lastnosti delavcev iz obrata pilarne in bila seznanjena o samovoljni prekinitvi dela delavca iz mehanične delavnice.

Zbor delovnih ljudi TRO je bil sklican dne 12. 11. 1975. Na njem smo obravnavali predlog srednjeročnega programa razvoja vseh TOZD Železarne Ravne kakor tudi

Pri brušenju

za celotno OZD za obdobje 1976—1980. Program smo v predloženi obliki potrdili.

Sindikalni izvršni odbori iz DE pilarne, mehanične in uprave ter skupnih služb so imeli skupen sestanek dne 11. 11. 1975. Obravnavali in sklepali so o naslednjem:

— Primanjkljaj, ki je nastal zaradi večkratnega tehtanja ozimnice, bo plačala sindikalna organizacija.

— Soglašali so s predlogom komisije za gospodarjenje o skupni organizaciji sindikalnega občnega zbora in proglasitvi jubilarntov dela v Delavskem domu v Žerjavu dne 27. 12. 1975.

— Soglašali so s predlogom referenta za šport o organizaciji zabavno-športnega tekmovanja v telovadnici na Prevaljah. Tekmovanje bo prirejeno še v tem letu in apeliramo na sodelavce, da se za tekmovanje prijavijo v čim večjem številu. Podrobnejši program za tekmovanje in razpis bodo pripravili referenti za šport in rekreacijo.

— Odobrili so plačilo stroškov tekmovanja v malem nogometu, ki je bilo organizirano v okviru občinskega sindikalnega tekmovanja in kjer so naši udeleženci prejeli pokal.

— Delno so spremenili višino dnevnic za posamezne športne panoge na tekmovanjih članov kolektiva.

— Absolventoma dopisne višje tehniške strojne šole so kot pomoč pri zaključnem izletu v SSSR odobrili po 200 din.

— Oktetu TRO Prevalje, ki deluje pod okriljem naše sindikalne organizacije so odobrili nakup svojega žiga.

— Z namenom, da bodo delovali enotnejše in tako tudi lažje uresničili svoje cilje in zahteve, bodo poglobili sodelovanje z mladinsko organizacijo in na svoje sestanke vabili predstavnika mladine. Skrajni čas je tudi, da se povežejo s komisijo za delavsko kontrolo, ki je prepuščena sama sebi in ji pri delu pomagajo s svojimi predlogi.

Komunisti TRO so na sestanku dne 13. 11. 1975 obravnavali predlog makro organizacijske sheme železarne Ravne. V za-

VESTI IZ ZK

Komunisti se zelo malo oglašamo v našem internem glasilu, kar nam ne more biti ravno v ponos. Razlogov je več, vendar to ne more biti opravičilo. Kot na mnogih področjih, tudi pri nas res aktivno deluje peščica ljudi in ti so navadno preobremenjeni. Če je dela več kot ga človek zmore, potem je to delo polovičarsko, neučinkovito.

Zato bi z našimi vestmi posegli precej daleč nazaj, morda v mesec junij t. l. Ne bi posebej opisoval že znane gospodarske situacije, ki je nastala v Jugoslaviji zaradi negativne finančne bilance, ki jo imamo s tujino, to so sedaj že dobro znane stvari. Čeprav je takrat nastopil čas dopustov je svet ZK zelo aktivno delal. Po prejetih materialih sta se svet ZK in svet sindikata odločila za razširjeno sejo z odgovornimi ljudmi v železarni. Seja je bila 8. 7. 1975 in je obravnavala informacijo IK CK ZKJ in sprejem načrta akcije. Bili smo obveščeni o negativni zunanjetrgovinski menjavi, kje je čezmerno naraščanje investicij in da se večja skupna in splošna poraba. Ker je takrat že zavlada popolna blokada uvoza, mi v železarni pa vemo, kaj nam pomeni uvoz reprodukcijskih in ostalih materialov, nas je prisililo, da smo ukrepali hitro in učinkovito. Sprejeli smo sklep, da morajo vse odgovorne službe v železarni svetu ZK poslati do 15. 7. 1975 poročilo o stanju, v katerem se nahaja železarna. Zadolženi so bili: kadrovska splošni sektor, sektor za razvoj, komercialni sektor, prodajne službe, služba za oblikovanje osebnih dohodkov in odbor za delavsko kontrolo, kadrovska komisija pri svetu ZK. Predlagan je bil tudi sklep, da naj skupne službe ZP Slovenske železarne Ljubljana pojasnijo, kako si predstavljajo skupno prodajno politiko, predvsem izvoz in sodelovanje z deželami v razvoju. Odgovor smo želeli dobiti preko sveta ZK ZP Slovenske železarne, vendar tega do danes še ni bilo.

Odgovorne službe so pripravile gradivo, ki smo ga posredovali osnovnim organizacijam, ki so nam dale svoje pripombe in svet ZK ter svet sindikata sta se ponovno sestala na razširjeni seji 19. 7. 1975 in kritično obravnavala dostavljeno gradivo.

Zbrano gradivo s pripombami smo nato posredovali delavskim svetom TOZD, ki so na svojih sejah obravnavali nastali gospodarski položaj. Na drugem razširjenem sestanku je bila zadolžena služba za izdelavo analize vsega uvoženega materiala po TOZD in železarne z ugotovitvijo, kje se lahko uporablja domači material. Oblikoval se je tudi koordinacijski odbor, ki spremlja gibanje uvoza in načrtuje akcije. Predsednik koordinacijskega odbora je se-

ključku razprave so predlagali, da komisija, ki je shemo pripravila, začeto delo v tej smeri nadaljuje.

Komunisti so bili seznanjeni še z informacijo 14. seje predsedstva CK ZKJ in sklenili, da bodo zaključki seje predsedstva osnova za naše nadaljnje delo.

I. Prislán

kreter sveta ZK železarne ing. Karađa Sead. Koordinacijski odbor je tedensko ugotavljal gibanje uvoza, o stanju pa je moral obveščati politični aktiv, izdelani so bili programi in določeni nosilci posameznih nalog. Tedaj so bile določene stvari že precej uokvirjene, bi rekel dodelane, zato sta se sveta odločila, da z vso nastalo problematiko gospodarske stabilizacije seznanita vse zaposlene prek delovnih skupin.

Odgovorne strokovne službe in vodilni delavci v podjetju so se zelo resno in odgovorno lotili problema, ki ni niti malo lahek. Dolgo je trajalo, preden smo začeli o ukrepih razpravljati tudi v bazi. Dopustniški čas je minil, pričela se je jesenska vna in tudi to je steklo. Osnovne organizacije ZK so se zelo podrobno seznanile z nastalim gospodarskim položajem, obenem pa smo takoj nakazali smernice, kje in kako se moramo komunisti vključevati, da bodo akcije kar najbolj učinkovite. Komunisti se zavedamo resnosti nastalega gospodarskega položaja. Vse osnovne organizacije, kakor tudi oddelki, so se vsaj dvakrat sestali in obravnavali nastali položaj v našem podjetju. Zadnji partijski sestanki so zelo konkretni in življenjski. Sedaj je čas, ko se moramo pogovarjati že tudi o rezultatih določenih ukrepov, ki smo jih zavzeli v poletnih mesecih. Pogovarjamo se, kakšen učinek dosegajo stabilizacijski ukrepi v podjetju. Naloge so bile precej obširne; npr. kako uvoz spraviti na minimum, kar pomeni, uvoziti samo tisti reprodukcijski material, odnosno nadomestne dele, ki jih doma ni mogoče dobiti. Zaradi tega je treba še bolj raziskovati domače tržišče, odnosno zainteresirati določene proizvajalce, da nam izdelujejo nadomestne dele. Naše službe so odločno šle v to akcijo,

čas pa bo pokazal, kako bo ta akcija uspešna.

Druga taka naloga je bila čimveč izvoziti z namenom, da bi pokrili lastne potrebe po uvozu, pa tudi družba nam nalaga to odgovornost, ki se je ne moremo niti ne sme mo odreči. Predvidevanja naše železarne pa morajo iti v to smer. V slučaju gospodarske recesije, ki je že na pohodu, je izvoz lahko življenjskega pomena za našo delovno organizacijo.

Ena od naslednjih takih točk o katerih smo razpravljali, so bili plani varčevanja v TOZD in delovni skupnosti skupnih služb. Videli smo, kako so nekatera obratovodstva resno in odgovorno razumela stabilizacijske ukrepe. Izdelane imajo podrobne načrte varčevanja iz katerih se točno vidi, kje so naše največje rezerve, odnosno je točno določeno kdo je za kaj odgovoren. Tak način dela imajo v livarni, verjetno pa še kje drugje, saj si drugače ne moremo razlagati izredno dobrih rezultatov, ki jih dosegamo v tem letu ravno na tem področju. Mislimo, da je politika zelo dobro zastavljena, pomagati si iz težav tako, da poiščemo najprej svoje notranje rezerve, ki jih še očitno imamo. Na nas je, da tiste najbolj prizadevne in uspešne tudi primerno nagradimo, če se držimo načela: »Vsakemu po svojem delu.«

Zavedati se moramo, da stabilizacijski ukrepi niso samo enkratno dejanje, ampak so to gospodarski prijemi, ki bodo trajali več let. To pa zahteva od nas, da smo stalno angažirani tam, kjer bo to najbolj potrebno. Takšno delo bo zahtevalo od nas dodatne napore, sprejeti jih moramo vsi, saj nam je v interesu, da bo naša družina jutri bolj živela. Pravimo družina, ker bodoča reorganizacija v veliko TOZD mora pomeniti, da še naprej ostajamo homogena skupnost, končni cilj nam mora biti dober poslovni uspeh celotne delovne skupnosti.

Konrad Bezjak

Komunisti so še zlasti odgovorni

Sredi prejšnjega meseca so se sestali komunisti OZK v TOZD mehanske obdelave. Na dnevnem redu sestanka so bila vsebinsko zelo obsežna vprašanja. Med drugim so spregovorili o načrtovani novi organiziranosti združenega dela v Železarni Ravne. V razpravi so ugotovili, da je v prvi fazi, ko je bil razgrnjen šele makro koncept reorganizacije, še precej nejasnosti in dvoumnosti. Te so deloma tudi objektivne narave. Komunisti TOZD mehanske obdelave so zavzeli jasno stališče, da se bo pred ustanovitvijo novih temeljnih organizacij potrebno še večkrat sestati. Prevladalo je mnenje, da ne smemo v akcijo, zaradi akcije same; zaradi nekega političnega pritiska, temveč zavestno in s polno odgovornostjo, prepričani v pravilnost svojega početja.

V razpravi o teh vprašanjih je bila izražena bojazen o smotrnosti združevanja ali ločevanja posameznih organizacijskih enot. Prevladovalo je mnenje, da nam reorganizacija v nobenem slučaju ne sme škodovati. Nasprotno, prinesiti mora več reda in odgovornega obnašanja pri organizaciji vodenja in koordiniranja delovnega procesa z edinim ciljem, doseči boljše delovne

rezultate, utrditi materialno osnovo združenega dela, ki je podlaga učinkovitemu samoupravljanju, in obratno. Organizacija samoupravljanja mora biti taka, da bodo delovni ljudje v vseh temeljnih organizacijskih enotah, v TOZD in DS SS, zares odločali o načrtovanju, delu in delitvi rezultatov dela, obenem pa na ravni delovne organizacije solidarno združevali in usmerjali sredstva za boljši jutri TOZD, delovne organizacije in kraja. Z ustanovitvijo dveh oziroma treh temeljnih organizacij, smo pred leti postavili dva močna, če ne premočna stebra. V vsakem slučaju pa sta bila preveč narazen, da bi se uspešno in v skupnem interesu učinkovito povezovala. Novi stebri bodo vsekakor morali biti bolj navznotraj ter obrnjeni bolj eden k drugemu, ne pa obratno.

Obenem z ustanovitvijo novih TOZD se bodo ustrezno reorganizirale tudi sedanje organizacije zveze komunistov. Potrebno in prav bi bilo, da bi OZK obstajale v vsaki TOZD. Ko so analizirali predlog nove organizacije, so ugotovili, da bo v večini novih TOZD, ki bodo nastale iz organizacijskih enot sedanje TOZD, možno ustanoviti osnovno organizacijo. Največ dileme

in nejasnosti je samo pri delavcih oziroma oddelkih sedanjih skupnih služb TOZD mehanske obdelave. Kljub temu so na tej seji izvedli okvirno predevidentiranje članov za bodoče sekretarje v novih OZK. O tem se bodo dogovorili na letni konferenci. Obenem je dobil sekretariat nalogo, da do takrat izdela konkreten predlog.

Na tem sestanku so se pogovarjali tudi o poteku javne razprave o sprejemu samoupravnega sporazuma o delitvi dohodka in OD. Dogovorili so se, da bo o tem več povedanega na prihodnjem sestanku.

Komunisti so na tem sestanku spregovorili tudi o pojavih oživljanja sovražne dejavnosti, o oživljeni aktivnosti zunanjih pa tudi notranjih sovražnikov samoupravnega socialističnega sistema in politike nevrščenosti naše države. Zlasti je bil govor o pojavih idej stalinizma in o odnosu do politike trde roke, ter vračanja na izgubljene pozicije kominformbiroja. Komunisti TOZD MO take ideje odločno odklanjajo. Zagovarjajo že izbrano in uveljavljeno lastno pot v samoupravni socializem. Seveda so člani ZK obsodili tudi druge, desno ali levo usmerjene negativne pojave, ki poskušajo kakorkoli ogroziti pridobitve revolucije in dosežke 25-letnega samoupravnega razvoja naše družbene skupnosti.

Poleg navedenega so na tem sestanku kritično ocenili poti neposrednega odločanja in delovanja delegatskega sistema v TOZD oziroma železarni kot celoti. Ugotovljeno je bilo, da bo potrebno še zlasti veliko storiti pri organizaciji, usmerjanju in vodenju zborov delovnih ljudi in samoupravnih delovnih skupin. Vloga komunistov se mora na tem področju čutiti odločneje. Posamezni komunisti bi morali, tako v svoji delovni sredini, kot v izvoljenih organih tvornejše delovati. Obsojanja vredno je dejstvo, da se pri mnogih akcijah tudi nekateri komunisti držijo ob strani, ali celo nastopajo s politično nesprejemljivimi stališči, oziroma v trenutni situaciji neprimerno reagirajo. S slabim zgledom škodijo ugledu Zveze komunistov, obenem pa neposredno koristijo tistim strukturam, ki so vedno in povsod apriori opozicijsko in rovarsko nastrojene.

Na seji OZK TOZD mehanske obdelave je bilo tako izoblikovano stališče, da bi se pred vsako pomembnejšo akcijo moral zbrati aktiv komunistov v obratu ali podobno in zlasti do spornih zadev izoblikovati skupno, enotno stališče. Komunisti sicer morajo, oziroma lahko imajo svoje osebno mnenje, vendar ga lahko glasno in javno izražajo le do trenutka, ko se o določeni zadevi organizirano dogovorijo. Od takrat naprej pa so po načelu demokratičnega centralizma dolžni zagovarjati le enotno dogovorjeno stališče. Le na tak način bo ZK uspela v praksi uresničiti svojo avantgardno vlogo.

Železarna Ravne je na pragu nove organiziranosti, ki mora v bližnji prihodnosti prenesti v samoupravno stvarnost delovne skupnosti neko novo kvaliteto; v medsebojne odnose nov duh, ki bo temeljil na načelih enakopravnosti in poudarjene odgovornosti vseh in vsakogar, za uspehe in neuspehe. Zveza komunistov pa je tista sila, ki bo slej ko prej tudi pri tem morala odigrati najodgovornejšo vlogo. Komunisti TOZD mehanske obdelave se tega tudi jasno zavedajo.

Janko Dežman

V pripravi dela TOZD MO

Foto: F. Kamnik

Kje smo na področju inovacij in zaščite industrijske lastnine

Letošnje leto, ki je bilo proglašeno za leto tehničnih inovacij in zaščite industrijske lastnine, se izteka. Pred koncem leta je postalo jasno, da je eno leto prekratka doba, da bi se lahko kolikor toliko uredilo tako važno in hkrati tako zanemarljivo področje, kot so inovacije in zaščita industrijske lastnine. Zato je bilo tudi sklenjeno, da se leto inovacij podaljša še v leto 1976. V kolikšni meri je bil dosežen cilj proglasitve, bi za zdaj težko ocenjevali. To je več ali manj odvisno od tega, kako so se lotili naloge v posameznih delovnih organizacijah. Zato pogledimo, kaj smo naredili pri nas.

Še pred proglasitvijo leta inovacij smo se v Slovenskih železarnah odločili, da znotraj sestavljene organizacije poenotimo nagrajevanje in omogočimo izmenjavo izboljšav med delovnimi organizacijami. Ta cilj smo dosegli s sprejetjem novega samoupravnega sporazuma o izumih in tehničnih izboljšavah, ki ga je 30. 9. 1975 potrdil delavski svet Slovenskih železarn. Ker s tem sporazumom samoupravno urejamo področje inventivne dejavnosti, je vredno, da si ga nekoliko pobliže ogledamo in ga primerjamo s starim pravilnikom.

Poglavje, ki obravnava splošne določbe, obravnava namen sporazuma, opredeljuje izum in tehnično izboljšavo, predpisuje, kdaj se ta sporazum uporablja, določa način volitev samoupravnih organov in se skoraj v ničemer ne razlikuje od starega pravilnika.

Poglavje, ki obravnava medsebojne obveznosti med OZD SŽ je novo in ureja izmenjavo patentov, izumov in tehničnih izboljšav med OZD SŽ, medsebojno informiranje in razpisovanje tehničnih problemov.

Tudi poglavje, ki obravnava »Organe in službe, ki obravnavajo izume in tehnične izboljšave« se bistveno ne razlikuje od določb starega pravilnika.

Novost postopka za uveljavljanje in obravnavanje izumov ter tehničnih izboljšav je predvsem v tem, da predvideva možnost prijave predlogov v treh oblikah. Prvič kot že realizirane izboljšave najkasneje v roku enega leta, drugič kot predloge, ki se jih lahko realizira in tretjič kot ideje, ki jih je potrebno pred realizacijo še dodelati.

Postopek pri ocenitvi koristnosti in uporabnosti izumov in tehničnih izboljšav navaja v glavnem določbe zakona o izumih in tehničnih izboljšavah in ureja terminske obveznosti do avtorjev.

Najvažnejše poglavje je postopek za določanje odškodnin, zato si ga oglejmo nekoliko natančneje. Nova je tabela za določanje odškodnin in faktorja ustvaritvene sposobnosti. (Glej tabelo na strani 18)

Stopnja novosti

1. Že znano

Sem prištevamo uvedbo že znanih postopkov, strojev ali naprav, bodisi da so preneseni iz OZD SŽ, drugih OZD, literature ali drugih virov.

2. Izboljšava z znanimi rešitvami

Sem prištevamo izboljšave postopkov, strojev in naprav z znanimi rešitvami oziroma predmeti.

3. Izboljšava z izvirnimi rešitvami

Sem prištevamo izboljšave postopkov, strojev in naprav z izvirnimi rešitvami in znanimi predmeti.

Iz TRO

Foto: F. Kamnik

TABELA ZA DOLOČANJE ODŠKODNIN

Enoletna korist ali prihranek v din		Odškodnina din		Minim. odškod. din	Maxim. odškod. din
do	5.000	15 %		300	750
5.001 do	25.000	750 + 11 %	razl. nad 5.000	750	2.950
25.001 do	50.000	3.000 + 10 %	razl. nad 25.000	3.000	5.500
50.001 do	100.000	6.000 + 7 %	razl. nad 50.000	6.000	9.500
100.001 do	200.000	10.000 + 5 %	razl. nad 100.000	10.000	15.000
200.001 do	500.000	15.000 + 4 %	razl. nad 200.000	15.000	27.000
500.001 do	1.000.000	27.000 + 3 %	razl. nad 500.000	27.000	42.000
nad	1.000.000	42.000 + 2 %	razl. nad 1.000.000	42.000	—

FAKTOR USTVARITVENE SPOSOBNOSTI

Stopnja določitve posebne delovne dolžnosti	Stopnja novosti	1	2	3	4
		Že znano	Izboljš. z znanimi rešitvami	Izboljš. z izvir. rešitvami	Popolnoma novo
a) Posebna delovna dolžnost		0	0,4	0,7	1,0
b) Lažji pristop do predmeta izboljšave		0,2	0,5	0,8	1,1
c) Izboljšava z drugega delovnega področja		0,3	0,6	0,9	1,2

4. Popolnoma novo

Sem prištevamo popolnoma nove, doslej še neznane rešitve tehničnih problemov, ki morajo izpolnjevati pogoje za pridobitev patenta.

Stopnja posebne delovne dolžnosti

a) Posebna delovna dolžnost

S to stopnjo ocenjujemo avtorje, ki so dosegli izboljšavo v okviru svojih rednih delovnih zadolžitvev.

b) Lažji pristop do predmeta izboljšave

S to stopnjo ocenjujemo avtorje, ki so izboljšali nek postopek, stroj ali napravo s svojega delovnega področja izven okvira rednih delovnih zadolžitvev.

c) Izboljšava z drugega delovnega področja

S to stopnjo ocenjujemo avtorje, ki so izboljšali nek postopek, stroj ali napravo na drugem delovnem, oziroma strokovnem področju.

Za primer navedimo nekaj primerov odškodnin po stari in novi tabeli z upoštevanjem faktorja 0,7, ki je bil po starem najpogostejši in bo verjetno tudi po novem:

Prihranek	Odškodnina po starem	Odškodnina po novem
10.000	490	910
50.000	1.610	4.200
100.000	3.010	7.000
500.000	10.010	18.900
1.000.000	18.760	29.400

Kot vidimo, daje nova tabela višje, vzpodbudnejše odškodnine. Upajmo, da to povišanje ni tolikšno, da bi vzbudilo nevoščljivost.

Pa še ena novost je. Vsi predlogi morajo biti nagrajeni z ozirom na čas uporabe, in sicer, izboljšave z uporabo do dveh let z enkratno odškodnino izboljšave, z uporabo treh do petih let s trikratno odškodnino.

Naslednje novosti so še v tem, da se po veljavnih finančnih predpisih odškodnine ne štejejo za osebni dohodek, da se sredstva za financiranje novih izumov in tehničnih izboljšav predvidijo z letnim planom in da se pomembnejši izumi in tehnične izboljšave amortizirajo.

Tudi nov sporazum predpisuje, da so vodstveni in strokovni delavci dolžni pomagati pri realiziranju izboljšav in sestavljanju prijav vsem tistim, ki tega sami ne zmorejo.

Tako je torej z novim samoupravnim sporazumom. Dana je osnova in prizadevati si moramo, da jo čim bolj izkoristimo.

Sedaj poteka še akcija v okviru združenja jugoslovanskih železarn, da se pri članicah poenotijo samoupravni sporazumi in da se omogoči medsebojna izmenjava izboljšav.

In kakšne naloge so še pred nami?

Predvsem moramo izboljšati organizacijo reševanja prijav in doseči, da bo prijavljanje čim bolj množično.

Toliko o inventivni dejavnosti. In kje smo na področju zaščite industrijske lastnine? Mirne duše lahko rečemo, da povsem na začetku, saj imamo velike težave, če se od nas zahteva, da moramo sporočiti, koliko patentov, licenc ali know-how smo v določenem obdobju kupili in prodali. To nam v času, ko zavzema transfer tehnologije vedno važnejše mesto, ne dela prevelike časti. Zato je naša dolžnost, da to področje uredimo, za začetek, da bomo vsaj vedeli, kaj kupimo in kaj lahko prodamo in da preprečimo, da bi se z našim znanjem okoriščali drugi.

Franjo Krivec

ČESTITKA

Leto 1975 je bilo proglašeno tudi za leto žensk.

Ker se leto pravkar izteka, bi želeli našim sodelavkam še enkrat izraziti naše najboljše želje za njihovo osebno srečo.

Z željami tudi naš skromen prispevek — več ženskih obrazov v današnji številki našega glasila.

PRVI MESEC NAME

Pred približno dvema letoma so raziskave s pomočjo ekonomskih analiz pokazale, da ravenska občina potrebuje veleblagovnico. V Ljubljani so se odločili za lokacijo, kjer danes Nama tudi stoji. Resnično bi lahko rekli, da je zrasla kot gobe po dežju, saj je bilo letos marca videti šele temelje, v jeseni pa so se že odprla vrata popolnoma dograjene hiše.

Veleblagovnica ima skupno 5095 m², od tega 2054 m² prodajnega prostora, 398 m² ima restavracija, 927 m² pa še skladiščnih površin. Ostala kvadratura predstavlja poslovne prostore, sanitarije, delavnice itd. Nama ima vključno z restavracijo (240 sedežev) 18 oddelkov.

Trditvev, da je bila veleblagovnica zares potrebna dokazuje dosežen promet, saj so v prvih dneh, to je od 15. do 31. oktobra prodali robe v vrednosti 5.645.772,04 din, od 1. do 15. novembra pa za 3.695.332,95 din, kar pomeni v enem mesecu skupaj 9.340.894,99 din. Razumljivo je, da bo promet nekoliko padel, vendar upravičeno prevladuje mnenje, da je v ravenski občini in okolici takšna kupna moč, da bo Nama lahko rentabilno poslovala.

V Nami je sedaj zaposlenih 115 ljudi, vendar še niso zasedena vsa delovna mesta, ker pri sistemizaciji delovnih mest niso računali na tako velik promet in bodo zato število zaposlenih povečali na 130. Preseñenjeja nad doseženim prometom so večja v Ljubljani kot pa na Ravnah, saj so naši ljudje poznali potrebe in kupno moč v občini. Kapaciteta Nama pa je zares tako velika in kvalitetna, da se bodo ljudje lahko oskrbovali z vsemi potrebnimi artikli.

Direktor Nama tov. Ivan Strmčnik pravi, da je poslovanje v bodoče odvisno od uslužbencev v tem smislu, kako in s čim bodo znali postreči kupcu. Sicer pa so za rentabilno poslovanje dane vse možnosti. Stavba je funkcionalna in lepa, vprašanje je le, kako bomo znali to dobrino pravilno izkoristiti.

Seveda Nama ni povzročila samo to, da se je zmanjšal vpliv kupne moči v druge občine in celo v sosednjo Avstrijo, pač pa tudi večjo konkurenco, ki je prej v naši občini ni bilo, če ne štejemo majhnih prodajal. Nedvomno se bo v začetku poznalo drugim trgovinam, vsekakor pa bo kvaliteta in izbira artiklov rastla v drugih trgovinah najbrž kar vzporedno z Namo. »Morali se bomo vsi resno oprijeti dela in se drug drugemu prilagajati«, pravi tov. Strmčnik.

Pa se še enkrat povrnimo na dosežen promet, ki je vreden spoštovanja, saj so v enem dnevu, to je 15. novembra dosegli 619.582,50 din, od tega samo v samopostrežni 11 starih milijonov. Drugače pa je zaenkrat največji promet pri pohištvu, na kar vplivajo na novo vseljiva stanovanja na Javorniku. Tudi konfekcija vseh vrst gre zelo dobro v prodajo, to pa je seveda pogojeno s tem, da je izbira velika, blago pa kvalitetno.

Delovni pogoji za uslužbence so izvrstni, saj imajo izredno lepo urejene sanitarije, enako je z družbeno prehrano. Je pa res, da so se v začetku znašli vsi v povsem no-

vem okolju, tudi sistem poslovanja je drugačen, kot so ga bili trgovci vajeni prej, zato je razumljivo, da je prišlo do nekaterih spodrseljajev. Začetek je pač zmeraj za vse enako težak.

Po besedah direktorja se ne sme nič obrniti na slabše temveč le še na boljše. To boljše pa bo tedaj, ko bodo bolj natančno spoznali potrebe občanov.

— Kaj pa samoupravna organiziranost?

Nama se bo v prihodnjih mesecih organizirala v samostojno TOZD. Imela bo 15 članski delavski svet, svoje samoupravne organe, vodena bo pa centralno iz Ljubljane. Istočasno se bodo organizirale vse družbenopolitične organizacije od sindikata, ZK in predvsem Zveze socialistične mladine, saj je kolektiv izredno mlad. Svoje predstavnike samoupravnih organov pa bodo imeli tudi v Ljubljani, s tem pa jim je da-

na možnost, da vplivajo na celotno poslovanje.

Sistem prodaje je pri Nami tako dobro organiziran, da imajo izredno ugodne možnosti hitrega obračanja blaga, tako da ne ponujajo kar pač imajo, pač pa lahko predvsem sledijo potrebam trga, navsezadnje celo modi. (primer: če neka roba ne gre na Ravnah pa se pokaže, da bi šla v Kočevju, jo pošljejo tja in obratno).

Hiša je torej dana v upravljanje kolektivu, v uporabo pa vsem občanom. Morda so zanimivi še podatki, da je treba za abonentsko kosilo v Nami odšteti samo 17 din, da so nekateri artikli cenejši kot v drugih trgovinah in bo tako tudi ostalo in da bo restavracija, ki nudi prijeten ambient, odprta tudi ob večjih praznikih.

Uslužbenci Nama želijo, da bi kupci opozarjali na napake in jim izrazili svoje želje in potrebe, saj bo na ta način zadovoljstvo obojestransko.

Ob koncu hvala tov. Strmčniku za podatke, ki so uporabljeni v tem sestavku.

Delo OOS kovačnica

Izvršni odbor OOS kovačnica je že v začetku leta sprejel načrt dela, v katerem je veliko športa, rekreacije in razvedrila za svoje člane. Načrtovane so bile sledeče dejavnosti: počastitev naših članic za dan žena, izlet v Kumrovec in Stubiške toplice, pohod na Raduho, piknik z raznimi športnimi tekmovanji, pohod na trim stezo v Kotljah, udeležba na medobratnih tekmah. Odbor si je res prizadeval, da je vse to organiziral in izvršil. Na koncu pa se je ugotovilo, da se vsi najrajši vozijo z avtobusi na izlete, saj je bila najbolj množična udeležba na izletu v Kumrovec in Stubiške toplice. Zaželeno pa bi bilo, da bi se tudi drugih akcij bolj številčno udeleževali in se pri raznih pohodih v svežem zraku fizično sproščali ter utrjevali. Dognano

je namreč, da si le v naravi na svežem zraku utrjuješ zdravje in razbremeniš vsakdanjih skrbi. Na takih srečanjih se tudi utrjuje tovarštvo med sodelavci, bolj dobro se seznanimo med seboj. S takim poznanjem postaja lažje sodelovanje tudi na delovnem mestu, bolj gremo eden drugemu na roke, ker se bojimo zamere. Dobro nam je pa znano, da dosegamo dobre uspehe samo s sodelovanjem in razumevanjem ter da je samo tako delo varno. Izleta v Kumrovec in Stubiške toplice se je udeležilo 100 članov in članic. Po nekaj letih smo enkrat letos imeli izredno lepo vreme, tako da je bilo razpoloženje udeležencev že kar zjutraj na višku. Da pa to ne bi pojenjalo so pripomogli nekateri tovariši, ko so začeli vleči zamaške iz ste-

Ob otvoritvi Nama — govori predsednik skupščine občine tovariš Rudi Vrčkovnik

»Uštimavanje« glasov v Podčetrtku

nih organih. Predsedstvo je sprejelo predlog, da bi za naslednjo fazo dogovarjanja samoupravne interesne skupnosti določile v programih določen vrstni red, in sicer:

1. del programa, ki je zakonsko obvezen,
2. del programa, ki ima prioriteto,
3. ostali program.

S tako selekcijo bi kasneje lažje finančno ovrednotili in se opredelili o njem.

Predsedstvo je tudi brez pripomb sprejelo poročilo sekretarja.

GIBANJE BOLNIŠKIH IZOSTANKOV

	Poprečje januar—oktober 75	oktober 75
Bolezen do 30 dni	2.953	2.953,5
Bolezen nad 30 dni	1.659	1.667
Skupaj:	4.612	4.620,5
% vseh bolnin	4,77	4,73
Nosečnost in porod dni	966	1.055,5
% zaradi noseč. in por.	1,03	1,08

klenic ter ponujati žlahtno kapljico po avtobusu. V vsakem avtobusu je bil tudi harmonikaš, ki je imel na skrbi poskočne viže ter ubrano petje. Prva postaja je bila v Podčetrtku, kjer smo poskušali slovenska in hrvaška vina. V glavnem smo se okrepčali na levi strani Krke, kjer je že republika Hrvatska, medtem ko se je petje razvilo na slovenski strani, kjer smo imeli parkirane avtobuse.

V Kumrovcu smo obiskali rojstno hišo maršala Tita ter spominski dom. Večina je to prvič videla, zato se nismo mogli načuditi veličastni zgradbi, ki res vzbuja neko spoštovanje do arhitektov in načrtovalcev.

Po obilnem kosilu v Stubiških toplicah smo množično obiskali vroče kopalne baze, kjer smo se do skrajnosti sprostiti in razgibali. Po štiriurnem kopanju smo si še privoščili rumeno zapečenega odojka, nakar smo krenili k spomeniku Matije Gubca. Pred tem spomenikom smo se pa spet počutili pritlikavce, ko smo se zazrli od spodaj navzgor v ta ogromen kolos. Na gradu smo si še ogledali muzej ter poskusili vino v grajski kleti. Razgibani, polni lepih vtisov smo se zadovoljni srečno vrnili domov.

Po tem izletu je bil organiziran pohod na Raduho. Tega pohoda pa se je na žalost udeležilo malo število članov. Po izjavah udeležencev so se pa vsi dobro počutili, ko so bili na vrhu Raduhe in uživali v lepem razgledu. Za tiste, ki porabijo veliko kisika ga je na vrhu že skoraj primanjkovalo. Po zaužitju obilne enolončnice na Grohatu ter obisku planšarice smo z obljubo, da še pridemo, zaključili ta pohod.

Zadnje dni v septembru je bil na Poštarskem domu organiziran piknik z različnimi športnimi panogami (streljanje z zračno puško, pikado, kegljanje itd.). Tega piknika se je udeležilo kar zadovoljivo število sodelavcev. Vreme nam je bilo kar naklonjeno, tako da smo lahko izvedli vnaprej načrtovan program.

Zelo slabo pa je bilo s pohodom na trim stezo v Kotljah. Tega pohoda se je udeležilo samo nekaj članov, ki smo jim po pre-

hojeni poti pri Dularju pripravili malico.

Sportni referent pa je po svoji moči sestavil nogometno reprezentanco, ki je zastopala kovačnico na medobratnem tekmoivanju.

S tem smo delovni plan za leto 1975 izčrpali v upanju, da smo svojo dolžnost do sodelavcev in sindikata vestno izpolnili.

Naša največja želja pa je, da bi se drugo sezono tako dobro organiziranih izletov ter prireditev udeležili vsi člani naše OOS. Vsem, ki so pomagali pri organiziranju, hvala!

Peter Jamar

ZAKLJUČKI ŠESTE SEJE PREDSEDSTVA OBČINSKE KONFERENCE SZDL

Predlog ocen in konkretnih nalog pri nadaljnjem uveljavljanju delegatskih odnosov v občini je komisija za uveljavljanje delegatskih odnosov dopolnila z razpravo s III. seje konference. Dopolnjeno gradivo je predsedstvo sprejelo brez pripomb in ga posredovalo v skupščinskem gradivu vsem delegatom v občini Ravne.

Pri obravnavi družbenega dogovora o osnovah načrta družbeno gospodarskega razvoja občine Ravne, za obdobje 1976 do 1980, so člani predsedstva predlagali sledeče dopolnitve:

1. V dogovoru je treba precizno in jasno poudariti enakomeren razvoj celotne občine, še posebej poudarek bi morali dati razvoju zgornje Mežiške doline.

2. Opozoriti bi bilo treba na najbolj pereče probleme v občini. (Slaba cestna povezanost, nerazvito družbeno življenje in podobno).

3. Dogovarjali smo se tudi o sanaciji obstoječega stanovanjskega fonda.

Predsedstvo je sprejelo informacijo o poteku akcije za samoupravno sporazumevanje in družbeno dogovarjanje za 1976. leto. Samoupravne interesne skupnosti so pripravile svoje programe dela in jih poslale v delegatsko bazo, nato pa so o predlogih in pripombah razpravljali na izvršil-

Izpad delovnih dni zaradi bolezni v oktobru je bil nižji od poprečnega izpada v prejšnjih mesecih in sicer, poprečje za celo podjetje je 4,77 %, v oktobru pa 4,73 % torej manj 0,04 %. V nasprotju z bolniškimi izostanki, pa so se v oktobru povečali izostanki zaradi poroda in nosečnosti za 0,05 %.

Med TOZD je na prvem mestu pri bolniških izostankih TOZD metalurške predelave 6,29 %, sledi TOZD meh. obdelave 5,00 %. Izostankov zaradi poroda pa je največ pri umskih delavcih 2,00 % in v TOZD TRO, kar je razumljivo ker tu prevladujejo ženske.

Glede na trajanje bolezni je trend porasta do 30 dni bolezni nespremenjen, rahel porast je opaziti pri boleznih nad 30 dni.

Opazno nihanje izostankov je pri nesrečah pri delu in pri nesrečah doma. Tako je v oktobru bil najnižji izostanek delovnih dni zaradi nesreč pri delu, samo 387 dni, v nasprotju pa so se povečali izostanki nesreč izven dela na 1.269,5 dni kar je najvišje v tem letu.

K. I.

NOV AVTOMOBIL ZA NAŠE GASILCE

Pred kratkim se je poklicnim gasilcem naše delovne organizacije izpolnila dolgotrajna želja, saj so dobili nov avtomobil za reševanje in prevoz ponesrečenecv.

Vodstvo naše delovne organizacije je spoznalo, da naši gasilci-reševalci za različne akcije nujno potrebujejo ustrezno opremljen avtomobil.

Vozilo, ki so ga sedaj dobili je IMV kombi 1600 G. Z njim bodo lahko gasilci svojim sodelavcem v naši delovni organizaciji pomagali ob delovnih nezgodah, za kar do sedaj niso imeli ustreznega avtomobila.

Notranjo opremo avtomobila so si naši gasilci reševalci opremili tako, kot jim je najbolj ustrezalo. Poleg dihalnih in gasilnih naprav je v avtomobilu tudi sodobna UKV naprava za zvezo.

F. Rotar

KULTURNA KRONIKA

TELESNA KULTURA IN JAZ

Od 14. do 21. oktobra je bila v likovnem salonu na Ravnah odprta razstava otroških risb na temo Telesna kultura in jaz. Pred otvoritvijo razstave je zapel pevski zbor OŠ Ravne na Koroškem nato pa je predsednik komisije za množične prireditve in propagando pri IO TKS Peter Souvent pozdravil navzoče in povedal: »Prirejajo mnogo likovnih razstav, tudi otroških risb, nekatere teh razstav so na določeno temo. Vendar, kolikor nam je znano se vsaj v bližnji okolici tematike s področja telesne kulture ni lotil še nihče. Ideja za to prireditev se je porodila na enem izmed sestankov komisije za množičnost in propagando pri izvršnem odboru telesno-kulturne skupnosti, po eni strani z namenom angažirati najmlajše v smislu pomena in vloge telesne kulture v naši družbi, po drugi strani pa, da dobimo majhen vpogled v to, katere dejavnosti so pri tej skupini otrok, ki mora praviloma tvoriti osnovo množične kulture, najbolj priljubljene. Rezultati so bili presenetljivi tako po številu prispelih risb, kot po kvaliteti in vsebini. Dobili smo 315 risb iz VVZ Ravne in osnovnih šol Prežihovega Voranca, Franja Goloba, Franca Pasterka-Lenarta ter Miloša Ledineka. Mladi risarji so bili z ozirom na starost razdeljeni na tri skupine: na otroke iz VVZ, na šolarje iz 1.—4. razredov in šolarjev iz 5.—8. razredov. Čeprav smo prvotno nameravali izbrati iz vsake skupine samo do 10 risb je danes na razstavi 62 risb, od tega 14 iz vrtcev, 20 iz nižje ter 28 iz višje stopnje osemletke.

Po vsebini so bile zastopane vse športne dejavnosti. Pretežno seveda športi, ki so aktualni v naši dolini. Precej, predvsem med dekletji, je bilo risb s področja telovadbe. Ni pa manjkalo niti konjeniškega športa, karateja in moto-krosa ter drugih, manj znanih dejavnosti. Kvaliteto izbranih risb pa najbolje ocenite sami.

Ker se zavedamo, da je telesna kultura dejavnost posebnega družbenega pomena in da bi pomembnost te dejavnosti prešla v zavest slehernega občana bi radi, da bi ta razstava bila skromen prispevek k širjenju te zavesti, istočasno pa nagrada risarjem in njihovim vzgojiteljem.

Upamo, da bo razstava postala tradicionalna, morda bi sčasoma postala lahko regionalna. Na vsak način pa je že danes dokaz sodelovanja interesnih skupnosti telesne kulture in kulture ter izobraževalne skupnosti. Na koncu bi se v imenu telesno-kulturne skupnosti zahvalil vsem, ki ste sodelovali pri pripravah in izvedbi te naše razstave.

GOSTOVANJE ZBORA SLAVA KLAVORA NA PREVALJAH

V petek, 21. novembra je na Prevaljah gostoval Moški pevski zbor SLAVA KLAVORA iz Maribora pod vodstvom dirigenta prof. Jožeta Gregorca. Poznavalcem zborovskega petja je zbor dobro poznan, prav tako zbor dobro poznajo glasbeni krogi izven domovine, saj je zbor bil do sedaj že na številnih mednarodnih tekmovanjih — v Arezzu (Italija 1958), v Grosszimmernu (Nemčija 1960), v Llangol-

lenu (Anglija 1963), v Veszpremu (Madžarska 1964) in na večkratnih turnejah po raznih evropskih državah. Najvišja mesta na mednarodnih tekmovanjih, vsakokratno prvo mesto na republiškem tekmovanju pevskih zborov v Mariboru in številne pohvalne kritike so zboru ustvarile zares ugleden renome med pevskimi zbori, ki pa je nujna posledica trdega dolgotrajnega dela umetniške roke profesorja Gregorca, ki zboru dirigira že celih dvajset let.

In prav ponosni smo bili, da se je ta zbor z veseljem odzval vabilu MPZ VRES s Prevalj in prišel s pesmijo med naše poslušalce. Petdesetčlanski zbor je v prvem delu koncerta predstavil umetne skladbe slovenskih in jugoslovanskih skladateljev, drugi del koncerta pa je zbor posvetil ljudski pesmi raznih narodov. Tako smo imeli priložnost slišati Mokranjčev Njest svjat, pravoslavni Oče naš skladatelja Srbulja, odlično skladbo Blaža Arniča Kurirček in njegovo — morda najzahtevnejše delo — Pesem o delu. Intonančna zahtevnost in ostale pevske kategorije nalagajo pevcem in dirigentu odgovorno nalogo, ki jo je zbor sposoben opraviti le ob popolni angažiranosti slehernega pevca. In ravno to je odlika zbora Slave Klavore. Skrajna doslednost dirigenta do slehernega akorda, glasbene fraze in njene dinamike ter aktiven pristop pevca do izvajanja vodi k enkratnim interpretacijam najzahtevnejših skladb ali pa preprostih ljudskih pesmi. Zbor ni predstavil dvajset zahtevnih skladb — teh je bilo morda le slaba polovica — toda zmotno je tako sestavljati koncertne sporede. Poznavalci problematike zborovskega petja namreč znajo ceniti — in to je morda včasih težje doseči v zboru — odlično predstavitev najpreprostejše priredbe ljudske pesmi. In prav tem problemom je bil posvečen drugi del koncerta, v katerem smo imeli

priložnost slišati odlične izvedbe ljudskih pesmi — od črnskih duhovnih, ruskih, slovenskih... Poslušanje takšnih koncertov je odlična šola pevcem, zborovodjem in v pouk vsem poslušalcem. Vsem nam se bistrijo pojmi o kvalitetah zborovskega petja, oblikuje se nam programsko obzorje — ob takšnih umetniških doživetjih postajamo bogatejši.

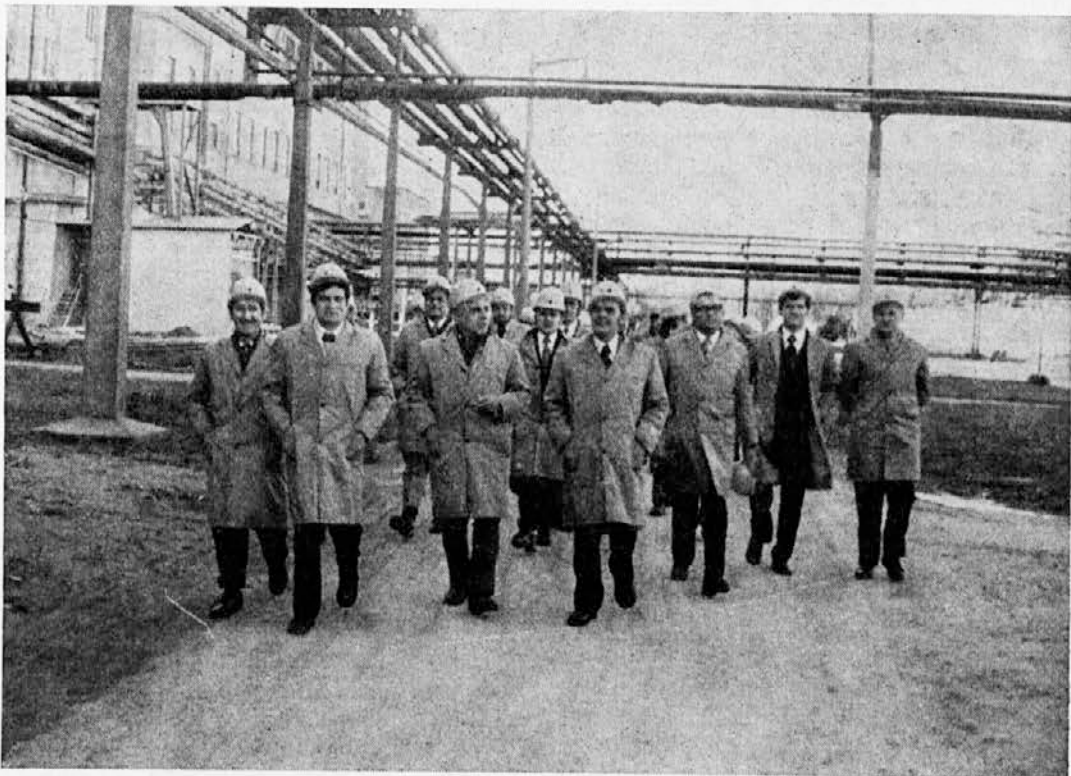
Na Prevaljah imamo petja dovolj — v kraju deluje kar pet vokalnih skupin — zato ne manjka poslušalcev. Pa ni samo namen, da bi le domači zbori prepevali — v kraj je treba povabiti druge, boljše zbere in tako pomagati pevcem in poslušalcem dosegati kvalitetnejši nivo zborovske kulture. Do sedaj je VRES poskrbel že za tri kvalitetna gostovanja: slišali smo zbor LIRO iz Kamnika, zbor FRANC ZGONIK iz Branika na Primorskem in nazadnje SLAVO KLAVORO. Vsi so bili prvič na Prevaljah — in vsi so odhajali zelo zadovoljni z odzivom poslušalcev na koncertu. Kvalitetno publiko imate — so dejali prav vsi do sedaj nastopajoči — odraz vašega dela v kraju. Prijetno priznanje za vse, ki si prizadevamo v kraju za glasbeno življenje.

Glasbenemu odboru ZKPO se zahvaljujemo za sofinanciranje tega koncerta. Prepričani smo, da bo glasbeni abonma, ki ga namerava urediti glasbeni odbor v sodelovanju z matičnim društvom Svobod po krajih v bližnji bodočnosti na Prevaljah naletel na ugoden odmev. — Dosedanje zanimanje za omenjene glasbene prireditve to pričakovanje potrjuje.

J. K.

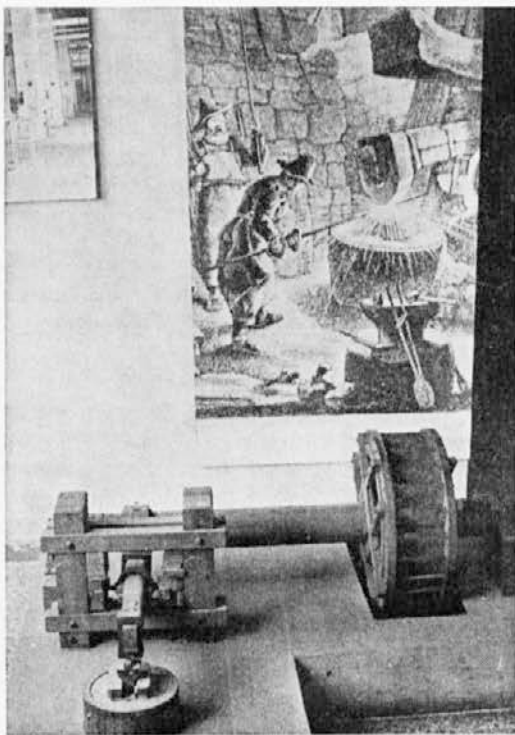
MOŠKI PEVSKI ZBOR »FUŽINAR« V KIDRIČEVEM

V petek, 21. novembra je moški pevski zbor FUŽINAR nastopil v Kidričevem. Tja ga je povabila DPD Svoboda, da sodeluje na proslavi 21. obletnice obstoja tovarne aluminija in glinice. Z moškim zborom iz Kidričevega smo navezali stike pred letom dni, ko so predstavniki MPZ FUŽINAR

V Kidričevem

Foto: F. Kamnik

Preteklost

obiskali pevski zbor v Kidričevem. Letos v jeseni so predstavniki DPD Svoboda iz Kidričevega vrnil obisk, obenem pa so povabili ravenski zbor na njihovo praznovanje v mesecu novembru.

Tridesetčlanski zbor Fužinarjev je bil pred tovarno aluminija in glinice zelo toplo sprejet. Razkazali so nam tovarno in razlagali delovni postopek pridobivanja aluminija in glinice. Po ogledu razsežne tovarne so pripravili krožno vožnjo skozi mesto Ptuj in ob koncu še omogočili ogled gradu. V veliki dvorani, t.j. orožarni je zbor zapel navzočim obiskovalcem. Dvorana slovi po svojstveni akustičnosti in je bilo poslušanje pravi užitek. Zvečer ob 18. uri je bil napovedan začetek proslave. Oba zbora sta ob spremljavi godbe zapela internacionalo, kateri so sledili govori predstavnikov tovarne in sindikata. V kulturnem programu je nastopil domači pevski zbor, folklorna skupina in recitatorji. FUŽINARJI so zapeli osem pesmi ter poželi priznanje številnih poslušalcev, ki so napolnili lepo in veliko dvorano. Za zaključek sta združena zbora zapela še pesem XIV. divizije in Pesem o svobodi. Predstavniki DPD SVOBODA Kidričevo in predstavnik KPD Prežihov Voranc so si izmenjali spominska darila, prav tako oba predstavnika pevskih zborov. Na skupni večerji v Ptujju so bile izmenjane zdravice in želje po nadaljnjem tovariškem sodelovanju. Predstavniki pevskega zbora iz Kidričevega so sprejeli vabilo KPD Prežihov Voranc in bodo prihodnje leto v aprilu sodelovali na koncertu domačega zbora na Ravnah. K. a.

SLIKARSKA KOLONIJA RAVNE 75

V sredo, dne 26. novembra je bila v Likovnem salonu na ravenskem gradu odprta razstava letošnje slikarske kolonije.

Ob tej priložnosti je prof. Silva Breznik povedala naslednje:

Letošnja slikarska kolonija je že šesta po vrsti in je za naš kraj postala že tra-

dicija. Navadili smo se na te ljudi, ki v avgustovski vročini nosijo s sabo platna; v začetku jih ljudje čudno ogledujejo, potem pa le postojijo ob njihovih platnih in pogostokrat prav živo komentirajo.

Slikarji pa upodabljajo našega fužinarja, oživljajo stare kmečke motive; ujamejo košček življenja in ga po svoje oblikujejo; nekateri zelo realistično, drugi bolj ali manj abstraktno. Nekateri letošnji umetniki so predvsem oživljali staro kmečko arhitekturo, ki tudi z naših hribov vse bolj izgineva. Tudi na te strme odore se je prilazil današnji čas, ki pa ne nosi le dobrin s seboj; staro se mora umikati novemu. Umetniki so bolj čuteči ljudje in jih prizadene odmiranje ljudske umetnosti, zato hočejo davna izročila ohraniti vsaj na platnu.

Drugi so se podali med fabriške zidove, kjer so zase našli nešteto motivov, ki so jih pritegnili, tretje je spet pritegnila krajina — vsakdo je pač izbral tisti motiv, v katerem najlaže izrazi svoj človeški odnos do sveta in nam posreduje svoje pojmovanje umetnosti. Tako ti umetniki, ki prihajajo leto za letom k nam, neposredno vplivajo na nas in oblikujejo našo zavest, naše okolje, naš vsakdan, v katerem se gibljemo. Ravno zato so take slikarske kolonije dobrodošle, saj se tu krešejo mnjenja in posredujejo izkušnje. Mi pa se ob takih razstavah, predvsem mladi, estetsko bogatimo.

FRANC CURKA je ujel utrip strojev, dim tovarne in moč stroja. Z geometrijskimi liki si je pomagal, da je še natančneje približal ves današnji tehnični svet; njegove podobe so trdo izoblikovane, nič ni v njih sentimentalnega; tu tudi ni prostora za človeka. Pretirano industrializacija današnjega časa je poudaril še s kovinsko sivo barvo in mnogimi niansami temnih barv.

BOJAN GOLJA pa je že naš stari znanec, saj se je letos že drugič udeležil slikarske kolonije. Zaljubljen je v koroški svet, boli ga, ko vidi propadajoče stare bajte, želi jih oživiti na svojih grafikah. Prežihov svet ga je vzel za svojega in kaže, skednji, stare bajte so našle v njem svojega zaščitnika.

RADO JERIČ ima zanimiv pristop h koroški krajini, na svojih platnih jo je preoblikoval z geometrijskimi liki. Ne pritegne nas le svojsko oblikovana krajina, namreč tudi barvna skala z umazano zelenimi toni.

JASNA KOZAR pa je poudarila romantičnost koroške pokrajine, ujela košček idilike; to romantičnost je le preveč poudarila, saj je ta svet mnogo trši.

BRANIMIR KUSIK-DAVID se predstavlja z litografijami; motivno predstavlja današnji čas; množico, vrvenje...

STANA SLUGA je upodobila izseke iz koroške arhitekture, poiskala tiste motive, ki so ji na njej najbolj ugajali; posebej jo jo pritegnila škodlasta streha, ki vse bolj izgineva z naših domačij.

ZLATKA ZEJA je nasploh pritegnil naš svet, saj se na njegovih platnih pojavlja krajina, toda največ je še stare arhitekture. Svojo umetnost nam posreduje v različnih tehnikah, posebno nas pritegnejo njegove grafike.

NOVE KNJIGE V STROKOVNI KNJIŽNICI

- 5553 Grivčev J. Vasil, Inflacija u SFRJ 1975.
- 5554 Bazala A., Marketing istraživanja 1974.
- 5555 Golijanin M., Politika i instrumenti regulisanja novca i kredita u Jugoslaviji 1974.
- 5556 Veliki finansijski priručnik 1974.
- 5557 Aleksić M., Medunarodna trgovinska politika — spoljnotrgovinski sistem Jugoslavije 1975.
- 3587/359 Osojnik A., J. Perman, Študij določevanja vodika v Fe—So, Fe—Cr in Fe—Mn s pomočjo plinske kromatografije 1975.
- 5558/1 Passaglia E., Measurement of Physical Properties 1972.
- 5559 Baletič Z., Ekonomski proces i ekonomska teorija 1972.
- 5560 Habek M., Priprema odluka o prodaji primjenom metode pokriča 1973.
- 5561 Senečić J., Marketing, planiranje i strategija.
- 5562 Obraz R., Suvremena prodaja 1975.
- 5563 Rocco F., Teorija i primjena istraživanja marketinga 1970.
- 5564 Pajević M. B., Livenja gvozdja i čelika 1965.
- 5565 Pešić M., Priručnik za gvozdje i čelik 1965.
- 5566 Grand Le R., The New American Machinist's Handbook 1973.
- 3587/360 Pešern V., Statistično zasledovanje nekaterih tehnoloških parametrov v posameznih fazah izdelave jekla 1975.
- 5567 Wendt K. G., Informationsbedarf für industrielles Management 1974.
- 5568 Konstatinović M., Obligacije i ugovori 1969.
- 5569 Müller G., Elektrische Maschinen, Theorie rotierender el. Maschinen 1973.
- 5570 Müller G., Elektrische Maschinen, Grundlagen, Aufbau und Wirkungsweise 1974.
- 5571 Mašinska obrada. Priručnik za proračun merodavnih režima mašinske obrade rezanjem 1971.
- 5572 Bodrožić D., Tehnologija i tehnološki sistemi 1975.
- 5573 Lohse P., Getriebesynthese 1975.
- 5574 Hubka V., Theorie der Maschinensysteme 1973.
- 5575 Langsdorf W., Messen von Gewinden 1974.
- 5576 Klein C. H., Fräsen 1974.
- 5577 Klein H. H., Bohren und Aufbohren 1975.
- 5578 Vlaškalić M., Zeković V., Ekonomika Jugoslavije 1975.
- 5579 Maiminas E. S., Planungsprozesse. Informationsaspekt 1971.
- 5580 Stantemyer D. R., PL/I Programming for Engineering and science 1971.
- 5581 Siebert H., Höhere FORTRAN — Programmierung 1974.
- 5582 Kunsemüller H., Betriebsprogramme in Rechenanlagen 1972.
- 5583 Bacher H. D., Thermodynamik 1973.
- 5584 Haasen P., Physikalische Metallkunde 1974.
- 5585 Dolezalek C. M., Planung von Fabrikanlagen 1973.

ŠPORTNE VESTI

NAMIZNI TENIS

Namiznoteniška sezona je v polnem zamahu. Tekmovanja se vrstijo po vseh namiznoteniških centrih v Sloveniji in Jugoslaviji. Ravenski tekmovalci, ki jim v letošnji sezoni predvsem Sobočani želijo odvzeti lani osvojeno drugo mesto v Sloveniji, so na dosedanjih tekmovanjih pokazali, da te laskave uvrstitve ne bodo prepustili brez borbe. Dosedanje uvrstitve na tekmovanjih kažejo, da bi Ravenčani ob doseganju podobnih rezultatov kot bodo navedeni v nadaljevanju prispevka lahko ubranili lanskoletni plasman.

V končanih kategorijah imajo največ uspeha najmlajši: **pionirke in pionirji**. Na Ravnah je bil 11. oktobra pozivni turnir za pionirke I. skupine. Le premajhna zbravnost Ačkove, (ki je po dobljenem prvem nizu v drugem že vodila 20 : 17 in potem izgubila še tretji niz), je bila vzrok za eno najslabših presenečenj v tej kategoriji. Premagati Čadeževu bi pomenilo stopiti za velik korak naprej. Za drugouvrščeno Jano so se med desetorico (med 16.) uvrstile še Logarjeva (3.), Horvatova (4.), Šavcova (5.), Trbižanova (8.) in Arcetova (9.).

Na podobnem tekmovanju pionirjev v Lendavi je treba posebej pohvaliti odlično uvrstitev **Bojana Paviča**, ki je ne samo osvojil tretje mesto, temveč postal resen kandidat za republiško pionirsko reprezentanco. Nekoliko slabše, vendar še vedno solidno, sta se uvrstila tudi **Iztok Janežič (9.) in Bojan Leš (10.)**.

V Kranju je bilo 15. in 16. novembra **republiško pionirsko prvenstvo**. Tako kot so pri pionirjih prevladovali tekmovalci Sobote, so bile pri pionirkah uspešne Ravenčanke, čeravno se jim je na račun Čadežev, tako kot lani, ponovno izmuznil naslov med posameznicami. Tokrat je presenetila **Logarjeva**, ki je v polfinalu premagala Ačkovo, ki se je po zmagi nad Horvatovo morala zadovoljiti s tretjim mestom. Tudi Arcetova in Šavcova sta se z uvrstitvijo med 8 najboljših solidno odrezali. Boljše je bilo med **ekipami**, kjer je **Fužinar I** (Ačko, Logar, Horvat) v finalu premagal Soboto s 6 : 1 in si tako že tretje leto zapored priboril **republiški naslov**. Zmagati je uspelo tudi dvojici **Ačko — Logar** in tako dodati še en naslov republiških prvakinj v že tako bogato zbirko NTK Fužinar. Horvatova in Šavcova sta s 4. mestom dosegli v dvojicah pričakovano uvrstitev.

Pionirji so v posamični konkurenci prišli do četrtfinala, dalj pa ni šlo, saj so izpadli od res boljših (Veren (So) : Leš 2 : 1, Kovač (So) : Janežič 2 : 0 in Golenko (Le) : Pavič 2 : 1). V finalu je Veren premagal Kovača z 2 : 0. Uvrstitev trojice med osmerico najboljših je kljub vsemu uspeh, ki ga na republiškem prvenstvu ni bilo lahko doseči, bil pa je obenem tudi potrdilo solidne ekipne uvrstitve (3.—4.). Tudi **dvojica Pavič — Janežič** je z osvojitvijo 3. mesta povsem izpolnila pričakovanja. V **mešanih dvojicah** sta se Ačkova in Pavič uvrstila v finale, tam pa izgubila od boljših, odnosno najboljših posameznikov Čadežev in Verena, ki je tako postal najuspešnejši tekmovalac prvenstva s štirimi

naslovi, kar je redkost. Janežič in Logarjeva pa sta bila v tej disciplini tretja.

Vsem tekmovalcem, posebno pa uspešnemu trenerju **Jamšku** za odlične uvrstitve čestitamo.

Mladinci in mladinke so se 4. in 5. oktobra pomerili na I. mladinskem odprtem turnirju v Zalogu pri Ljubljani. Mladinci niso dosegli vidnih uspehov, če izvzamemo **Janežiča**, ki se je z zmago v osmini finala proti Malnariču (01) med 13 mladinci uspel uvrstiti med 16 najboljših. Zato pa je Fužinar I z zmago proti Olimpiji s 3 : 2 dosegel pomembno zmago med mladinkami. Druga ekipa pa je bila 3.—4. Med posameznicami je Černovškova v finalu odpravila Jelerjevo z 2 : 0 in tako zmagala na drugem turnirju zapored. Med osmerico pa so bile še Ačkova, Sovičeva, Logarjeva in Horvatova, odnosno 3 igralke Olimpije in 5 Fužinark. Nastopilo je 33 igralok.

Članice so na prvem delu ekipnega prvenstva SRS osvojile prvo mesto s 3 točkami naskoka in bodo verjetno ponovno postale republiške prvakinja (brez Olimpije, ki tekmuje v I. zvezni ligi).

V Ljubljani je bil 25. in 26. oktobra odprti članski turnir, na katerem so članice Fužinarja (Štruc, Režonja) šele v finalu podlegle zveznemu ligašu Olimpiji z 2 : 3. Štrucova pa je v polfinalu izgubila s kasnejšo zmagovalko Verstovškovo s 0 : 3, čeprav jo je v ekipnem delu tekmovanja premagala. Černovškova je v borbi za med štiri tesno z 2 : 3 izgubila z Langerholcovo (01) pa kljub temu zadovoljila.

Na prvem pozivnem turnirju članic II. skupine je zmagala Lesnikova pred Černovškovo in Sovičevo. Med 16 poklicanimi so se med desetorico uvrstile še: Logarjeva (5.), Horvatova (7.), Šavcova (9.) in Trbižanova (10.).

Člani si s pomlajeno ekipo (Pandev in Maklin zaenkrat ne nastopata več), ki jo

vodi in z njo igra neumorni Jamšek, nabirajo izkušnje, ki bodo predvsem mlajšim koristile pri nastopih v mlajših kategorijah. Do sedaj so odigrali šest tekem: Gradis 0 : 5, Sava 5 : 2, Kajuh 4 : 5, Ljubljana 1 : 5, Mariborski tisk 5 : 4, Smedela 4 : 5. Točke nabira Jamšek, Šater, Pavič in Janežič pa uplenijo le kako točko, čeprav ne igrajo podrejene vloge. Vsi skupaj upajo, da bo spomladi lepša letina, kar jim tudi mi želimo. če

USPEŠEN START PLAVALCEV

V Grazu je bil 22. in 23. novembra mednarodni miting, na katerem so sodelovali plavalci iz Poljske, NDR, Avstrije in Slovenije.

Našo člansko vrsto so predstavljali: Zora Pšeničnik, Miran Balant, Zoran Golob, Drago Kos, Jani Mlakar in Tomaž Rodič. Pionirje pa so zastopali: Maja Rodič, Meta Kolmančič, Vlasta Pisnik, Andreja Cesnik, Dimiter Vočko in Miran Kos.

Miting je bil vzorno organiziran, plavališče pa je bilo opremljeno z elektronskim merjenjem. Takšno merjenje časov je na večjih tekmovanjih skoraj nujno, saj velikokrat stotinke odločajo o uvrstitvah.

Oglejmo si, kakšne so bile uvrstitve naših:

Balant je zmagal na 100 m hrbtno z rezultatom 1:03,77 in za 8 stotink premagal poljskega predstavnika. Na 200 m hrbtno je bil z rezultatom 2:21,53 drugi.

Rodič je zaplaval kakor v najboljši formi tudi med člani, čeprav je še starejši pionir. Bil je drugi na 200 m prsno s časom 2:43,23 in tretji na 100 m prsno 1:15,47. Postavil je nova republiška rekorda za starejše pionirje.

Kos D. je osvojil 3. mesto na 100 m hrbtno z 1:07,58 in bil 4. na 200 m hrbtno s časom 2:29,20. Tudi on je plaval obakrat bolje od republiškega rekorda za starejše pionirje.

Mlakar se je tudi prerinil v vrh med delfinaši. Bil je 2. na 200 m delfin z rezul-

Na vrhu Triglava

tatom 2:28,61 in 9. na 100 m delfin z 1:08,60.

Golob je zopet dokazal, da je naš najhitrejši kravlist. Na 100 m je v zelo močni zasedbi osvojil 5. mesto z rezultatom 0:56,76, na 200 m pa je bil 7. z rezultatom 2:07,79.

Pšeničnikova je bila 8. na 200 m kravlj s časom 2:25,05, kar je le za dobro sekundo slabše od njenega republiškega rekorda. Tudi na 100 m kravlj je solidno zaplavala in z rezultatom 1:07,05 zasedla 9. mesto. Po rezultatih sodeč prihaja Zora iz težke krize, ki jo je mučila polet, v uspešnejše obdobje.

Pri mlajših pionirjih pa so dosežki naslednji:

Rodičeva je zaplavala kot navita. Na 100 m prsno je v izenačenem boju s plavalko iz Innsbrucka v zadnjih metrih osvojila nekaj prednosti in zmagala v času novega državnega rekorda za mlajše pionirke 1:22,03.

Vočko je imel tudi hudega nasprotnika. Z ramo ob rami se je boril na 100 m delfin in zadnji metri pred ciljem so odločili o zmagovalcu. Naš delfinaš je zmagal v času 1:14,71, kar je bolje od starega državnega rekorda.

Kos M. je imel prav tako hitrega nasprotnika, kateremu pa ni bil kos. Na 100 m hrbtno je bil 2. s časom 1:15,44, samo 48 stotink sekunde za zmagovalcem.

Kolmančičeva se je zopet izkazala kot šprinterka najhitrejše tehnike. Na 100 m kravlj je osvojila 3. mesto s časom 1:10,24 in le za 34 stotink zaostala za zmagovalko.

Cesnikova — 10-letna hrbtašica se je med 2 leti starejšimi uvrstila na 100 m hrbtno na 8. mesto z rezultatom 1:31,40.

Rezultati naših plavalcev so za začetek zimske pripravljalne dobe presenetljivo dobri. Dva državna in štirje republiški rekordi so nepredvideni dosežki mladih Fužinarjev na tem mitingu.

Š A H

Žunec, čestitamo!

Slučajno so nam prišli v roke rezultati prvenstva Slovenije v sestavljanju šahovskih problemov za obdobje dveh let od leta 1971 do leta 1973. Čeprav nekoliko pozno, se nam zdi le prav, da s temi rezultati seznanimo ljubitelje problemskega šaha, še posebej zato, ker je bil Jože Žunec izreden v nekaterih disciplinah in tudi zaradi tega, da bi se začel krog problemistov še bolj širiti.

Na prvenstvu republike je sodelovalo 28 šahistov v trinajstih različnih disciplinah, naš Žunec pa je bil v dveh prvi, v eni je delil prvo in drugo mesto, v eni je bil drugi, v eni je delil tretje do četrto mesto, v eni je bil četrti, v eni disciplini pa četrti do peti, če naštejemo njegove najboljše uvrstitve.

Samo tako naprej!

-ate-

Turnir in prvenstvo

Na rednem mesečnem hitropoteznem turnirju za mesec oktober je tekmovalo 12 udeležencev. Vrstni red je bil naslednji: J. Jesenek 11, Erjavc 8, Žunec in Ristič 7,5, F. Jesenek, Erat in Grzina 5, Zadravec, Prevorčič 4,5, Pesjak 4 točke itd.

Dne 18. oktobra je bilo v prostorih šahovske zveze Slovenije v Ljubljani sindikalno ekipno prvenstvo Združenja slovenskih železarn. Organizator tekmovalja je bila tovarna Tovil. Sodelovalo je 5 štiričlanskih ekip. Igralni čas je bil 15 minut po posamezniku. Po zanimivih borbah je bil vrstni red naslednji: železarna Ravne 13, železarna Jesenice 12, železarna Štore 10, Tovil 4, Žična Celje 0,5 točke.

Zmagovita ekipa ravske železarne, ki je nastopila v postavi: Žunec (3), J. Jesenek (3), Ristič (4) in Kolar (3) je osvojila lep pokal.

1. slovenska šahovska liga (vzhodna skupina)

Šahovski klub Fužinar že od vsega začetka tekmovalnega sistema (I. liga v dveh skupinah) tekmuje v 1. slovenski šahovski ligi. Največji uspeh je dosegel pravzaprav v prvi tekmovalni sezoni, ko je zasedel v vzhodni skupini 2. mesto (1969. leta), nato pa je tekmoval vedno manj uspešno ter se končno v letu 1974 boril za obstanek v ligi.

V letošnji sezoni je začel uspešno in po prvi polovici tekmovalja na 6. mestu med 12. ekipami. Ker pa ga čakajo v zadnjih kolih lažji nasprotniki, bo verjetno to mesto obdržal.

Najbrž bi bilo manj tesnih porazov, če bi moštvo nastopalo kompletno, tako pa vedno kdo manjka. Samo enkrat je ekipa nastopila z najboljšimi igralci in dosegla visoko zmago (v Zagorju).

Priprav za tekmovalja ni, ali pa so individualne in skromne. Vedeti je treba, da se polovica moštva izobražuje ob delu, drugi pa so tudi preobremenjeni z družbenopolitičnim delom ter se zaradi omenjenih dejstev letošnji nastopi lahko ocenijo za zelo uspešne.

Ne bom ocenjeval deleža posameznikov, reči pa moram, da sta obe članici najuspešnejši (Valtlova in Planinškova). Uspešna je tudi prva mladinska deska (Planinšek), na drugi mladinski deski pa nastopajo še neizkušeni igralci (Grzina in Vrečič), ki pa kažejo iz kola v kolo napredek in upamo, da bodo z več dela in vztrajnostjo že v prihodnji sezoni dosegli boljše uspehe. Med člani igra odlično Janežič, dober pa je tudi Jože Jesenek, ostali igrajo s precej spremenljivo srečo.

Jože Žunec

TRIM AKCIJA »VSI PLAVAJMO«

V nedeljo, 16. novembra 1975 je bila v zimskem bazenu na Ravnah in v Črni letošnja 2. TRIM akcija »Vsi plavajmo v Mežiški dolini«.

Vsako je lahko prišel plavat med 9. in 18. uro in ko je preplaval določeno dolžino proge, je prejel značko in nalepko TRIM plavalca. Družine z najmanj 3 člani pa so prejele še družinske diplome.

Na Ravnah je bila ta dan uradna otvoritev bazena, zato je bila gneča precejšnja. Plavanje željni kopalci so se okrog pol dneva gnetli v garderobi in čakali tudi pol ure, da so lahko prišli v bazen. V vrsti je bilo tudi precej družin, a so nekateri očetje zapustili vrsto in se umaknili raje za točilno mizo in poskrbeli vsaj za notranje kopanje.

Skupno se je plavalne akcije udeležilo 750 plavalcev, od tega 650 na Ravnah in 100 v Črni. Največ je bilo otrok iz osnovnih šol 530, iz delovnih organizacij jih je bilo kar 130. Presenetljivo malo pa je bilo dijakov iz srednjih šol, samo 44.

Najstarejši udeleženec akcije je bil Martin Gašper, 70 let iz Črne in Ruža Borštner ter Marija Novinšek, 46 let, iz Raven. Najmlajša pa sta bila Bogdan Kopmajer, 4 leta iz Prevalj in Jelena Božikov, 5 let iz Raven. Prva plavalca v zgodnjih jutranjih urah in obenem tudi najstarejša plavalca na Ravnah pa sta preplavala progo veterana Ervin Wlodyga in Gregor Klančnik — oba 62 let.

Akcija je v glavnem uspela, vendar bo drugi verjetno trajala 2 dni, ker se število udeležencev teh akcij veča.

Vedno več ljudi se zaveda, da spada plavanje med najbolj zdrave športe, saj si na tak način pridobivamo telesno kondicijo, ki jo v današnjem tempu življenja vse bolj potrebujemo.

H. A.

AKCIJA »NAUČIMO SE PLAVATI«

Telesnokulturna skupnost Ravne na Koroškem je tudi v letošnjem letu posvetila potrebno pozornost učenju plavanja vseh starostnih skupin, od predšolskih otrok do starejših občanov. Kandidati so si lahko pridobivali plavalne sposobnosti:

a) pri učenju plavanja v 1. razredih osnovne šole na Ravnah,

b) v plavalni akciji »Naučimo se plavati« za predšolske in osnovnošolske otroke v bazenih v Črni in na Ravnah,

c) v vseh štirih izmenah počitniškega letovanja otrok iz občine Ravne v Karigadorju,

d) v plavalnem tečaju za starejše neplavalce v bazenu na Ravnah.

A) Učenje plavanja v I. razredih osnovne šole na Ravnah:

Že v lanskem letu začetni tečaj učenja plavanja v I. razredih osnovne šole na Ravnah na Koroškem se je nadaljeval tudi v šolskem letu 1974/75. Tečaj je bil v okviru rednega šolskega pouka, namesto druge telesne vzgoje in so se ga udeležili otroci I. razredov osnovne šole na Ravnah, vodili pa so ga plavalni učitelji: Dušan Bevc, Jelka Pšeničnik in Marjan Valcl. Tečaj se je začel 8. oktobra 1974 in je trajal do 19. junija 1975. Vsak razred je imel tečaj dvakrat mesečno po 1 uro, tako je imel vsak udeleženec, če je redno prihajal na tečaj, na razpolago 16 ur plavanja. Od 163 otrok so se naučili plavati 104 otroci.

B) Poletna akcija »Naučimo se plavati« v bazenih na Ravnah in v Črni:

V okviru poletne akcije »Naučimo se plavati« so bili izvedeni 4 tečaji na Ravnah in 3 tečaji v Črni. Predviden 4. tečaj v Črni ni bil izveden, ker ni bilo več kandidatov. Tečaji so trajali po 12 dni, v vsakem tečaju pa so bile po 4, 3, 2 ali 1 skupina (odvisno od števila kandidatov), ki so imele dnevno uro in pol plavanja. Tečaje so obiskovali otroci iz vzgojno varstvenih zavodov in osnovnih šol iz vseh krajev naše doline. V Črni je bil tečaj za neplavalce iz Mežice, Žerjava in Črne, na Ravnah pa za otroke iz Prevalj in Raven.

Rezultati tečajev:

V 1. tečaj je bilo vpisanih 159 otrok, od tega iz VVZ 126 in 33 iz osnovnih šol. Poprečno je obiskovalo tečaj 137,6 otrok oz. 86,5 %. Uspešno je opravilo test plavanja 85 otrok oz. 53,5 % oz. 61,8 % glede na poprečen obisk.

V 2. tečaj je bilo vpisanih 138 otrok, od tega iz VVZ 63 in iz osnovnih šol 75. Poprečen obisk na tečaju je bil 108,3 otrok oz. 78,5 %. Uspešno je opravilo test plavanja 90 otrok oz. 65,2 % oz. 83,1 % glede na poprečen obisk.

V 3. tečaj je bilo vpisanih 65 otrok, od tega iz VVZ 20 in iz osnovnih šol 35. Poprečen obisk na tečaju je bil 54,5 otrok oz. 83,8 %. Uspešno je opravilo test plavanja 56 otrok oz. 86,2 % oz. 102,8 % glede na poprečen obisk.

V 4. tečaj je bilo vpisanih 27 otrok, od tega iz VVZ 13 in iz osnovnih šol 14. Poprečno je obiskovalo tečaj 18,5 otrok oz. 68,5 %. Uspešno je opravilo test plavanja 16 otrok oz. 59,3 % glede na poprečen obisk.

V 1., 2., 3. in 4. tečaju je bilo skupno vpisanih 389 otrok, od tega iz VVZ 232 in iz osnovnih šol 157. Poprečen obisk na tečajih je bil 325,4 otrok oz. 83,7 %. Uspešno je opravilo test plavanja 247 otrok oz. 63,5 % oz. 75,9 % glede na poprečen obisk.

C) Učenje plavanja v vseh štirih izmenah počitniškega letovanja v Karigadorju

Tudi letos je telesnokulturna skupnost v dogovoru z občinsko izobraževalno skupnostjo poslala v vsako izmeno počitniškega letovanja otrok v Karigadorju po enega plavalnega učitelja, ki so skupno z učitelji, ki jih je preskrbela izobraževalna skupnost, vodili tečaje za neplavalce.

V vseh štirih izmenah počitniškega letovanja je obiskovalo tečaj 217 otrok, uspešno je opravilo test plavanja 191 otrok oziroma 88 %. Večino dela je pri tem opravila izobraževalna skupnost.

D) Plavalni tečaj za starejše neplavalce

Da bi se lahko tudi starejši občani naučili plavati, je telesnokulturna skupnost nadaljevala z organizacijo že lani začete tečaja za starejše, zaposlene in nezaposlene občane. Tečaj je bil v zimskem bazenu na Ravnah pod vodstvom plavalnega učitelja tov. Dragota Polanca in so ga obiskovali kandidati iz skoraj vseh krajev v naši občini in tudi iz drugih občin.

Skupno je od januarja do julija obiskovalo tečaje 43 kandidatov, od tega 35 žensk in 8 moških ter so vsi tečaj tudi uspešno opravili. Tečaj je trajal od 24 do 28 šolskih ur.

Rekapitulacija

V letošnjem letu se je v okviru akcije »Naučimo se plavati«, naučilo plavati 585 neplavalcev, in sicer:

- a) pri učenju plavanja v prvih razredih osnovne šole na Ravnah na Koroškem 104;
- b) v poletni akciji »Naučimo se plavati« za predšolske in osnovnošolske otroke v bazenih na Ravnah in v Črni 247;
- c) pri učenju plavanja v vseh štirih izmenah v počitniškem letovanju otrok v Karigadorju 191;
- d) pri učenju plavanja starejših občanov 43.

Skupno se je letos naučilo plavati 585 neplavalcev.

Od tega 124 predšolskih otrok, 329 otrok od 1. do 4. razreda, 89 otrok od 5. do 8. razreda in 43 odraslih.

V letošnjem letu je obiskovalo tečaje plavanja 812 kandidatov, uspešno pa je opravilo test plavanja 585 kandidatov oz. 72 %.

Akcija »Naučimo se plavati« pa s tem letos še ni zaključena, saj se bodo začeli tečaji plavanja v 1. razredih osnovne šole na Ravnah, nadaljeval pa se bo tudi tečaj plavanja za starejše neplavalce.

Milena

TRIM AKCIJA**»VEDNO MLADI TEČEMO RADI«**

Odbor za rekreacijo je letos v septembru in oktobru prvič organiziral TRIM akcijo »vedno mladi tečemo radi«. Ta akcija se nekoliko razlikuje od ostalih. Preteči je treba 2400 m v določenem času, ki ga je izbral svetovno znani ameriški zdravnik dr. Cooper na podlagi dolgoletnih raziskav. Norme niso pretežke in so prirejene za vse starostne kategorije od 14. leta naprej ter za oba spola. Cooperjev test je enostaven. Namen tega testa je, da lahko vsak preizkusi sposobnost svojega srca, pljuč in ožilja.

V letošnji jeseni so izvedli Cooperjev test: krajevna komisija za rekreacijo Ravne in Črna ter ŠSD šolski center. Skupno število udeležencev je bilo okrog 200. V Črni 31, na Ravnah 19, najbolj množična pa je bila udeležba v ŠC. Prof. Esad Hadžiagič, ki se je tudi sam udeležil akcije, je z zgledom pridobil 151 dijakov in dijakinj. Normo je doseglo 185 udeležencev. Najboljše čase so dosegli 16-letni Franjo Lakošek 8,16 minut, 14-letni Stanko Veber 8,20 in 17-letni Marjan Sekavčnik 8,22 vsi iz ŠC.

Večinoma pa so pretekli progo 2400 m v 9 do 10 minutah in tako pokazali odlično sliko svoje kondicije ter sposobnost notranjih organov. Vsi, ki so izpolnili normo so prejeli na cilju značko in nalepko trim tekača, sicer pa samo nalepko.

Tisti, ki predvidenega časa niso dosegli, bodo lahko tekli spet na ponovni akciji, spomladi v letu 1976, med tem časom pa jim želimo, da bi z več vaje izboljšali svojo kondicijo.

A. H.

OBČNI ZBOR ŠSD GIMNAZIJE

Konec novembra so se dijaki gimnazije zbrali na rednem letnem občnem zboru ŠSD. Spregovorili so o opravljenem delu v preteklem šolskem letu, o uspehih svojih članov na najrazličnejših tekmovanjih in o načrtih za naprej.

Gimnazijsko ŠSD je bilo ustanovljeno leta 1968. V sedmih letih delovanja so v republiškem tekmovanju za najboljše ŠSD bili trikrat prvi, v preteklem letu pa so z malenkostnim zaostankom v seštevku točk bili drugi — za gimnazijci iz Murske Sobote. V svoji sredi imajo vrsto odličnih posameznikov, ki so zmagovali na občinskih, medobčinskih in republiških tekmovanjih. Zato izbor najboljše športnice in najboljšega športnika šole ni bil lahek. Kandidatov za naslov je bilo veliko, vendar pa republiški prvakinji v teku na 800

Prvi sneg ...

metrov in zmagovalki jesenskega kroša za pokal »Dela« Nadi Šober tega priznanja ni mogla odvzeti nobena. Pri dijakih je zbral največ točk Mirko Štruc, prav tako atlet (tudi on je zmagal na krosu »Dela«) in Nadin kolega v KAK.

Po sedemletnem uspešnem mentorstvu je letos prof. Janko Kotnik svoje mesto prepustil prof. Josipu Kecerinu. Predsednik društva je še naprej ostal Igor Rac, pomagal pa mu bo namestnik Branko Žerdoner, za tajnico so izvolili Nado Cvilak, blagajniške posle pa so zaupali Miranu Kodrinu.

»V preteklem letu smo delali po programu, ki ga je sestavil ožji odbor in ki je bil sprejet na prejšnjem občnem zboru. Program smo v glavnem tudi realizirali. V praksi smo poskušali čim bolj dosledno uresničevati naloge, ki jih je pred nas postavil RC za ŠSD. Lani smo dobili tudi Bloudkovo plaketo, kar pomeni veliko nagrado in vzpodbudo za vse nas, hkrati pa nas tudi obvezuje, da še nadalje ostanemo eden od glavnih nosilcev telesne kulture v koroški regiji,« je v svojem poročilu povedal predsednik Igor Rac.

Na športnem področju so imeli stike s slovensko gimnazijo iz Celovca, s klubom koroških študentov v Ljubljani in Mariboru, z gimnazijo Velenje in ŠC Ravne. Društvo se je udeležilo treh množičnih akcij: na pohodu po poteh partizanske Ljubljane je bilo 220 dijakov, na pohodu v Šentanel ob proslavi 30-letnice osvoboditve na Poljani pa je sodelovalo 60 dijakov, na shodu ŠSD na Naravskih ledinah pa so bili vsi.

V okviru društva deluje 12 sekcij, od katerih so bile nekatere le občasno aktivne. Vzrok za to je bilo pomanjkanje prostorov. Nasploh so prostori za vadbo velik problem. Tako je bilo treba v zimskih mesecih v vseh kroških omejiti število vadbenih ur. Upanje dijakov, da se bo v tem letu z izgradnjo nove telovad-

nice pri osnovni šoli stanje izboljšalo, je splahnelo — telovadnica še ni dograjena.

Med sekcijami ŠSD so tako redno delovale: plavalna, atletska, odbojcarska, košarkarska, šahovska, namiznoteniška, planinska in sekcija orodne telovadbe.

Po kriterijih za najboljši razred (povprečni učni uspeh treh konferenc, redno plačevanje članarine, število trenerjev in sodnikov v razredu, število članov razreda v reprezentancah gimnazije, uvrstitev v medrazrednem tekmovanju v namiznem tenisu, udeležba na množičnih pohodih in akcijah, ki jih je organiziralo društvo) je letos največ točk zbral 3. b. oz. letošnji 4. b. razred — 80 točk, drugi je bil 1. oz. 2. a 79, tretji 4. a s 74 točkami, ki pa se je odrekel denarni nagradi in jo je prepustil društvu.

V programu dela za leto 1975/76 načrtujejo aktivnost v 12 panogah in tekmovanja (medrazredna) za prvenstvo šole v malem nogometu, košarki, odbojki, rokometu, namiznem tenisu ter tekmovanju med letniki v omenjenih športnih panogah. V programu imajo razen tega še tradicionalna srečanja s slovensko gimnazijo v Celovcu, s klubom koroških študentov v Ljubljani in Mariboru ter srečanje z eno od slovenskih gimnazij. Seveda bodo tudi v prihodnje tesno sodelovali s ŠC Ravne in izbirali najboljšega športnika in športnico šole ter najboljši športni razred, najprizadavnejši člani pa bodo ob koncu leta šli na nagradni enodnevni izlet.

M. Matvoz

PRIZNANJA ČLANOM KAK

Ob Dnevu republike je UO Koroškega atletskega kluba pripravil krajšo slovesnost, na kateri so podelili priznanja nekaterim najboljšim članom. Priznanja so dobili: Nada Šober, Zora Zorman, Breda Urbanč, Mirko Štruc, Marjan Fortin, Jože Nabernik in trener prof. Janko Kotnik.

M. M.

DELOVNE NEZGODE V NOVEMBRU 1975

Silvo Štrigl, kovačnica — pri nakladanju gredic na voz se mu je eno skotalilo z voza ter ga oplazilo po levi nogi.

Viktor Krivec, topilnica — pri polnjenju elektro obločne peči z apnom je omahnil s podesta ter si pri padcu poškodoval glavo ter obe roki.

Franc Kiselak, čistilnica — pri postavljanju ulitka na delovno mizo ga je veriga stisnila za levo roko ter mu poškodovala prst.

Miroslav Marin, topilnica — pri jemanju prob si je opeknel kazalec desne roke.

Rafael Meglič, topilnica — pri dvigovanju uteži je z robom zadel ob že postavljeno kokilo, pri čemer se je kokila prevrnila ter ga oplazila po kolku.

Ivan Pasarič, topilnica — pri pihanju taline z O₂ je brizgnila talina iz peči ter ga opekla po gležnju leve noge.

Franjo Posel, topilnica — pri litju sarže se je žerjav premaknil in pri tem je curek jekla zadel rob lijaka ter ga pobrizgal po gležnju desne noge.

Jakob Stubičar, topilnica — pri obračanju ponovce ga je stisnila veriga za kazalec leve roke.

Jože Ravnjak, valjarna — pri adjustiranju valjanih gredic se mu je ena skotalila na levo roko ter mu poškodovala sredinec.

Štefan Sekavčnik, kovačnica — pri nameščanju kovanega materiala na krožno žago se mu je ta skotalil po stegnu desne noge.

Mato Maras, čistilnica — pri obračanju ulitka na delovno mizo, se mu je ta skotalil na levo roko ter mu poškodoval kazalec.

Ivan Krivec I, livarna — pri obračanju jedra si je poškodoval kazalec in mezinec leve roke.

Anton Oder, topilnica — ko je šel po stopnicah ob VF peči se je porušil vložek v peči. Pri tem je tekoče jeklo brizgnilo iz peči, ter ga opeklo po desni nogi.

Edvard Tomšič, kovačnica — pri poravnavanju kovanih kosov, so se mu ti skotalili na levo roko ter mu poškodovali sredinec.

Ivan Ristič, livarna — pri rezanju litine na tornem stroju mu je priletel tujek v desno oko.

Ernest Koler, ind. noži — pri snemanju noža iz brusilnega stroja je udaril ob rob noža in si pri tem zlomil mezinec leve roke.

Karel Majdič, stroji in deli — pri zategovanju matice na zavorni boben je popustil navoj. Pri tem je pritisk v bobnu snel matico, ki ga je udarila po levi arkadi in mu jo presekal.

Mihaela Hudovernik, industrijski noži — pri prenašanju nožev iz naprave za razmagnetenje na odlagalno mizo je z roko zadela ob rob noža in se pri tem urezala v mezinec in prstanec desne roke.

Majda Krajnc, pnevmatični stroji — pri nastavljanju dolžine hoda na ploščinskem brusilnem stroju jo je stisnilo za prst, ker ni ustavila stroja.

Danilo Šmon, stroji in deli — ko je nameščal ohišje ležaja na glavo stiskalnice je ohišje zdrsnilo in ga stisnilo za prste desne roke.

Marjeta Gretič, TRO — po končanem struženju bi morala na novo namestiti mejni vijak. Ker stružnice ni ustavila, ji je ta vijak med vrtenjem navil rokavico in ji pri tem poškodoval mezinec leve roke.

Jože Paradiž, TRO — pri zalaganju obdelovancev v kotel za izkuhavanje, mu je vrela voda brizgnila in ga opekla po roki.

Jože Šteharik, TRO — pri demontaži brusne plošče mu je ta padla na nogo in mu jo poškodovala.

Bernard Zakeršnik, centralna delavnica — pri rezkanju na rezkalnem stroju mu je zaradi nedosledne uporabe zaščitnih očal priletel odrezek v oko.

Ivan Mlačnik, stroji in deli — pri dviganju kolesa za kolesni stavek, ki je bilo zloženo na kupu, se je eno izmed koles premaknilo in mu poškodovalo kazalec leve roke.

Anton Ovčar, špedicija — pri razkladanju apna v kosih z lopato z železniškega voza si je poškodoval kolčni sklep.

Jože Šertelj, centralna delavnica — pri nameščanju lamele welebrator s pomočjo žerjava mu je ta zdrsnila in mu poškodovala palec desne roke.

Franc Apšner II, strojni obrat — med vzvratno vožnjo manipulatorja pri 1800 t

stiskalnici ga je udarila zaščitna pločevina in ga stisnila za nart leve roke, ker se je zadrževal v delovnem območju manipulatorja.

Martin Nerad, strojni obrat — pri popravilu strojne žage mu je med pritrjevanjem svarnika na ojnico stisnilo kazalec leve roke.

Jože Jelen, strojni obrat — pri čiščenju gumi cevi od naprave za vpihovanje apna mu je zaradi zračnega pritiska v cevi pihnil apneni prah v desno oko.

Stanislav Frajdl, strojni obrat — pri nameščanju kovinske cevi na zračni transport peska mu je cev padla in poškodovala sredinec leve roke.

Ivan Kobolt, TRO — med kovanjem okroglih pil mu je priletela škaja v desno oko.

Mirko Krejan, kovačnica — pri poravnavanju kovanih kosov so se ti skotalili na levo roko ter mu poškodovali sredinec.

DRUGI O NAS

Prejeli smo in v celoti objavljamo:

ZVEZI TELESNOKULTURNIH ORGANIZACIJ RAVNE — ZA KOROŠKO PLANINSKO TRANSVERZALO

Spoštovani tovariši!

Letos sem skupaj z ženo in sestro zaključil Koroško planinsko transverzalo in vam v prilogi pošiljam kot dokaz dnevnik ter značke.

Očarani smo od lepih planin in čudovitih ljudi Koroške. Če bi ne bilo te transverzale težko rečem, da bi nas pot popeljala tja. Tako pa: vaša transverzala resnično pomaga spoznati najlepši del Slovenije s tem pa širiti bratstvo in enotnost naših narodov. Na ta način smo odkrili prekrasen del Slovenije in zanesljivo bomo znova obiskali ta zdaj dragi nam kraj. Veliko smo pripovedovali našim prijateljem o vaših planinskih poteh, o čudovitih ljudeh, ki smo jih spoznali, o prelepi Koroški. Mislim, da bodo nekateri od njih kmalu krenili na Koroško, da jo vidijo in spoznajo.

Transverzala je odlično markirana od Pohorja do Mežice. Od Mežice dalje pa smo od časa do časa imeli težave (npr. ni jasno kod kreniti iz Mežice proti Pristovniku in potem še na nekem delu od Kosmača proti Naravskim ledinam, kjer se vaša transverzala pokriva s transverzalo vezistov). No, vseeno z iznajdljivostjo ni bilo težav. Vso pot smo prehodili izključno peš, kar je dalo temu našemu pohodu poseben čar.

Hvala za vse. Pri našem nadaljnjem delu vam želimo mnogo uspehov.

Pozdravljamo vas in vse tiste čudovite ljudi Koroške, ki smo jih srečali in so nam pokazali, kako čudovit narod živi v tem lepem kraju.

S planinskimi pozdravi
dr. inž. Branislav Đorđević

NAJVEČJA ČAKALNICA NA SVETU

Največja čakalnica na železniški postaji je v Pekingu v LR Kitajski. Poleg Postaje »Changan Boulevard« je bila v septembru 1959 zgrajena čakalnica za 14.000 ljudi!

Mirko Vidmar

V ponedeljek zjutraj, ko smo prišli na delo, smo zvedeli žalostno vest, da te ni več med nami. Prejšnji teden si se boril sam s seboj, tiho, kot si bil vedno, nobenemu nisi potožil, kakšne težave imaš. Tvoje težave so bile pretežke za tebe, zato si klonil in končal tvoje plemenito življenje.

Ni nam veliko znana tvoja mladost, ker si bil preskromen in tih, sam s svojimi težavami. Zato te je življenje naredilo

Mirko Vidmar

takšnega, kakršnega smo te poznali, tihega in skromnega sodelavca, vedno pripravljenega prijeti za delo tam, kjer je bilo potrebno. Zaradi težke mladosti si postal zagrenjen, tih in si samo čakal, kaj bo prišlo. Prišla so samo leta, ki so še bolj pritiskala na tebe, ker si vedno sam premišljeval o tistem, česar si nisi uspel urediti.

Rodil si se v družini, ki je živela vse prej kot v izobilju. V družini sedmih otrok si odraščal in kar hitro začel misliti na delo. Kot mlad fant si delal v kmetijski zadrugi — Ribnica.

Po vojaščini si prišel v železarno, med jeklarje. Začel si v jedrarni kot sušilec. Bil si vesten in marljiv sodelavec. Vsi so bili zadovoljni s tvojim delom. Po nekaj letih si bil premeščen na peskomet. Tudi tu te je delovna sredina spoštovala, ker si bil resen mož in vesten sodelavec.

Danes, ko stojimo pred tvojim odprtim grobom, mislimo na tvojo prehojeno pot, na teh sedem let, ki si jih prebil med nami, in biti ti moramo hvaležni, ker si z nami ustvarjal boljši jutri, ki pa ga ne boš užival.

Dragi Mirko, sedaj, ko te polagamo k zadnjemu počitku, k staršem, ki si jih že mlad izgubil, ti obljublamo, da boš ostal v našem spominu dobro zapisan, kot tih, marljiv in priden delavec, ki ni nikoli potarnal nad svojo usodo, niti se ni zaupal svojim kolegom. Trpel si sam s seboj, in to je bilo tudi usodno za tvoje življenje.

Naj ti bo lahka domača gruda. Tvoji sestri in bratoma izrekam naše globoko sožalje, v imenu obratovodstva jeklolivarne, osnovne organizacije sindikata in ožjih sodelavcev na peskometu.

Slava tvojemu spominu.

Zdravko Mandl Boris Šipek

Globoko potrti in zbrani ob vajini krsti se člani delovne skupnosti za vedno poslavljamo od vaju. Ne moremo mimo spomina na pretekli in usodni petek.

Ob prihodu na delo tega nesrečnega dne se je začetek dela namesto sirene začel z žalostno vestjo — Borisa in Zdravka ni več med nami! Črna zastava ob vhodu v podjetje je dala pečat tej kruti vesti, na delovnih mestih ob stružnici in rezkalnem stroju pa sta vaju zamenjali vazi rdečih nageljnov, ki vajine sodelavce stalno spominjajo na bridko resnico, da sta se za vedno poslovila od nas. Ne bojta se, da se bodo ti nageljni, ki jih običajno darujemo svojcem in prijateljem ob veselih trenutkih posušili, ker jih stalno zalivajo solze vajinih sodelavcev. Slovo od vaju je še toliko bolj bridko, ker sta se prav oba pri nas izučila svojih poklicev ter se kot mlada in polna zagona pri nas zaposlila in tako začela svojo poklicno in življenjsko kariero. Z nami sta rasla, se vtkala v zamotan sistem delovanja današnjih proizvodnih in gospodarskih tokov, se razvijala, s pridom poglobljala svoje strokovno znanje in se tako pripravljala za jutrišnje težje naloge in zadolžitve.

Vzporedno z rastjo pri delu med nami sta si že tudi doma v zasebnem življenju ustvarila svoje družine in tako izpolnila še drugi pogoj za urejeno in ustvarjalno delo na vseh področjih dejavnosti.

Čeprav nehote ali vendar, z vajino izgubo je nastala v naših vrstah velika in trenutno nepremostljiva vrzel, ki nas bo

Zdravko Mandl

še dolgo spominjala na vajin zgleden odnos do dela, na vajin odkrit in tovariški odnos do sodelavcev ter vajin zdrav in pristen humor, s katerim sta čestokrat bodrila svoje sodelavce in v njih vnesla dobro voljo za premagovanje vsakodnevnih težav.

Z vpisom v srednje strokovne šole oz. s študijem ob delu na teh šolah, sta hotela dokazati pravilnost izbire v poteh svojega nadaljnega razvoja. Ta vajina odločitev je verjetno naletela na popolno podporo v

Boris Šipek

vajinih ožjih družinskih krogih, še večjega odobravanja pa sta bila deležna med nami v kolektivu, ki vaju je v teh hotenjih podprl, saj se zaveda, da smo mu strokovni kadri vsak dan bolj potrebni.

Dragi Boris in Zdravko! Teško vaju bomo tudi pogrešali vsi tisti sodelavci, ki so se po delu na kakršenkoli način športno in rekreacijsko udeleževali, v prvi vrsti pa kegljavci, s katerimi sta na rednih treningih preživela veliko časa, na ustreznih sindikalnih tekmovanjih pa skupno z njimi delila radost ob zmagah in tudi športno prenašala poraze.

Teško se je ob takih prilikah ločiti od kogarkoli, nepozabna in z globokim notranjim pečatom pa nam bo ostalo v spominu današnje slovo od vaju — dragi Boris in Zdravko — katerima je kruta usoda prerano pretrgala življenjsko nit, v času, ko sta bila oba še v snovanju načrtov za boljši in srečnejši jutrišnji dan doma in pri delu.

Ko se poslavljamo od vaju, draga sodelavca, ne najdemo druge primernejše oblike, kako se vama oddolžiti za vajina dobra dejanja kot te, da vama pred krstami svečano obljubimo, da vaju bomo ohranili v najlepšem in nepozabnem spominu in da bomo vajin lik uporabili pred ostalimi kot svetel primer dobrih, marljivih ter predvsem tovariških sodelavcev.

Člani kolektiva Tovarne rezalnega orodja Prevalje sočustvujemo z mladima družinama in ostalimi sorodniki in jim izrekamo naše iskreno sožalje!

Naj vama bo lahka koroška zemlja!

Roman Kogelnik

ZAHVALA

Ob smrti dragega očeta **IVANA FORSTNERJA** se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti, mu darovali vence in cvetje ali nam kakorkoli pomagali v teh težkih trenutkih.

Iskrena hvala tudi godbi ravninskih železarjev in DPD Svoboda Prevalje: godbi na pihala, pevskemu zboru Vres, tamburaškemu zboru in tov. Kugovniku za poslovlilne besede.

Žalujoci sin Ivan, hčerki Milena in Breda z družinami

Gibanje zaposlenih v tovarni

od 21. oktobra do 20. novembra

Zap. št.	Priimek in ime	Rojen	Kvalifikacija	Obrat	Od kod je prišel
Sprejeti delavci:					
1.	Kolman Zdenka	16. 9. 1958	NS	expedit	za določen čas
2.	Kašnik Marijan	10. 3. 1956	KV brusilec	obrat industrijskih nožev	iz JLA
3.	Matija Jožef	14. 4. 1954	KV ključavničar	centr. delavnica	iz JLA
4.	Pavlinič Zdravka	25. 1. 1957	KV brusilka	obrat strojev in delov	iz poklicne šole
5.	Pečnik Pavel	26. 6. 1960	NK delavec	skladiščna operativa	prva zaposlitev
6.	Pečoler Ivan	13. 1. 1947	NK delavec	valjarna	iz druge delovne organizacije
7.	Pečovnik Ana	12. 7. 1959	NS	TOZD II.	za določen čas
8.	Rebernik Franc	30. 9. 1940	NK delavec	mater. gospod. TOZD II.	iz druge delovne organizacije
9.	Rek Branko	25. 12. 1950	KV ključavničar	strojni obrat	iz druge delovne organizacije
10.	Rukavina Vlado	25. 10. 1940	NK delavec	valjarna	prva zaposlitev
11.	Vavče Matevž	27. 7. 1955	KV kovač o. p.	kovačnica	ponovna zaposlitev v ZR
Odjavljeni delavci:					
1.	Brezovnik Bojan	17. 7. 1954	NK delavec	mini livarna	—
2.	Erjavc Jožefa	26. 3. 1954	PK brusilec	obrat industrijskih nožev	dana odpoved
3.	Filip Elizabeta	17. 11. 1920	PK strugarka	obrat pnevmatskih strojev	starostna upokojitev
4.	Grenko Vinko	9. 11. 1951	KV avtomehanic	strojni obrat	dana odpoved
5.	Grešovnik Marjan	10. 11. 1953	KV kalilec	pilarna TRO	samovoljna zapustitev dela
6.	Knez Vinko	18. 7. 1936	NK delavec	špedicija	invalidska upokojitev
7.	Kokošinek Slavica	14. 11. 1959	NK delavka	pilarna TRO	dana odpoved
8.	Krotmajer Marjana	7. 11. 1955	PK strugar	obrat strojev in delov	dana odpoved
9.	Kunštic Peter	17. 4. 1953	NK delavec	topilnica	samovoljna zapustitev dela
10.	Mandl Valentin	15. 12. 1948	KV rezkalec	meh. del. TRO	umrl
11.	Pajenk Jožef	15. 2. 1956	NK delavec	čistilnica	samovoljna zapustitev dela
12.	Pori Marija	1. 2. 1956	NK delavka	obrat pnevmatskih strojev	dana odpoved
13.	Proje Karel	2. 11. 1951	NK delavec	livarna	samovoljna zapustitev dela
14.	Rovšnik Milena	18. 12. 1952	SS gimnazija	kom. sl. TRO	dana odpoved
15.	Sedar Jože	19. 1. 1951	NK delavec	čistilnica	samovoljna zapustitev dela
16.	Šipek Boris	14. 11. 1951	KV strugar	meh. del. TRO	umrl
17.	Šipek Rajko	14. 1. 1956	NK delavec	gradbeni obrat	samovoljna zapustitev dela
18.	Šteharnik Zmagoslav	24. 7. 1954	NK delavec	obrat pnevmatskih strojev	samovoljna zapustitev dela
19.	Štimnikar Anton	13. 6. 1949	KV ključavničar	energetski obrat	dana odpoved
20.	Vidmar Mirko	26. 10. 1946	NK delavec	livarna	umrl
21.	Vetrih Jože	14. 2. 1943	NK delavec	meh. del. TRO	samovoljna zapustitev dela
22.	Zvonar Ida	21. 3. 1940	NK delavka	pilarna TRO	dana odpoved

Izobrazba — kvalifikacija:

Sprejeti delavci:

- 2 — KV ključavničarja
- 2 — KV brusilca
- 1 — KV kovač o. p.
- 2 — NS
- 4 — NK delavci

Odjavljeni delavci:

- 1 — SS gimnazija
- 1 — KV rezkalec
- 1 — KV strugar
- 1 — KV ključavničar
- 1 — KV avtomehanic
- 1 — KV kalilec
- 2 — PK strugarja
- 1 — PK brusilec
- 13 — NK delavcev

zdravje, osebno zadovoljstvo in še nadaljno zvestobo našemu kolektivu.

50-letni življenjski jubilej so ali pa bodo v letu 1975 praznovali Marjan Ažman, Jože Brajnik, Jože Brenčič, Vinko Celner I., Jože Čeh, inž. Milan Dobovišek, Jože Dretnik, Karel Gostenčnik I., Anton Groselj, Ana Habijanič, Jože Homan, Jože Jeseničnik, Martina Johman, Ivan Kamnik II., Dominik Kašnik, Terezija Kavšak, Martin Klemenc I., Jože Koprivnik, Valentin Kos, Anton Kotnik I., Filip Kotnik, Avgust Krajnc, Anton Kričej I., Vinko Krivec, Ivan Lampret, Leopold Lešnik, Franc Levar I., Ivica Matkovič, Stanko Matvoz, Jožefa Mrak, Jože Nabernik I., Marija Naglič I., Vinko Novak, Valentin Obretan I., Stanislav Pisar I., Miha Plešivčnik, Ivan Podržavnik I., Pavel Popič II., Konrad Praznik, Ljudmila Rutar, Franc Srebotnik, Katarina Šardi, Rudolf Šarkezi, Jože Šertelj, Florjan Šteharnik, Mara Štruc, Franc Trup I., Alojz Višinski II., Karel Vodopivec, Angela Vušnik, Marija Žalik in Ivan Žunko.

ZAHVALA

Ob izgubi našega dragega, moža očeta, starega očeta in praočeta **FRANCA GORNIKA** se zahvalujemo vsem, ki ste ga imeli radi in ga v tako velikem številu obdarovali s cvetjem in pospremili na njegovi zadnji poti.

Žalujocha žena **Magdalena**, sin **Franjo**, hčerke **Mira**, **Alojzija** in **Elizabeta** z družinami.

ZAHVALA

Zahvaljujem se OO Sindikata valjarne ter svetu sindikata železarne Ravne za denarno pomoč v času moje bolezn.

Jože Gnamuš

ZAHVALA

Ob boleči izgubi najinega očeta **STANKA HROMCA** se iskreno zahvaljujema vsem sorodnikom in znanecem za darovano cvetje in vence. Hvala ravenski godbi, pevskega zboroma Fužinar in Vres in vsem govornikom za lepe poslovilne besede.

Vsem, ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti še enkrat iskrena hvala.

Žalujocha sinova **Stanko** in **Danilo** z družinama.

NAJHITREJŠI BRIVEC

je živel v Londonu. Gospod Teddy Wick je 4. novembra 1887 leta v svojem brivskem salonu na King Road gladko obril 77 moških v 59 minutah in 53 sekundah. Mojster je pri tem rekordu uporabil veliko brivskih nožev, vendar niti enemu izmed njegovih strank ni prizadejal niti najmanjše praske.

V času odsotnosti nadomestuje glavnega urednika član uredniškega odbora **Jože Šater**.

Naš upokojenec

Vinko Knez, rojen 18. julija 1936, zaposlen v železarni od 9. marca 1959 dalje s presledkom, nazadnje v špediciji. Invalidsko upokojen 30. sept. 1975

ISKRENO ČESTITAMO

Vsem sodelavkam in sodelavcem, ki so ali pa letos še bodo srečali Abrahama naše iskrene čestitke z željami za dobro